

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

WILLIAM G. GOLDING

SİREN YAYINLARI

WILLIAM G. GOLDING

MİRASÇILAR

Dizgi: Batı Yayıncılık Tel: 513 31 66
Baskı: Teknografik Matbaacılık A.Ş.
Cemal Nadir Sok. No: 24 Cağaloğlu
İstanbul -1991

WILLIAM G. GOLDING

MİRASÇILAR

Çeviren
VEDİİ EVSAL

SİREN YAYINLARI

Taksim Caddesi No: 48 TAKSİM / İSTANBUL - Tel: 150 19 50

BİR

Lok yapabildiğince hızlı koşmaya gayret ediyordu. Öne doğru eğilmişti. Dengesini korumak için bir eli ile dikenli sırtını yatay olarak tutuyor, öteki ile de önünü kapayan otları ayırmaya çalışıyordu. Sırtında taşıdığı Liku kız, gür ve kumral ense saçlarına yapışmış şen kahkahalar atarak onu sürüyordu. Lok zikzaklı koştuğu için boynundaki ağaç kökünden oyulmuş ve gebe bir tanrıçaya benzeyen Oa takısı hoplayıp duruyordu. Kökleri dışarıya doğru patlamış ve rastgele serpilmiş kayın ağaçlarını çevreleyen otlardan tepedeki patikaya doğru koşturuyorlardı. Arada bir karşılarına çıkan su birikintilerinin içine dalmadan sıyrarak geçiyorlardı.

Liku kız topukları ile Lok'un kalçalarını mahmuzlayarak bağırdı:

"Hızlı, daha hızlı!..."

Ayağı aksayınca Lok biraz hızını kesti. Otların yüksekliğinden göremedikleri ırmağın sesini duydular. Az süre sonra da kayınların ve yüksek otların sonuna vardılar. Her zaman çamurların üzerinde görmeye alıştıkları iri kütük yerinde değildi. Lok şaşkın bağırdı:

"İşte orası Liku."

Oniks bataklık suyu önlerinde giderek yayılıyordu. Karşı

tarafıta ağaçlara doğru uzanan patika grnyyordu. Lok şen bir kahkahadan sonra, suya doğru birkaç adım attı. Birden yüzü asıklaşarak alt dudağı aşağı sarktı. Liku sırtından kayarak yere indi. Boynundaki küçük Oa takısının başını ağzına götürerek merak içinde bakmaya başladı.

Lok şhpeli gülümsedi:

"İri kütük gitmiş!"

Gözlerini kapayıp kütüğün durumunu hatırlamaya çalıştı. Bu iri kıyım odun, ırmağın iki yakasını birbirine bir köprü gibi bağlıyordu. Orta kısmı rmşt, ama gene de iş gryyordu. zerinde yzdiğ durgun suyun derinliği bir insan boyu kadardı. İri kütüğün üzerinden karşıya geçtikleri zaman kayın ağalarının içinden geçen patikadan yürüyorlardı. Çünkü o kesimde ırmak kıyısı kolay geçit vermez bir bataklıktı. şimdi bu bataklık yetişmişymiş gibi köprü yerine geçen iri kütük de kaybolu-vermişti.

Patikaya doğru gelen Fa kadın hızlı adımlar ile yanlarına yaklaştı. Yeni doğurduğu bebek sırtında uyuyordu. Onun sırtından düşebileceğinden hiç endişe etmiyordu, çünkü ocuk beline kadar inen saçlarına el ve ayakları ile sıkıca sarılmıştı. Fa ocuğun uyanmasını istemediğinden adımlarını olabildiğince yumuşak atmaya çalışıyordu.

Lok onu görünce kendini savunurcasına söylendi:

"Baksana iri kütük yerinden gitmiş."

Fa kıyıya kadar yürüyüp çevreye göz attıktan sona döndü. Gözlerinde ki bakışlar sulayıcıydı. Düşündüklerini anlatması için konuşmasına hiç gerek yoktu. Bunu Lok da anlamıştı:

"Hayır düşündüğün gibi değil, iri kütüğe hiç dokunmadım! Kişileri güldürmek için dahi bunu yapmazdım. Kütük kendiliğinden gitmiş."

Liku onu çağırdı: "Beni yukarıya kaldır."

Kayının yeşil tomurcuklarını yerinde zıplayarak koparmaya

uğraşıyordu. Ağacın yanına gidip dallarından birine zıpladı. Ağırılığı altında iri dal çatırdayarak yere düştü. "Ho... Ho..." diye bağırdı. Keyfi yerindeydi. Liku olayı izlerken yerinde zıplıyor, hoşnutluk çılgınlıkları atıyor, Fa da suyun kenarında onları seyrediyordu. Sessiz kızgınlığı hâlâ devam ediyordu.

Patikanın ucunda, tempolu adımlar ile yürüyen Ha göründü. Koşmadan aceleci, Lok'a nazaran daha bilge ve olağanüstü durumları karşılamaya yatkın bir kişiliği vardı.

Fa onu çağırınca hemen cevap vermedi. Araştırmacı bakışları ile ırmağı ve kayın ağaçlarını kontrol etti. İri kütüğün evvelce bulunduğu yere gelince elindeki başı dikenli sırtığı yere bırakarak diz çöküp suda göz gezdirdi.

"Şuraya bak."

Parmağı ile iri kütüğün harekete geçtiği zaman su altında kenarlarında açmış olduğu yarıkları gösteriyordu. Yarıkların kenarları henüz körelmemişti. Fa kadın kütük yerinden gideli ne kadar olduğunu sorunca, Ha biraz düşündükten sonra kısaca cevapladı:

"Bir gün veya iki gün, ama üç gün değil."

Liku kahkaha çılgınlıkları atmaya devam ediyordu.

Patikada Nil kadın da göründü. Aç ve yorgun zamanlarında olduğu gibi yürürken hafiften inliyordu. Ağır bedenini kaplayan derisinin gevşek olmasına karşın göğüsleri gergin ve doluydu. Meme uçlarına süt birikmişti. Fa'nın saçlarına asılmış uyuyan çocuğu seyredip okşadıktan sora Ha'nın yanına giderek kolundan tuttu:

"Neden beni orada bırakıp gittin? Senin kafanın içinde Lok'unkinden daha fazla resim var."

Ha suyu işaret etti:

"İri kütüğe bakmak için acele geldim."

"Ama gördüğün gibi kütük yerinde değil."

Üçü de dikildikleri yerde birbirlerini süzdüler. Fa ve Nil ka-

dınlar o anda Ha'nın kafasından neler geçtiğini, hangi resimlerin oluştuğunu anlamaya çalıştılar. İri kütük yerinde olmadığına göre geliş gidişlerini bataklık kıyısından dolaşarak yapmak zorundaydılar. Bu da tehlike, ya da en azından bir günlük yol yorgunluğu demekti.

Lok ve Liku da yanlarına geldi. Lok yaşlı kadını selamlar-casına bir süre sessiz kaldıktan sonra konuşmaya ve kendi söylediklerine gülmeye başladı. Nil onu dinlerken seslice iç geçiriyordu. Pakita yoldan yeni birinin geldiğini ayak seslerinden anladılar. Yaşlı Mal yavaş yürüyor ve arada bir öksürüyordu.

Mal ağaçların arasından çıktıktan sonra epey yıpranmış dikenli sınığına dayanarak bir süre nefeslendi. Başındaki beyaz saçlar orta yerinden ensesine doğru dazlaklaşmıştı.

Hepsi de bileklerine kadar çamur içinde, ihtiyarın öksürüğünün durmasını tetikte bir ceylan gibi sabır içinde beklediler. Sivri uçlu bulutları rüzgar dağıtınca, çıplak bedenlerini güneşin sıcaklığı yeniden sardı.

Mal öksürüğünün sonunu getirdikten sonra, dikenli sınığına tutunarak doğruldu. Karşısındakilere yaklaşmalarını eli ile işaret etti. Önce suyu, sonra karşısındakileri dikkatli bakışları ile inceledi:

"Kafamın içinde bir resim var."

İçindeki anıyı tazelemek istercesine elini kafasına götürüp üzerinde gezdirdi:

"Mal anasının sırtında bir çocuk olduğu zaman bu çevrede daha çok su vardı. Bilge bir adam kişileri toplayarak yere yıkılmış bir ağacın başına götürdü ve ..."

Mal konuşmasını keserek her birinin gözlerini çökük bakışları ile araştırdı. Anlatmaya çalıştığı kafasındaki resmi algılamalarını bekliyor gibiydi. İhtiyar yumuşakça öksürünce Nil kadın içlendi.

Sonunda konuşmayı Ha kadın sürdürdü:

"Kafanın içindeki resmi anlamadım."

İhtiyar adam iç geçirerek elini başına götürdü.

"Yere devrilmiş bir ağaç bulun."

Devrik bir kayın ağacı aramak için herkes dağıldı. Biraz sonra Ha'nın onları yanına çağıran bağirtisini duyduklar. Ayaklarının battığı çamura aldırış etmeden yanına koştular.

Ha eli ile işaret ederek devrik kayın gövdesini gösterdi. Mal çamur içinde yatan uzun kütüğü dikkatlice gözden geçirdi. İnsan beli kalınlığındaki kayın gövdesinde hiç çürümüş kısım yoktu. Ama uç kısmı oldukça kavisliydi. Kökünün üzerinden başlayarak yer yer kurumuş ve baş tarafları kınılmış kalın dallar taşıyordu. Bataklık suyunu adamakıllı emerek dayanıklılık ve ağırlık kazanmıştı.

Mal kayın gövdesinin işe yarayacağına karar verdi ve suyun yanına taşınması gerektiğini söyledi. Güneş tekrar sivri uçlu bulutların ardına düşmüştü. Elbirliği ile uzun kütüğü suyun kenarına taşıırken zorlanmalarına karşın pek fazla terlemediler.

Taşıma işini, deneyim birikiminden dolayı Mal yönetiyordu:

"Şimdi kayın gövdesini yavaşça suda yüzdürün."

İşin ustalık isteyen en zor kısmı buydu. Kütüğü sulara kaptırmamak gerekiyordu. Suya girmek onları her zaman ürkütürdü. Ama gene de hiç karşı koymadan, suyun sığ kesimindeki diz boyu suya girerek kütüğü derin suya doğru sürdüler. Dört insan boyundaki uzun kütük suyun akıntısına kapılmasın diye, Ha kök tarafını alta doğru bastırınca uzun kütüğün karşı ucu suyun içinden çıkarak havalandı.

Belki güç harcıyorlardı, ama herşey uygun geliyordu. Biraz daha çabalayarak karşı ucu, hemen berisindeki taşlı yuvanın yanına kadar getirebildiler.

Mal son durumu dikkatli inceledi.

Sonuçtan hoşnut olan Lok kafasını arkaya doğru dikmiş, gurur ve sevinç sesleri çıkarıyordu. İhtiyar ise onun kadar hoş-

nut değildi, çünkü uzun kayın gövdesinin uca doğru olan bir kısmı suyun içinde kalmıştı. Su orada iki adam boyu derinlikteydi.

Mal iki eli ile başını ovuşturarak, kafasının içinde yeni bir resim araştırdı. Lok'un gürültüsüne aldırان yoktu. Hepsinin gözü Mal'ın üzerindeydi.

İhtiyar kafasını yeniden ellerinin içine alarak hafiften öksürdü.

Ha bir çıkmaza saplanmış olmanın etkisi altında, sık suyun içinde dolaşmaya başladı. Üzgün sesler çıkıyor ve ötekiler de üzülerak onu seyrediyorlardı. Güçlenmek için derin bir nefes alarak diz boyu suya yürüdü. Bir eli ile gövdedeki kırılmış dallardan birini tuttu ve öteki eli ile de yukarıdan bastırarak kendine doğru çekti. Gövde olduğu yerde biraz döndü. Kök sarkıtları çamuru tarayınca su bulanmıştı. Ha bütün gücünü toplayarak aynı hareketi bir daha tekrarladı. Kayının gövdesi bu defa dönmedi. Çamura saplanan kırık dalları, onun yapmak istediğı şeye direniyordu.

Uzun kütüğün karşı uçtaki bir kesimi kavisli oluşundan dolayı henüz derin suyun içinden kurtulamamıştı. Ha sudan çıkarak üzgün, ötekilerin yanına geldi. Mal dikenli sığına iki eli ile sarılmış, çözüm bulmasını bekler gibi Ha'ya bakıyordu.

Ha'nın kafasının içinde yeni bir resim oluştu. Yerden dikenli sığına aldı. Onu, dengesini sağlamaya yardım edecek şekilde tuttuktan sonra, kayın ağacının su yüzeyindeki gövdesine doğru bütün gücü ile koştu. Her seferinde kendini ileriye fırlatarak kütüğün üzerinde dört adım attıktan sonra, karşı kıyıya doğru havada uçtu. Ötekiler, onun yaprak ile kaplı toprağı düşüşünü heyecan ve coşku ile seyrettiler. Ha her fırlayışın ardından kütüğe ayak bastığı sırada, derin suya düşme tehlikesi geçiriyordu.

Ha kendini toparladıktan sonra, kütüğün ucunu kavrayarak

taşı yuvasına yerleştirdi. Şimdi karşı kıyıdan sevinç çığlıkları yansıyordu. Suyun üzerindeki kayın gövdesi daha düzgün bir duruma girmişti. Tam o anı bekliyormuş gibi güneş de bulutun ardından sıyrılmış ve sıcak ışınlarını saçmaya başlamıştı.

Kıyıda kiler avuçlarını kalça kabalarına vurarak, Ha'nın başarısını kutluyorlar. Lok da Liku'yu havaya fırlatıp tutarak bu coşkuya katılıyordu:

"Gördün mü kütük toprağı birleştirdi. Ha'nın kafasının içinde çok resim var Liku."

Hepsi sustukları zaman Mal elindeki dikenli sırık ile Fa kadına işaret etti:

"Yeni çocuğun ile sen geç."

Fa elini sırtındaki çocuğun başını okşayarak gezdirdi. Çocuk derin uykudaydı. Suyun kenarına gitti ve dengesini kazanmak için iki kolunu yana açarak kütüğün üzerinde yürümeye başladı. Korkusuz ve güvenli adımlar atıyordu. Karşı kıyıya birkaç adım kala sabırsızlanarak çamurun içine zıpladı. Sarsıntıdan sırtındaki yeni çocuk gözlerini açarak çevreye göz attıktan sonra uykusunu sürdürdü.

Kütük üzerinden geçişi Mal yönetiyordu:

"Şimdi geçiş senin Nil."

Nil kaşlarını çatarak ciddileşti. Ellerini başının üzerine doğru havaya kaldırarak uzun kütüğün üzerinde hızlıca yürümeye başladı, ama ortalara geldiğinde feryat etmekten kendini alamadı:

"Ay! Ay! Ay!"

Üzerinde yürüdüğü kütüğün hafifçe bel vermesi onu korkutmuştu. Nil kütüğün sonuna yaklaştığı sırada sabırsızlanarak suya atlamayı tercih etti. Neyseki orada su ancak diz kapakları derinliğindeydi. Ha kollarını tam zamanında uzatarak onu kıyıya çekti.

Mal bu defa ihtiyar kadına yaklaştı ve elinden geldiğince nazik olmaya çalışarak, kütüğün üzerinden karşıya geçmesini

söyledi. Kır saçlı ufak yapılı bir kadındı. Biraz da zayıflıktan memeleri ve derisi üzerinden sarkıyor gibiydi.

İhtiyar kadın içindeki ürkekliği bastırmak için, bir süre sessiz savaşım verdikten sonra harekete geçti. Ellerini göğüs hizasında kaldırıp, bir yere tutunuyormuş gibi kavuşturarak denge-sini buldu. Ağır ve önlemlili ufak adımlar atarak kütüğü geçmeyi başardı.

Mal gülümseyerek Liku'ya doğru baktı:

"Sen ne yapacaksın?"

Liku ağzından Tanrıça Oa takısını alarak cevap verdi:

"Ben Lok ile yürüyeceğim."

Onun bu sözleri, Lok'un kafasının içinde ılık çakmasına neden oldu. Bağırarak birşey söylemeye başladı, ama kafasının içindeki resimleri yeterince anlamlı şekilde sözlerine yansıtmıyordu. Fa gülmeye başladı. Ha da tebessüm ederek onları seyreliyordu.

Nil bağırdı:

"Dikkatli ol Liku, sıkı tutun."

Lok yardım için Liku'nun saçlarından tuttu:

"Yukarı."

Liku onun ense saçlarından tutup, dizine basarak ata bin-yormuş gibi kendini Lok'un sırtına attı.

Nil onları cesaretlendirmek istercesine bağırdı:

"Haydi."

Lok, telaşsız kayınların altından doğru kıyıya yürüdü. Suya meydan okurcasına bir bakış fırlattıktan sonra koşmaya başladı. Kütüğün başına geldiği zaman duraksamaktan kendini alamadı. Aynı hareketi geriye dönüp birkaç defa tekrarladıktan sonra ba-ğırdı:

"Haydi yürü, yürü!"

Nil'in çaresizlik sergileyen seslenişleri sonucunda, Lok kı-yıya kadar gelerek ellerini suya sokup bağırmaya başladı:

"Ay! Ay! Ay!"

Pek ender g len Mal bile, onun bu davranış ı karşısında kakhahayı koyuverdi. Liku da, gözlerinden yaşlar akarcasına katılarak gülüyordu. Nil ise, kakhahadan tempolu bir şekilde havaya fırlayan iri memelerini avuçları ile zaptetmeye çalışıyordu.

Lok utancından yakındaki kayın ağacının arkasına saklandı. Biraz sonra müthiş bir bağırtı ile ortaya çıkararak suyun üzerindeki uzun k t e doğru koşmaya başladı. Çevik ve dengeli adımlar ile üzerinden koşarcasına geçerek karşı kıyıya atladı.

Lok suyu yenilgiyi uğratmışcasına zevkten dört köşe olarak, yumruk yaptığ ı elini ırmağa doğru kaldırdı. Liku'nun kakhahaları ise şimdi hıkırnėa dönüşmüştü.

Sıra ihtiya bilge Mal'deydi. Suyun  zerindeki uzun k t e küçümseyen bir bakış fırlatarak karşındakilere bağırdı:

"Geliyorum."

Mal dikenli sırnėını iki eli ile kavrayıp dengeledikten sonra suyun yüzeyindeki uzun k t e doğru koşmaya başladı. Karşı kıyidan hareketlerini izleyenler, onun yeterince hız almadığ ını ve kütüğün üzerinde koşarken dengesinin bozulacağ ını düşündüler.

Uzun k t   geçerken ihtiya Mal'in yüzündeki sıkıntı ve endişe belirtilerini uzaktan da görmek mümkündü. Bir ayağ ını yeterince düzgün basamadığ ı için, kayının gövdesindeki budaklardan birine çarparak aksadı. Yeterince hızlı olamadığ ı için, ellerinde yatay tuttuğ ı sırnėa karşın, dengesini tutturamayarak sulara yuvarlandı.

Bu durumdan en fazla telaşa kapılan Lok, bağırmaya başladı:

"Ay! Ay! Mal suyun içine düştü!"

Ha hemen atlayarak su omuzlarına gelinceye kadar yürüdü. Suyun soğukluğ ı acı vermiş gibi, yüzünü buruşturdu. Mal'in öteki ucundan asıldığ ı sırnėın dikenli başından tutarak kendine

doğru çekti. İhtiyar, sıgılığa yaklaştığını anlayınca sırıgı bırakarak, elleri ve kolları ile kıyıya doğru çırpınmaya başladı. Ha ile-riye doğru uzanarak bu defa onu yakaladı. Şimdi, her ikisi de suyun içinde sarmaş dolaş boğuşuyor gibiydiler.

Ha onu sürükleyerek kıyıya çıkardı. El birliği yaparak ihtiyar Mal'i kayın ağacının altına taşıdılar. Suyun soğukluğu onu adamakıllı etkilemişti. Isparmoz tutmuş gibi titriyor, dişleri birbirine vuruyordu. Ötekiler, elleri ile derisine ve saçlarına biriken suyu sıyırdıktan sonra ovuşturarak ısınmasına yardımcı olmaya çalıştılar.

İhtiyar kadın, hiç ses etmeden olduğu yerden onların bu çabalarını seyrediyordu.

İhtiyar Mal'in kurutma ve ısıtma çabalarına katılan Liku kız birden kendini hatırlayarak bağırdı:

"Karnım acıktı."

Çevresindekiler açılınca Mal de ayağa kalktı. İhtiyarın titremesi devam ediyor ve bu yüzden elindeki dikenli sırık da sallanıyordu. Liku kızın elini tutarak patikaya doğru yöneldi.

Patika, biraz ileride yeşil çalılıklar ile sarılmış dairesel bir alana ulaşıyordu. Alanın ortasında her şeye egemen görünüşü ile görkemli bir kayın yükseliyordu. Aslında ağaç kurumuştu, ama gövdeyi saran sarmaşıklardan dolayı gür yeşil görünümünü koruyordu. Sabah ve akşamları bu sarmaşıklar çiçekler açtığı zaman kayın ağacı daha da görkemli bir renkliliğe bürünüyordu.

Ötekiler de peşlerinden geliyordu. Nil kadın koşturarak Liku'ya yiyecek bir şeyler getirdi. Mal dikenli sırıgına dayanarak onun yemesini bekledi. Artık titremesi geçmişti. Arada bir derinden irkiliyordu.

Uzaktan ahenkli ve yaygın sesler duyularına rağmen, bunu olağan karşılayarak hiç dinlemediler.

Alanı geçtikten sonra, patika yol hafiften yokuşlanmaya başlamıştı. Bu kesimde kayın ormanı bitiyor ve ağaçlar adamakıllı seyrekleşiyordu. Verimli bir kırmızı toprak da giderek kayalaşmaya başlıyordu. Bu yamaçtan sonra, yüksekteki gölü çevreleyen kaya dağların yarıları iki taraflı uzanıyordu. Kayın ormanlarını yukarıdan seyreden bu gri dağların görünümü gerçekten yavuzdu.

Şimdi hepsi de, yüksek çağlayanından dökülen gümbürtülü suyun sesini dinlemeye koyulmuştu. Çağlayan, arkadaki gölün yalçın kayalıklar arasına sıkışmış yarığından iki kanat olarak aşağı dökülüyor ve ırmağa dönüşüyordu. Bu sular çok ilerde denize akıyordu.

Onların hesaplamalarına göre çağlayanın boyu ormandaki en ulu kayın ağacından bir misli daha yüksekti.

Kayalar, gölün içinden başlayarak çağlayan üzerinden aşağı doğru sarkan ve ırmağın içinde son bulan bir ada oluşturmuştu. Bir süre bu doğa harikasını seyrettikten sonra, aralarında konuşmaya başladılar.

Lok her zamanki şenlikçiliğinde Liku kıza seslendi:

"Bu gece düşen suyun yanında uyayacaksın. Bu su hiç bitmez, çağlayan da hiç yorulmaz, hep akar gider."

Liku kız şenlenmişti, bilinçli şekilde cevap verdi:

"Çağlayanın ve mağaranın kafamın içinde resimleri var."

Lok dayandığı kayın ağacına keyifli bir şaplak vurdu. Şenlendiği zamanlar hep böyle yapardı.

Mal yeniden önlerine düşerek, onları yükseklerle doğru yürüyüşe geçirdi. Sevinçli görüşlerinin altında, onları üzen bir olgunun varlığı fark ediliyordu. Mal çamura batmış gibi ayaklarını sürüyerek yürüyordu. Suya düşmeden önceki diriliği yok olmuştu! Ötekiler çevresini sarmış, kayaların üzerine düşmesini önlemek için tetikte dururken bağırdı:

"Oraya bak."

Yer yer korular ile kaplanmış adanın, tam çağlayanın başladığı kesiminde sis düşmüş ve çeşitli renklerden oluşan devasa bir yarım daire belirmişti.

Lok ne olduğunu akıl erdiremediği bu görüntü ile ilk defa karşılaşılıyordu.

Liku kız karnının acıkmış olduğunu tekrarlayınca, Lok ilerdeki çalılıklara koştu. Biraz sonra döndüğü zaman elinde taze böğürtlen dalları tutuyordu. Dalların siyah meyveleri buğulanmıştı. Liku iştah ile yemeye başladı.

Onun hevesli yiyişini görünce, Lok kendinin de acıkmış olduğunu hissetti. Bütün kışı deniz kenarındaki ıslak mağarada geçirmiştiler. Şimdi yükseklerle yürürken baharın ürünlerini, balı, taze sürgünleri, mantarları, ilk meyveleri çok özlediğini anlıyordu. Hepsi de, kumsalın tuzlu su bataklıklarından avladıkları deniz ürünlerini yemekten bıkmıştı.

Siyah böğürtlenler Nil kadını da imrendirmişti. Mal'in aceleci davranışına karşın, o da gidip yüklü bir böğürtlen dalı koparak yemeye başladı.

Patika yol artık her adımda yükseliyor gibiydi. Mal, fazla güç harcamamak için zikzaklı tırmanıyordu. Kayaların genişleyip düzeldiği bir yerde, Mal dikenli sığığını taşlara vurarak dincele işareti verdi. Lok kara kargaları görünce, onların nasıl ötüştüklerini hatırlamıştı. Kollarını iki yana açıp sallayarak ve seslerini taklit ederek üzerlerine hamle yaptı:

"Kvak!Kvak!"

Kargalar tünedikleri kayalardan sürü halinde uçuştular. Lok bu başarısından sonsuz zevk alarak elindeki dikenli sığı onlara doğru salladı.

Ötekiler şimdi Mal'in etrafını sarmıştılar. İhtiyar kadın ağırlığını verecek şekilde, iki kolu ile bir kayaya yaslanmıştı. Fa kadın, sırtındaki yeni çocuğun başını okşuyor, Ha da sessiz seyreliyordu.

İhtiyar Mal'in gıcığı yeniden tutmuş ve omuzları sarsılırca-sına öksürmeye koyulmuştu. Nil kadın, ihtiyarı rahatlatmak için elleri ile sırtını ve belini ovuşturmaya başladı.

Lok açlığını unutmak için, aşağılarda denize doğru akan ırmağı seyretmeye koyuldu. Koku algılamak istercesine burnundan soluyordu. Biraz sonra sanki birisi onu ödüllendirmiş gibi yağmur ve karışık çiçek kokuları algılamaya başladı. Bu olguya şimdi çevresindekilerin ter kokuları da karışıyordu.

Buralar, onların yazı geçirecekleri çevreydi. Hepsi de bu yüzden sevinç duyguları yaşamaktaydılar. Lok gülerек Fa kadını seyretmeye başladı. Bütün açlığına karşın, içinden onun ile yatmak istemi şahlanmıştı. Biraz evvel rüzgar esintisinin Fa'nın derisinin üzerine yağdırdığı çağlayan serpintileri kurumuştı. Beline doğru akan gür kumral saçları, güneşin ışıltılarını yansıtır gibi parlıyordu.

Lok elini uzatarak Fa'nın rüzgar yanığı diri göğüslerinin üzerinde gezdirdi. Fa kadın fıkırdarak saçlarını kulaklarının arkasına doğru düzeltti.

Ha geridekilere seslendi.

"Bir buzul kadın var burada."

Fa bağırarak cevap verdi:

"Oraya geliyoruz."

İhtiyar Mal'in ilerisinde ve biraz yukarısındaki kayalarda, içini eskimiş karın doldurduğu bir yarık görünüyordu. Güneş sıcak ışınlarını oraya yansıtamıyordu. Birikmiş, karın ağırlığı,

soğuşun ve kışın son dönemde yağın sulu karın buradaki birikimini, kadını andıran bir sarkıta çevirmişti. Bahar güneşinin ısıttığı kayaları yalayarak akan sular, tehlikeli bir şekilde sarıkan buzulun iki kenarını eritmişti.

Daha önceleri kış mağarasından yapmış oldukları göçler sırasında böyle bir buzul kadına rastlamamışlardı. Buzulun oraya nasıl geldiğine kafa yorarken, bu bahar Mal'in onları daha erken göçe çıkardığını bir türlü akıl edemiyorlardı.

Lok heyecanlanmıştı. Koşarak Ha'nın yanına geldi ve bağırdı:

"Oa! Oa! Oa!"

Ha ve ötekiler de bu bağırtıya katıldılar:

"Oa! Oa! Oa!"

Bağırtıları çağlayanın gümbürdeyen gürültüsü altında eriyip gidiyordu, ama gene de kayalıklara tünemiş kargaları ürkütüp havalandırmaya yetti. Liku kız da ne olup bittiğini anlamadığı halde, elindeki tanrıça Oa takısını sallayarak coşkuya katıldı.

Gün neredeyse bitmek üzereydi. Güneşin yatkın ışıkları göl sularını parıltatırken, dağların yalçın yamaçları yer yer gölge-lenmişti. Şimdi, yamacın üzerinde bir teras gibi genişleyen kesimdeydiler. Adadan ve gölden herhangi bir tehlike gelemezdi. Yarların olduğu ağaçlık kesimden tilkiler, dağkeçileri, sırtlanlar, başka insanlar, kuşlar her zaman gelebilirdi.

Terastan aşağıya doğru ormana inen patika yol, kayalıkların başladığı noktada adamakıllı daralmaktaydı. Lok bu yarın üzerinde, şimdi karamakta olan ormana göz attığı zaman, kafasının içinden geçen resimlerdi bunlar...

Ha dikenli sırımını yere atarak diz çöktü. Ötekiler aralarında sesli bir şekilde eğlenirken, o derinden nefeslenerek havayı koklamaya başladı. Onun bu davranışı ötekilerin de ilgisini çekmişti, hemen arkasına geçip yarım daire oluşturdular.

Havayı biraz koklayan Ha:

"Sırtlanlar." dedi. "Leş kokusu bu canavarların önlerinden koşar."

Yerden dikenli sınığını alıp yarığa doğru yürüdü. İhtiyar Mal de, elindeki dikenli sınığı sallayarak onu izledi. Biraz ilerledikten sonra Ha dikenli sınığını yere dayayıp durdu. Sırtlanlar kaçmış olmalıydılar.

Mal artık önlem almanın zamanı geldiğini fark etti. İhtiyar kadına işaret ederek kayaların oluşturduğu yayvan girintiye yöneldi. Oraya ilk vardıkları zaman çevreden bir sürü kurumuş dal, çalıcırpı, odun toplayıp kayanın dibine yığılmışlardı.

İhtiyar kadın, yol boyunca sırtında taşıdığı torbadan sıcak bir çömlek çıkardı. Kurumuş çöplerden ve yapraklardan ufak bir yığın yaparak çömleği yanına koyup, üflemeğe başladı. Çıkan kıvılcımlar biraz sonra bu yığını alev halinde tutuşturdu. İhtiyar kadın yığının üzerine birkaç kof odun ve kuru dal atınca ateş harlandı.

İhtiyar kadın ilk defa konuştu:

"Ateş büyüdü."

Hepsi de ilk defa görüyormuş gibi sevinç çılgınlıkları atarak oldukları yerde zıpladılar. İçtenlikle olayı kutladılar.

İKİ

Mal ateşin karşısına çömelerek, ellerini uzatıp ısınmaya başladı. Fa ve Nil kadınlar gereğinde kullanılmak üzere, ateşin yanına odun taşıyıp yığdılar. Liku kız kalın bir dal getirip ihtiyar kadının eline tutuşturdu.

Ha sırtını kayaya verip, rahat edebileceği şekilde ayaklarını uzattı. Sağ elinde, oralarda bulunduğu bir taş vardı. Ötekilere taşı göstererek konuşmaya başladı:

"Kafamın içinde bu taş ile ilgili resimler var." dedi. Taşın balta ağzını andıran keski tarafını işaret etti.

İhtiyar Mal taşı Ha'nın elinden aldı. Bir süre tarttıktan sonra gülümsedi:

"Bu taşı evvelce kullanmıştım." dedi. "Bak işte başparmak yeri, şuradan da avucunun içine alırsın." Sözlerini tamamladıktan sonra yerden bir dal alarak taş ile kesti.

"Bu taş iyi bir taş." dedi Lok. "Buradan başka bir yere gitmemiş. Mal'in geri dönmesini beklemiş."

Irmağın üzerinde köprü görevi yapan uzun kütüğün gidişini henüz unutamamıştı. Irmağı ve dağları işaret ederek yerlerinde durdukları için onların da iyi olduğunu söyledi. Uzun kütükten başka her şey kendilerini beklemişti. Bu izlenimi ona mutluluk veriyordu.

Terasta kendi başına dans eden Lok ateşin başına geldi. Oracıkta ısınmakta olan ihtiyar kadın dikkatini çekti. Suskunluğunu ve onlara uzaklığını üzerinden oldukça atmış görünüyordu. Belki de yükseklerde yanan bu ateş ona iyi gelmişti. İhtiyar kadının bu durumu Lok'u sevindirmişti. Keyiflenerek Liku'ya sordu: "Ateş seni ısıttı mı?"

Liku küçük Oa'yı ağzından çıkardı:

"Ben açım."

"Yarın hepinizi doyuracak kadar yiyeceğimiz olacak."

Liku elindeki küçük Oa'yı havaya kaldırdı:

"O da aç." dedi.

"Küçük Oa da yarın senin ile beraber doyacak."

Şimdi güneş dağların arkasına düşmüştü. Çevresinde toplandıkları ateş daha bir renk kazanmıştı. Ağır ve özenli hareket eden ihtiyar kadın, ateşe yeni odunlar yerleştirdi.

Alevler yüzlerini aydınlatıp bedenlerini ısıtırken, hoşnut bir şekilde odunların kulağa hoş gelen çatırtısını dinliyorlardı. Çilli yüzleri pembeleşmiş, içlerine çektikleri dumandan zevkleniyorlardı. Yorgunluklarını gidermek istercesine, içgüdüsel olarak ayaklarını ve kollarını gerdiler. Üzerlerine derin sessizliğin ağırlığı düşmüş gibiydi ve belki de onlar için bu oluşum konuşmaktan çok daha doğaldı.

Sonunda Mal, hiç alışık olmadığı güvensiz bir ses ile suskunluğu bozdu:

"Burası çok soğuk."

Hepsi kendi ilgilerini unutarak Mal'e baktılar. O dizlerinin ve ellerinin üzerinde yürüyerek ateşe sokuldu. Esintinin yönelttiği dumanları soluyunca yeniden öksürmeye başladı.

İhtiyar kadın Mal'in saçlarını kokladı ve tamamen kurumuş olduğunu gördü. Bakışlarının odak noktasında kıvılcım parılıyordu. İhtiyar adam, solunumunu kolaylaştırmak için dilini hafif sarkıtmıştı.

"İrmakta kütüğün üzerinden düştüğü zaman suyun soğuşunu kapmış." dedi ihtiyar kadın,

Mal'in yanına oturarak yumuşakça göğsünü, bileklerini, ensesini ovmaya başladı. İhtiyar adamın öksürüğü durmuştu, ama titremesi devam ediyordu. İhtiyar kadın sırtını esintiye vererek Mal'in başını kucağına aldı.

Yeni çocuk, Fa'nın sırtından inerek yerde emeklemeye başladı. Paytak adımlar atarak çevredekilerin ayaklarının arasından atee yaklaşmaya çabalıyordu. Ateşin çevresindekiler bacakları ile onu önlediklerinden, yeni çocuğun alevleri avuçlama atımları boşa gidiyordu. Şimdi ötekiler ile birlikte Mal de şenlenmişti. Hep beraber gülmeye başladılar. Yeni çocuk şaşırarak Nil kadının uzun saçlarının altına saklandı.

Mal kendini toparlayarak, ihtiyar kadının yardımı ile ateşin başına oturdu. Liku kız bir şeyler söylemek istedi ise de, Fa eli ile işaret edip onu susturdu. Çünkü şimdi Mal konuşmak istiyordu:

"Herşey büyük Oa ile başladı." dedi "Yeryüzünü karnından getirdi, emzirerek besledi ve topraktan kadın doğdu. O kadın da karnından ilk erkeği çıkardı."

Çevresindekiler sessizce dinleyerek Mal'in bildiği şeyleri öğrenmek istiyorlardı. İhtiyar adam hiç bilmedikleri ve çok insanların yaşamış olduğunu zannettikleri bir zaman zincirine değinmişti. Kanılarına göre, Mal yazların hiç son bulmadığı, ağaçlarda çiçekler ile meyvelerin her zaman beraber görüldüğü bir zamandan söz ediyor olmalıydı diye düşündüler.

İhtiyar yeniden titremeye başlamıştı. Lok gelip yanına oturdu: "Sen açsın Mal." dedi. "Adamlar aç oldukları zaman üşürler."

Ha söze karıştı: "Güneş tekrar doğunca yiyeceğimiz olacak. Ateşin yanından ayrılma Mal, karnın doyduğu zaman yeniden güçlenip ısınacaksın."

Fa kadın gelip yanına oturdu. Mal'e adamakıllı sokularak kolları ile onu sardı. Bedeninin sıcaklığı ile onu ısıtmak istiyordu.

Mal zayıf sesi ile konuşmasını sürdürdü:

"Ha ve Nil ile yeni çocuk ormana gidip odun taşıyacaktılar. Lok ve Fa ile Liku da dağa gidip yiyecek getirecekler."

"Liku daha büyümedi, dağ avına gidemez." dedi Ha.

Liku ona direndi ve gitmek istediğini söyledi.

"Ben sözümü söyledim." diyerek Mal tartışmayı kapattı.

İhtiyar adamın bu uyarısı karşısında hepsi susmak sorunda kaldılar. Ha elinde oynadığı çakılları hoşnutsuzluk içinde yere attı. Nil kadın ona bakarak içini çekti. Hepsi de ihtiyarın bu karında bir yanlışlık olduğunu düşünüyorlardı. Lok gergin havayı dağıtmaya gayret etti:

"Ellerim kollarım yiyecek ile dolu olacak, yiyecekleri taşırsen sendeleyeceğim."

Fa ona bakarken gülümsedi.

"Söyle bakalım, yeryüzünde o kadar çok yiyecek var mı?" diye dalga geçti.

Lok umursamadan devam etti:

"Kafamın içinde bir resim var. Lok yamaçtan doğru geliyor. Omuzunun üzerinde cansız bir geyik taşıyor. Geyiği vahşi kedi öldürüp, kanını emmiş. Kollarının altında da iki öküz butu var. Lok bunları taşıırken zorlanıyor."

Sözlerini bitirdikten sonra bu yükleri taşımakta zorlanıyormuş gibi kendi taklidini yaparak kahkahayı koyuverdi. Ha sessiz dinlerken ötekiler de Lok'a katılıp gülmeye başladılar.

"Söylediklerim gerçek bir resim." dedi Lok.

Bu şekilde konuşması ötekilere moral ve şenlik veriyordu. Fa konuşmayı sürdürmek istedi:

"Ha'nın kafasının içinde çok resim, ağzında az söz var. Senin ise kafanda az resim ağzında bir sürü söz var Lok."

Fa'nın söyledikleri Ha'yı coşturmuştu. Gök gürültüsüne benzeyen bir kahkaha patlattı. Lok ve ne konuşulduğunu anlamayan Liku kız ve ötekiler de gülüşmeye katıldılar.

Bu sevinçli anlardan sonra suskunluğa büründüler. İlgileri yeniden ihtiyar Mal'e yöneldi. Davranışlarından onun birkaç günden fazla yaşayamayacağını anlamış gibiydiler.

Lok kolunu uzatarak ihtiyarı yokladı, ama Mal hiç tepki göstermedi.

İhtiyar kadın kulağına doğru eğildi:

"Yarın yeterince yiyeceğimiz olacak, şimdi rahatça uyu ve kendini tazele." dedi.

Ha da iyi konuşmak ihtiyacı duydu:

"Daha ısıtıcı ateş için yarın çok odun taşıyacağız." dedi.

Ateşi beslemek için ilk nöbeti Lok üstlenmişti. Ötekiler ihtiyar Mal'in çevresinde uyuyorlardı. Liku kız ihtiyarı sıcak tutmak için ona sarılmıştı. Yol yorgunluğunun etkisi altında hepsi derin uykudaydılar.

Lok ayakta durmuş dudağının altındaki sakalları kaşırken düşünüyordu. Biraz ilerisinde uyuyan Fa'ya karşı istem duşmuş ama sırtlanlar aklına gelince kafasının içindeki resim hemen silinmişti.

Kaya terasının kenarına giderek iki çağlayan arasında yer alan uzun adayı seyretmeye başladı. Orada nelerin olduğu hakkında kafasının içinde hiç resim yoktu ve bu olgu onu içten içe üzüyordu. Ama adada olsun, arkasındaki yamaçlarda olsun onu seyreden gözlerin olduğunu ve tarasta ateş yandığı sürece bu gözlerin yanlarına yaklaşamayacağını biliyordu.

Lok tekrar ateşin başına döndüğü zaman ihtiyar kadının uyanmış olduğunu ve yeni odunlar ile ateşi tazelediğini gördü. Mal'in ırmak suyundan soğuk kapması onu çok tedirgin etmişti.

ÜÇ

Lok gözlerini ilk şafakta açtığı zaman ihtiyar kadının çoktan uyanmış olduğunu ve yeni odunlar atarak ateşi tazelediğini gördü. Ateş çatırtılar çıkararak harladı. Mal yanında oturan Fa kadının omuzuna başını koymuş uyuyordu. O sırada Ha da uyanarak ayağa kalktı. Kayalık terasın sonuna giderek su döktükten sonra Mal'in yanına gidip yokladı.

İhtiyar adamın rahatsız olduğu uykusunda dahi anlaşılıyor. Ağızını ateşe doğru açmış hırıltılı bir şekilde nefes alıyordu. Kapalı gözleri adamakıllı çukura kaçmıştı. Aşağı ırmağa inmiş olan Nil kadın odundan oyulmuş kova içinde taze su getirdi. Mal suyu emerek içtikten sonra biraz kendine geldi.

İhtiyar kadın ateşe yeniden odun attı. Ha'ya ormandan odun getirmesini söyledi.

Nil'in omuzuna dokunan Ha:"Haydi gidelim." dedi.

Nil'in sırtındaki yeni çocuk da uyanmıştı. Saçlarına asılarak sabah memesini emmek için göğüslerine indi. Nil kolları ile ona destek vererek Ha'nın ardından ormana doğru yürümeye başladı. Annesi yürürken meme emen yeni çocuğun çıkardığı hoşnutluk sesleri durumdan memnun olduğunu gösteriyordu. Çağlayanın tabanına doğru yürürlerken pusun içinde gözden kayboldular.

Mal suyu içtikten sonra, kapadığı gözlerini açtı. Kalanlar söyleyeceği şeyi duyabilmek için üzerine doğru eğildiler:

"Kafamın içinde bir resim var." dedi ihtiyar. Oldukça güçsüz konuşuyordu. Başındaki üç kişi sabırla beklediler. Mal elini kaldırarak alnının üzerine yerleştirdi. Kor gibi parıldayan gözleri ile uzaklara bakıyor gibiydi. Bakışlarında korku ve ürkeklik vardı.

Lok ona bu duyguları veren şeyin ne olduğunu öğrenmek için, gözlerini onun baktığı yöne çevirdi, ama bir şey göremedi. Uzak çevreleri, giderek yoğunlaşan sabah pusuna bürünmüştü. Bahar yağmurlarının ormanlardan göle yuvarlandığı kütükler, akıntının etkisi altında ağır ağır çağlayana doğru sürükleniyordu.

İhtiyar Mal yeniden konuşmaya başladı:

"Bir resim var. Alevler ormanda uçuşarak ağaçları yutuyor." Nefesleri sıkışmıştı, panik içinde devam etti." Dağlar, orman her taraf yanıyor. Lok nerede?"

"Buradayım."

Mal gözlerini dikip onu bir süre süzdü:

"Kim bu adam? Lok anasının sırtında ormana gitti. Alevler ağaçları yutuyor!"

Lok doğrularak gülümsedi. İhtiyar kadın Mal'in elini kavrayıp yanağına götürerek konuştu:

"Çok eski resimlerden söz ediyorsun. O resimleri uykuda gördün, hepsi çoktan bitti."

Fa, ihtiyar adamın omuzunu özenerek okşadı. Liku'ya yaptığı gibi sesini mümkün olduğunca nazik kullanarak:

"Bak, Lok karşında ayakta duruyor. Artık o büyüdü ve bir adam oldu."

Gürültüsüne Liku kız uyandı ve boynundaki Oa takısını avuçladıktan sonra sızlanmaya başladı:

"Kamım aç."

Mal kafasını ona çevirince, oturduğu yerden devrilecek gibi oldu. Fa kadın daha atik davranarak onu yakalamayı becerdi.

"Ha ile Nil kadın neredeler?" diye sordu Mal.

"Onları sen gönderdin." dedi Fa kadın. "Odun almaya gittiler. Ben, Lok ve Liku da şimdi gidip sana yiyecek getireceğiz."

Mal elleri ile yüzünü kapatarak ileri geri sallandı: "Bu fena bir resim." diye söylendi.

İhtiyar kadın kendine yaslanması için Mal'in yanına oturarak elini omuzuna attı:

"Şimdi biraz uyu." dedi.

Fa kadın, Lok'un kolundan tutarak ateşin başından uzaklaştırdı:

"Liku kızın beraber gelmesi iyi değil. Onu bırakalım ateşin yanında otursun."

"Ama beraber götürmemizi Mal söyledi."

"O kafasının içinden hasta, her şeyi yanar görüyor! Kayalık dağlar nasıl yanar? Mal beni korkutuyor."

Ha ve Nil büyük dal parçalarını sürüyerek terasa getirdiler. Fa onlara doğru koştu:

"Liku kızı beraber götürmeyecek miyiz?" diye sordu.

Ha sessiz kalarak dudağını büzdü:

"Mal öyle demişti, ama yeni bir gün başladı. Kafamın içinde hiç resim yok."

Lok sinirli güldü:

"Bugün dün gibi ve yarın da bugün gibidir. Liku kızın beraber olmasını ihtiyar Mal söyledi." diye kestirip attı.

Ortamin gerginliği bir anda dağıldı. Lok, Fa kadın ve Liku kız teras boyunca yürümeye başladılar. Sonuna gelince, kayalıklara doğru bayırı tırmanışa geçtiler. Şimdi kayalarda yansıyan çağlayanın gümbürtüsü daha güçlenmişti. Giderek aydınlanan gök kubbenin altında akan ırmak suları parıltılar saçmaya başlamıştı. Kaya taşların üzerinden yürüyerek aşağılardaki pu-

su kesimin içine daldılar. Bu kesim nemli olduğu için oralarda kayaların arasına dağılmış topraklardan daima bahar çiçekleri, mantar ve taze sürgünler fişkırdı.

Oralarda bal peteği bulmayı ümit eden Liku kız, sevinç içinde onları izliyordu. Kış boyunca balı adamakıllı özlemişti. Pus giderek dağılıyordu. Lok birden sevinerek:

"Güneş pusu yemeye başladı." diye bağırdı. Fa kadın hiç oralı olmadı. Onun akıllı bir an önce yiyecek bulmaktaydı. Alın-da bulunduğu ağaçtan iri bir kuş kanat çırparak havalandı. Dallaradaki çiy damlaları Fa'nın çıplak derisine yağdı.

Fa bir puma çevikliği ile ağaçtaki kuş yuvasına doğru tırmandı. Liku kız da yuvaya yetişmek için, "Yumurtalar! Yumurtalar!" diye bağırarak Lok'un uzun saçlarından yakalayıp omuzuna tırmandı.

Fa kadın yuvadaki üç yumurtayı alıp aşağı indi. Çalıdan kopardığı diken ile yumurtayı iki tarafından delip Liku kızın eline tutuşturdu. Liku kikirdeyerek yumurtanın içini emmeye başladı.

Yumurtalarını yedikten sonra yeniden yiyecek aramaya koyuldular. Şimdi ilkbaharın etkisi ile yeni uyanan tırtıllar ve taze sürgünlerin peşindeydiler. Fa onları rahatlatmak istedi:

"Ha ile Nil de ormandan yiyecek getirecekler." dedi.

"Yiyecekleri bir yerde toplayalım, sonra onları taşıyız." diye söylendi Lok.

Koşarak ağaçlık arasından açık alana çıktılar. Bağırışmalarının etkisi ile yukarlardan bir kaya yerinden kopup öteki kayaların üzerine yuvarlandı. Açık alan mavili beyazlı iri yonca çiçekleri, mantarlar, yeşil sürgünler ile kaplıydı. Mantarlar ile sürgünleri ve tatlılı çiçekleri birbirine katık yapıp iştahla yemeye koyuldular.

"Ötekileri de buraya getirelim, doyuncaya kadar yesinler." dedi Lok.

"Mal hasta buraya yürüyemez, ihtiyar kadın da onu bırakmaz." diye diretti Fa kadın. Güneş dağların öteki tarafına geçtiği zaman buraya gelir taşıdığımız kadar onlara götürürüz."

Lok çevreden hoşlanmıştı:

"Burası iyi bir yer." dedi.

Fa ağzındakileri çiğneyerek cevap verdi:

"Ama bize uzak değil mi?" Ağzındakileri yuttuktan sonra devam etti. "Çağlayanın kenarında yiyecekleri daha iyi bir yer biliyorum."

"Çağlayanın orada bitki yetiştiren böyle bir yer olamaz."

Fa kadın kollarını olabildiğince açarak cevap vermek istedi. Lok'un gözlerinin içine bakıyordu, ama söyleyeceği sözcüğü bulamıyordu. Biraz çabaladıktan sonra, "Eğer var ise!" diyebilirdi. Lok onu kızdırmak için parmakları ile ağzının iki ucunu gererek güldü. Sürgünleri kopartarak yemeyi sürdürdü. Pusu kuran güneşe bakıp, günün nasıl geçeceğini anlamaya çalıştı.

Fa kadını elinden tutarak aşağılara doğru yürüdü. Liku kız da onları izliyordu ve Lok'un er geç bal kovanını bulacağını düşünüyordu. Çünkü onun burnunun çok iyi koku aldığını biliyordu.

Lok ansızın durdu. Başını iki tarafa çevirdi. Liku'nun deneyimlerine göre burnu koku almış olmalıydı. Sevinçten olduğu yerde zıplamaya başlayınca Fa kadın onu yatıştırdı.

Liku kız merak içindeydi:

"Bal mı?" diye sordu.

Lok cevap vermeden rüzgar esintisini koklamaya devam ediyordu. Yan tarafındaki kayaların üzerindeki düzlüğe doğru tırmandı. Petekteki balın kokusu giderek heyecan verici şekilde güçleniyordu. Lok sonunda kış buzullarının parçalayarak doğal bir oyuk haline getirdiği kayayı buldu. Dıştan bakıldığında, kuvvetlenmek için güneşin ılık sıcaklığını bekleyen birkaç ölgün arı vardı kayanın üzerinde...

Fa kadın kaya yarığından içeriye baktı:

"Orada herkese yetecek bal yok." diye başını salladı.

Lok dikenli sınığını yarıktan içeri sokarak eksteni etrafında çevirerek geri çekti. Arılar kovandan çıkarak dışarıda uçuşmaya başladı. Liku beklentisinde diretiyordu:

"Orada bal var mı Lok? Ben bal istiyorum."

Rahatsız edilen arılar vızıldayarak çevrelerinde uçuşmaya başladılar. Bazıları Fa kadının saçlarının üzerine kondular. Neyseki bahar ortamı içinde yeterince güçlü değildiler.

Liku kızın sızlanmaları üzerine, Lok dikenli sınığını yeniden yarığa sokup çekti. Bu defa sınığın ucuna oldukça bal ve biraz da mum bulaşmıştı. Balı yemesi için Lok sınığın ucunu uzattı. Liku kız tat alarak yemeye başladı.

Gülerek onun iştahlı yiyişini seyire koyuldular:

"En iyisi baldır, içinde güç vardır." dedi Lok. "Bak, Liku kız nasıl yiyor. Kafamın içinde bir resim var, çok sürmez bu yarıktan bal akmaya başlar, parmaklarımızla bile rahatça yeriz."

Kayanın üzerinden bal sıyrınıyormuş gibi hareketler yaparak, birkaç defa elini ağzına götürdü. Liku'ya biraz bal çıkarmak için, sınığın ucunu yeniden yarığa sokup çıkardı.

Fa kadın sabırsızlanıyordu:

"Buradaki bal az. Gidip ötekilere de yiyecek arayalım." dedi. Kaya düzlüğünden aşağıdaki yeşil çalılara doğru gözden kayboldu.

Biraz sonra aşağılardan Fa kadının bağırışını duydular. Liku kız bal yemeyi bırakıp Lok'un saçlarından tutarak sırtına tırmandı. Lok dikenli sınığını sıkıca kavrayarak sesin geldiği yöne doğru koştu.

Fa kadın ellerinde taşlar bağırışını sürdürürken dizlerini hafifçe bükmüş her an hamle yapacak durumda bekliyordu. Karşısına gelen yeşil çalıların arasından kirli sarı iki baş keskin dişlerini göstermiş ona doğru hırlıyordu.

"Sırtlanlar gelmiş!" diye Lok heyecanlanarak bağırdı. "Liku çabuk in sırtımdan."

Liku kız yere atlayıp yüksek taşlardan birinin üzerine tünedi. Dişlerini göstererek hırlayan canavarları ilk defa bu kadar yakından görüyor ve neler olacağını merak ediyordu. Lok elindeki dikenli sınığı sallayarak, başının üzerinde ses yapacak şekilde birkaç defa çevirdikten sonra, Fa kadının yanına cesaretle yürüdü. Sırtlanlar da hırlamalarını sürdürerek birbirlerine yanaştılar.

Fa kadın elindeki iri taşlardan birini olanca gücü ile fırlattı. Taş boğruine sert vurunca, canavar uluyarak geriye kaçtı. Öteki de onu izledi.

Çalılıklar arasında yerde oldukça iri bir geyik ölüsünü gördüler. Parçalanmış boğazından akan kan henüz kurumamıştı. Hayvanın yeni öldürülmüş olduğunu anladılar."

Sırtlanlar şimdi uzakta bekleyiyordu. Lok, dikenli sınığını yeniden ses çıkartacak şekilde başının üzerinde sallayarak, geyik ölüsü ile canavarların arasına yürüdü. Uzaktaki sırtlanlar bu defa kaçmadan yerlerinde beklediler.

"Çevrede puma kokusu alıyorum." dedi Lok. "Geyiğin kanını emmek için tekrar gelir, çabuk ol!"

"Bizim suçumuz değil, geyiği puma öldürüp kanını emmiş, sonra da canavarlar gelmiş." dedi Fa kadın. "Bak daha kanını bile değmemişler. Tam zamanında gelmişiz, yoksa et bulamazdık."

Elindeki sivri taş ile geyik ölüsünün kanını parçalayıp temizlerken Lok da sırtlanları uzakta tutmak için elindeki dikenli sınığı devamlı sallıyordu.

"Burada ötekiler için de çok et var."

"Şimdi konuşma zamanı değil iş yap."

Fa sevinçlenerek bir kahkaha attı. Lok'un ciddi olma gayretleri onu her zaman hoşnut ederdi.

"Haydi çabuk ol."

"Bundan daha çabuk olamam Lok."

Şimdi sırtlanlar sağ ve sol taraflarına yönelerek ikiye ayrıldı. Gökten üzerlerine iki gölge yansıdı. Havada alçak irtifada iki iri kuş uçuyordu. Onların da ölü geyiğin peşinde oldukları anlaşılıyordu. Lok arkalarını kayalık yana vererek, sırtlarını güvenceye almanın en iyisi olacağını düşündü. Ölü geyiği kaya düzlüğüne çekmesi için Fa kadına bağırdı:

"Haydi durma geyiği kayalara doğru sürükle." dedi. "Önce şu yeşil çalıların arasından çıkalım."

Fa kadın kızgın baktığı sırtlanlara doğru müthiş bir haykırış kopardı. Canavarlar ürkererek birkaç adım gerilediler. Lok da sesyaparak dikenli sığığını havada dolaştırdı. Fa kadın geyik ölüsünü ayaklarından tutarak kaya düzlüğüne doğru sürümeye başladı.

Sırtlanlar gözlerini onların üzerinden ayırmadan, ölü geyiğin değişikliklerinin üzerine üşüştiler. İri kuşlar da şimdi koku almış gibi alçaktan ve üstlerinde daireler yaparak uçuyorlardı.

Kaya düzlüğüne çıktıkları zaman daha bir rahata kavuştular. Ama gene de Lok içgüdüsel olarak endişeliydi. Sık sık acele etmeleri gerektiğini tekrarlayıp duruyordu.

Fa kadın onun acelecilik güdüsüne ayak uydurmaya çabalıyordu. Sivri bir taş ile geyik ölüsünün karnını adamakıllı yarıdı. Hayvanın kanlı karaciğerini çıkararak, olayları sessiz ve merak içinde seyreden Liku kızın eline tutuşturdu:

"Al soğutmadan ye!" dedi. "Sana kan ve güç verir, çabuk büyüsün."

Liku kız elindeki ılık karaciğerden bir ağız dolusu ısırp çiğnemeye başladı. Biraz uğraştırmasına rağmen çiğnediği lokmanın tadı hoşuna gitmişti.

O sırada oldukça loşlaşan havanın durumu Lok'un rahatını kaçırmıştı. Endişe içinde çevreyi gözlerken:

"Çok fena, galiba Oa durumdan hoşnut değil." diye söylendi.

"Neden?" diye sordu Fa kadın. "Şu geyiği öldüren vahşi kedi olduğuna göre, Oa neden kızıp biri cezalandırsın?"

Fa kadın içinde bulundukları ortamı daha mantıksal yorumlamaya çabalıyordu. Biraz önceki loşluk dağılmaya başlamış ve güneşin ılık aydınlığı yeniden havayı sarmalamıştı. Lok yüreğinin rahatladığını algıladı:

"Burada işimiz bitince yükseklerle, şu sarı canavarların bizi izlemeyeceği yerlere tırmanalım." dedi.

Lok elindeki dikenli sığı Fa kadına vererek, onu gözetme işine geçirdi, Yerden keskin bir kaya parçası alarak ölü geyiğin boynuzu kopardı. Kafa tasını bir vuruşta parçaladı. İçinden çıkardığı beyni hayvanın temizlenmiş karnına yerleştirdi. Ayaklarını da eklem yerlerinden kırarak, ilerde ölü geyiğin iç kalıntılarını yiyen sırtlanlara doğru fırlattı. Liku kız onu destekliyordu. Olanca gücü ile:

"Gidin canavarlar, bu geyik bizim yiyeceğimiz!" diye bağırdı.

Lok acele ediyordu. Daha önce toplamış oldukları taze sürgün, mantar ve tatlı çiçekleri de ölü geyiğin karnına yerleştirdi. Fa ile yardımlaşarak beraberce taşımaya koyuldular.

Lok ölü hayvanların, dirisinden daha ağır çektiğini düşündü. Bu olguyu deneyimleri sonucunda öğrenmişti. Ama baharın başlangıcı olduğu için çevrelerinde pek az yiyecek vardı. Arı kovanları henüz dolmamıştı ve ağaçlardaki meyveler de olgunlaşmamıştı. Yoksa ölü geyiği bunca taşıma çabaları et yemekten hoşlanıyor olmalarından değildi.

Kayalık bayırı tırmanırken yorulduklarını hissettiler. Biraz nefeslenmek içi durdular. Tepelerinde alçaktan uçuşan gergin kanatlı şahinlerin yarlara yansıyan hareketli gölgelerini seyrederken Lok:

"Bu et yığını hasta Mal'e iyi gelir, onu güçlendirip iyileştirir." dedi.

Şimdi uzaklarda denizin olduğu yer daha aydınlık görünüyordu. Biraz evvel üstlerine düşen loşluk tamamen dağılmıştı. Yukarıda kaya terasına giden patikayı kesen kaya yarığına yaklaşmışlardı. Odun taşıyan Ha ile Nil kadına her an rastlamaları mümkündü.

Yarığı geçer geçmez üzerinden bol duman tüten terası gördüler. Terastaki ateşin harlı yandığı mavi dumanlardan anlaşılıyordu. Gerçekten de ihtiyar kadın, deneyimlerinin sağladığı öngörüye dayanarak ateşin tabanını uzatmış ve terasın ıslak havasını kurutmayı becermişti. Nemli havanın yok olması sonucunda rüzgarlanma kesilince Mal daha rahat nefes almaya başlamıştı.

Terasa geldiklerinde Mal'i yerde büzülmüş yatar buldular. Dağ güneşi derisini kavurmuştu. Ağzı açık, gözleri kapalı durumda, sık soluyordu. Sanki ateş etlerini eritmiş gibi kemikleri derisine batar görünümündeydi.

Lok ve ötekiler uzaktan görüldüğünde Ha ve Nil ile sırtındaki yeni çocuk ormana gitmek üzüydiler. Ha onları görünce sevinerek elini salladı. Ötekiler de arada bir avuçlarını kalçalarına vurarak sevinç içinde onları seyrediyorlardı. Şimdi yeterince yiyeceğe ve yakacağa sahiptiler. Tek problemleri ise Mal'in hastalık durumuydu.

Geyik ölüsünü saçaklı oyuğun başına kadar taşıyıp kayanın dibine bıraktıktan sonra Lok birden coşarak sessizliği bozdu:

"Mal, Mal sana et getirdik." diye bağırdı. "Ayrıca başka taze yiyecekler de var."

Mal yattığı yerde kollarına dayanarak hafifçe doğrulup ateşin üzerinden onlara baktı. Mahzun bakışları ile dudaklarındaki gülümser ifade birbirine karışıyordu.

İhtiyar kadın sevinç içinde ellerini kalça kabasına vurarak hoşnutluk sesleri yaptı:

"Bak güçleniyorsun Mal, bu çok iyi resim!" diye bağırdı.

Yanında duran Liku kız da olduğu yerde zıplayarak onun sevincine katıldı.

"Ben de et yedim, küçük Oa da yedi. Üzerimizde uçşan iri kuşları kovaladık."

Çiğerlerine derin soluklar çeken Mal gülümseyerek onları izliyordu. Lok elindeki et parçasından biraz kopartıp ağzına attı ve hoşnut olarak çiğnemeye başladı. Mal tekrar kayaya uzandı. Yattığı yerden onların sevincini seyre koyuldu.

İhtiyar kadın, Fa'nın verdiği işkembeyi dikkatlice kayanın üzerine yerleştirdikten sonra özen göstererek içini temizlerken:

"Toprak getirin!" diye ötekilere bağırdı.

Fa ve Lok hemen terasın girişindeki yarığa koştular. Dış tarafında yeşil çalıların büyüdüğü kırmızı toprak vardı. Yeşil otlara sarılıp çekince, köklerindeki toprak da yerinden çıkıyordu.

Toprağı hemen getirdiler. İhtiyar kadının söylediğı gibi Lok uzun otları diplerinden kopararak elleri ile büküp kısa parçalara ayırdıktan sonra, toprak yığınının üzerine serpiştirdi. Dikenli sınığı ile toprağı ezerek bunları birbirine karıştırdı.

İşini yaparken konuşuyordu:

"Ha ile Nil çok odun getirdi. Lok ve Fa çok yiyecek buldu. Yakında sıcak günler gelecek!"

Fa da aşağıdaki ırmaktan su getirmişti. Beraberce suyu toprak yığınının üzerine dökerek, balçık haline gelinceye kadar elleri ile yoğurdular. İhtiyar kadın işkemenin içini su ile doldurup adamakıllı şişirdikten sonra bir sap ile ağzını sıkıca bağladı. Üzerini kalın balçık tabakası ile sıvadı. Ellерinin hızlı ve özenli işlemesinden, bu işin ustası olduğı anlaşıyordu.

İhtiyar kadın ateşin göbek çevresinde, kır ve sıcak küllerin içinde, üç dişli dal ile geniş bir çukur açtı. Fa'nın getirdiğı köklü toprak ile içini döşedikten sonra şişkin ve sıvanmış işkembeyi içine yerleştirdi. Üzerini önce köklü toprak ve sonra da korlu kızgın kül ile kapattı. Buharlaşan suyun rahatça havalanması için işkemenin ağzındaki sapı çıkardı.

Hep beraber balçık sıvanmış işkembenin pişmesini seyre daldılar. İhtiyar kadının kafasının içinde hiç bilmedikleri birçok resim vardı. Çok az konuşmasına karşın, bu konuda belki Mal'den de ilerde koşuyordu. İhtiyar kadının böyle olması, Lok'u nedenini anlayamadığı şekilde içten içe üzerti.

Şimdi işkembenin içindeki su buhar salarak fokurdamaya başlamıştı. Çevresindeki köklü topraktan da içten içten mavi alevler sızdırarak yanıyordu.

"Bu yaptığın, ateş saklamaya yarar, alevler dışarı uçmaz." dedi Lok. "İşkembenin içinde yiyecek bir şey yok."

İhtiyar kadın bilgece gülümsedi ama cevap vermedi. Lok şaşırarak gibiydi.

Karşı dağların üzerinde alçalan güneş, günün bitmekte olduğunu haber veriyordu. Neyse ki beklentilerinden çok daha fazla odun ve yiyecek bulmuşlardı. Oa ana bereketini onlardan esirgememiş geyik eti de sağlamıştı.

Fa ateşin başına oturmuş ince bir dalın ucuna geçirdiği et parçacıklarını kızartıp yiyordu. Liku kız sırtını kayaya dayamış güneşin ılık ışınları altında bacaklarını açıp körpe ve çıplak güzel bedenini ovuşturarak dinleniyordu. Hepsi suskun ve güvenliydi. İhtiyar kadın oyuk odunun içinden aldığı su ile Mal'in yüzünü ıslatarak içindeki ısının etkisini azaltmaya uğraşıyordu.

İhtiyar kadın, arada bir ateş gömülü işkembenin başına gelerek durumunu gözliyordu. Parmaklarını işkembenin suyuna değdirip ağzına götürdü. Tadından anladığı kadar, bir süre daha pişmesi gerekiyordu.

Keyifli olduğu her davranışından belli oluyordu. Yemek ve ısınma sorunları çözümlenmişti. Şimdi bütün beklentileri Mal'in iyileşmesiydi. Geyik beynini iri bir yaprağın üzerine koymuştu. Mal onu yediği zaman geyiğin çevikliğini elde ederek güç kazanacaktı. İçgüdüsel duyusu ile buna inanıyordu.

Ilık güneşin altında yeterince rahatlayan Liku kızın kafası

önüne düştü ve derin uykuya daldı. Fa kadın elindeki dalı işkembenin içine batırdıktan sonra, tatması için ihtiyar kadına uzattı:

"Pişti mi?" diye sordu.

İhtiyar kadın dalın ıslak kısmını dilinin üzerinde gezdirdikten sonra konuştu:

"Mal bu sıcak suyu içmeli!" diye "Bu suyun içinde etin gücü var."

Fa kaşlarını çatarak, kızgın küllerin içindeki işkembeye baktı. Sağ elini başının üzerine koydu:

"Kafamın içinde bir resim var." dedi.

Oyuğu koruyan ve bir saçak gibi uzanan kayanın altındaydılar. Kolunu uzaklardaki orman ve deniz yönüne doğru uzattı.

"Kafamın içinde gördüğüm resimde deniz kenarındayım. Ötekiler de oradalar..." Gerekli sözcüğü aklına getiremeyince ihtiyar kadını omuzlarından tutarak ona söyletmek istercesine sarstı. Sonra devam etti.

"Ötekiler midye topluyordu. Lok elindeki midyelerin acı suyunu boşaltıyor, Liku kız da Nil ile beraber gittiği ormandan geliyordu."

Lok, ismi geçince söze girmek istedi, ama Fa eli ile işaret ederek onu susturmaya yeltendi.

"Liku kız ormandan geliyor!... Oralarda midye yoktur. Sadece oyuklarını sırtlarında taşıyan salyangozlar vardır." diye üsteledi Lok. Bu defa kadın gerçekten kızmıştı. Yüzünde acı ile karışık bir ifade belirdi. Sırtındaki bebeğe vuruyormuşçasına Lok'un omuzuna bir şaplak indirdi. Liku kızı zehirli böğürtlenlerin yanında görmüş gibi, elleri ile yüzünü kapadı. Yüreğinin sızladığı belliydi.

"Bu yeni bir şey." dedi ihtiyar kadın. Küllere gömülü işkembenin yanına giderek elindeki dal ile içini karıştırdı. Sonra Mal'in ayağından tutarak hafifçe salladı. İhtiyarın ağzından ye-

re koyu renkli salya akmıştı. Güneşin ılık fakat ölgün ışıkları hâlâ üzerine düşüyordu.

"Yemek yiyeceksin Mal." dedi ihtiyar kadın.

"Biraz su!" diye mırıldandı Mal.

İhtiyar kadın özenle onu yattığı yerden kaldırıp oturur duruma getirdi. Fa kadın arkasına geçti ve Mal'in kendine dayanıp rahat etmesini sağladı. Ona yardım için yarışıyor gibiydiler. Lok avucunun içine döktüğü suyu ihtiyarın ağzına verdi. Daha sonra, ihtiyar kadın oyulmuş taş çanağa koyduğu işkembe suyunu ağır ağır ona içirdi. Halsiz düşen Mal, sık nefes aldığından lezzetli sıcak suyu içerken epey zorlanmıştı. Dinlenmesi için onu tekrar ateşin kenarındaki toprağın üzerine yatırdılar. Devamlı yanan ateş toprağı ısıttığından Mal uzandığı zaman kendini daha rahatlamış hissediyordu.

İhtiyar Mal ile uğraşları son bulunca Ha ile Nil'i ve sırtındaki yeni çocuğu hatırladılar. Ormana oduna gittiklerine göre bu kadar gecikmemeleri gerekiyordu. Ormana çoktan karanlık düşmüş olmalıydı. Aramaya çıkmadan önce biraz daha beklemeye karar verdikleri sırada, terasa çıkan patikanın başında Nil ile sırtındaki yeni çocuk göründüler. Nil odun taşımadığı halde ağır yürüyordu. Ateşin başına geldiği zaman biraz şaşkın sordu:

"Ha nerede?"

"Nil ve yeni çocuk ile ormana odun getirmeye gitti." diye Lok cevapladı. Nil'in şimdi karşısında yalnız oluşuna bir türlü inanamıyor gibiydi.

Suratı asılan Nil destek arayışı içinde ihtiyar kadına baktı:

"İşte görüyorsunuz buradayım ve Ha benim yanımda yok." dedi.

Durumun inandırıcılığını kanıtlamak istercesine birkaç adım atarak terasta dolaştı. Geyik ölüsünün asılı olduğu yerden biraz et kopartıp parçalamaya koyuldu. Sırtındaki yeni çocuk uyanarak başını saçlarının arasından çıkardı. Nil ağzına biraz et

atıp çiğnemeye başladı. Her birinin yüzünü ayrı ayrı araştırdıktan sonra:

"Söyleyin Ha nerede?" diye üsteledi.

İhtiyar kadın eli ile alnını ovuşturarak ne söyleyeceğini bir süre düşündü:

"Ha senin ile beraber ormanda kuru odun topluyordu." dedi.

Bu sözler Nil'i birden isyana yöneltti.

"Hayır! Hayır!" diye itiraz ederek bağırdı.

Kızgınlığından olduğu yerde fırlak göğüslerini hoplatarak zıplıyordu. Hareketlenince meme uçlarına beyaz süt birikmişti. Sırtındaki yeni çocuk memelerine doğru hamle yapmaya başladı. Nil de onu kucağına alarak emzirmeye koyuldu.

"Kafamın içindeki resimleri size anlatıyorum." dedi Nil. "Yakacak odunları alandaki kuru ağacın altına topluyor Lok ve Fa'nın getirdikleri ölü geyikten söz ediyorduk. Ha su içmek için ırmak kıyısına gitti. Kuru ağacın altında dinlendiğim sırada ismimi bağırdığını duydum. Baktığım zaman Ha yara doğru koşuyordu. Gülüyordu ama yüzünde korkunun izleri vardı. Çok bekledim, geri dönmedi."

Nil, kucağında mırıldanarak meme emen yeni çocuk ile ilgilendikten sonra konuşmasını sürdürdü:

"Yarın oraya gittiğim zaman Ha'nının yanısıra bir başka koku daha kokladım. Bu koku Lok'un, Fa'nı, Liku'nun kokusundan başkaydı."

"Senin bu anlattığın resimler bir rüya!" dedi ihtiyar kadın. "Buradalarda bizden başka kim var?"

Ötekiler Nil'in anlattığı resimlerin anlamını kavramaya çabalarken Nil ancak toprak üzerinde yatan Mal'in yanına diz çöktü. İhtiyarın gözleri açıldı. Nil onun yanağını okşayarak sorudu:

"Mal söylediklerimi duydun mu?"

İhtiyar adam soluklandıktan sonra kısılmış sesi ile cevap verdi:

"Evet duydum."

İhtiyar kadın hemen söze girdi:

"Mal çok hasta." dedi. "Ha'nın kafasının içinde çok resim vardır. Sen yemeğini ye ve dinlen, o da gelir."

Nil birden kızarak bağırınca ötekiler yemeyi bırakıp onu seyre koyuldular:

"Artık Ha yok!" dedi Nil kadın. "Biliyorum, onun kokusu orada yarda bitti!"

Bir an hepsi hareketsiz kaldılar. Sonra bakışları Mal'in üzerinde düğümlendi. İhtiyar adam büyük gayret sarfederek, yattığı yerden yarı doğruldu. İhtiyar kadın konuşmak için ağzını açtı, fakat son anda susmayı yeğledi. Mal avucunu başının dazlak yerine yerleştirdi:

"Ha yarlara gitti." dedi. Öksürüğü tutmuştu. Çabalayıp üstesinden geldikten sonra devam etti: "Yarda başkasının kokusu var!" Sırt üstü düşmemesi için Fa sırtına destek veriyordu. Batan güneşin ve ateşin kırmızılığı yüzüne yansımıştı. Mal şimdi biraz daha sağlıklı görünüyordu:

"Yarda başkasının kokusu var diyor Nil!..." Bu resim bana birşey söylemiyor."

Böylesine durumlarda delişmenliğe yatkın Lok da susmuş, onun ağzının içine bakıyordu. İhtiyar kadın konuşmak yerine, ateşi yeni odunlar ile tazelemeyi yeğliyordu. Ha aralarında yoktu ve belki de başka kimseler ile beraberdi. Ha bilgeydi, kişisel kokusu güçlüydü. Her zaman ustaca kullandığı ucu dikenli sırtığı kayaya dayalı onu bekliyordu.

"Ha artık gitti." dedi Nil. Sesi ağlamaklıydı.

DÖRT

Ötekilerden farklı olarak, Nil kadının göz pınarlarından yanaklarına akan yaşları Lok şaşkın seyrediyordu. Nil kadın biraz ağladıktan sonra yüzünü yıkamak için aşağıdaki ırmağa doğru koşmaya başladı. Lok peşinden yetişerek onu durdurdu. Bileğinden yakalayarak kadını kendi çevresinde döndürmeye başladı. Kederini unutturmak ve onu biraz neşelendirmek istiyordu.

"Hayır!..." diye bağırdı Nil kadın.

Yanaklarına yağmur damlaları gibi yaşlar iniyordu. Gözlerini kapayıp, ağzını açarak yanık inledi. Lok hiddetlenerek ou sarstı:

"Ha bir yere gitmiş değil." diye bağırdı. Kayanın yanına koşarak orada duran dikenli sınığını gösterdi. Hiç beklemedikleri bir zamanda Ha'nın aralarına döneceğini söyleyerek devam etti:

"Kafamın içinde Ha için bir resim var. Onu bulacağım. Başkası olmadığına göre, Ha nasıl başkası ile gider? Böyle bir şey olamaz."

Nil'in gözyaşları durmuş, aksırmaya başlamıştı. Fa kızgınlık içinde söze girdi:

"Eğer başkası var ve Ha onun ile gitmiş ise, Lok ile beraber onu ararız."

İhtiyar kadın el işareti ile onu susturdu:

"Mal çok hasta, Ha da aramızda değil. Şimdi sadece Lok var." dedi.

"Lok gidip Ha'yı bulur." diye üsteledi Lok.

"Lok'un kafasının içinde çok söz, az resim var." diye konuşmasını sürdürdü ihtiyar kadın." Bu durumda Mal'den beklememiz yok. Onun yerine ben konuşacağım."

İhtiyar kadının sesi otorite yüklüydü.

Mal'in hasta olmadığı günlerde yaptığı gibi konuşuyor ve elindeki kalın dal ile ateşi karıştırarak harlandırıyordu. Sözlerini sürdürdü:

"Bu durumda Mal'e yardım etmezsek ölür. En iyisi Fa'nın buz-kadına giderek Oa'nın yardım dilemesidir."

Fa ateşin başına gidip ihtiyar kadının yanına oturdu:

"Bu başkası nedir? Ölen biri yeniden canlı olur mu? Deniz kıyısındaki mağarada ölen bebeğimin Oa'nın karnından doğacağı gibi başkaları da doğar mı?" diye ortaya sorular attı. Nil kadın yeniden aksırmaya başladı:

"Bırakın onu Lok gidip bulsun." diye üsteledi Fa kadın.

Lok kafasının içinde, sözden başka resimler de bulunduğunu ispat etmek istercesine konuştu:

"Ha'nın gözünün altında ateşli dalın bıraktığı yanık izi var. Ayak başparmağında da bir tutam saç var. Bu işaretlerden o bir yere kaybolamaz. Başka bir resim: Ha feryat ederek yardan aşağı ırmağa düşüyor ve Mal'i çağırıyor, ama başkası yardıma geliyor..."

Fa kadın başını Lok'un burnuna sokarcasına yaklaşıp:

"Başkası gelmedi." diye itiraz etti.

İhtiyar kadın Fa'yı bileğinden çekerek yatıştırdı:

"Ha yardan düşmedi." diye uyardı. "Lok hemen git Ha'yı ve o başkasını bul."

"O başkası Mal'i biliyor mu?" diye söylendi Fa kadın.

Lok bir kakhaha atarak cevap verdi:

"Mal'i herkes bilir."

Fa kadın sert bir el işaretiyle onu susturdu:

"İşte bir resim." dedi. "Başkası yani bizden olmayan birisi Ha'ya gidiyor ve gel burada yiyebileceğimden fazlası var diyor..." Fakat Nil'in iç geçirerek hıçkırması üzerine, Fa kadın sözlerini sürdüremedi.

"Ha'nın peşinden gideceğim." diyerek Nil kadını yatıştırma-ya çalıştı Lok. "O bize herşeyi anlatır." Ötekilerden onay bekliyordu. Hepsi de bunun en iyi resim olacağını düşünerek Lok'un teklifini başlarını sallayarak onayladılar.

Kayalara sırtını dayamış uyuyan Liku kız gözlerini açarak çevresindekilere gülümsedi. Fa elindeki etten bir parça kopartarak ona uzattı. Liku eti aldıktan sonra işkembenin ateşte gömülü olduğu yerin karşısına oturdu. Isınarak işkembenin içinde pişen suyu koklamaya başladı. Bu kokudan çok hoşlanmıştı.

Güneş batmış çevreleri adamakıllı karanlığa bürünmüştü. Karşılardaki göl gümüş bir loşluk saçıyordu. Fa işkembeninin içinden güçlensin diye Lok'a bir çanak sıcak ve kuvvetli su getirdi. Yola koyulmak üzere olan Lok elindeki dikenli sığı yere bırakarak taş canak içindeki sıcak suyu içmeye başladı.

Sıcak ve lezzetli suyu içtikçe Lok damarlarındaki kanın ısındığını hissediyordu. Suyu bitirdiğinde karnını yumuşak bir tokluğun sarmış olduğunu anladı.

Atik adımlar atarak kayalardan inmeye başladı. Biraz sonra aşağıda çağlayanların müthiş gümbürtü ile döküldükleri zemindeydi. Yukarıda terasta yanan gür ateşin çıkardığı aydınlık kayalara yansiyordu. Hava bir gece öncesine göre daha soğuktu.

Ortalık durgundu. Kayalardan ırmağa doğru sarkan dev eğ-

relti sarmaşıklarında hiç hareket yoktu. Lok elindeki son et parçasını yerken, gece pusunun içinde aydan aldığı ışık ile buz damlaları gibi parıldayan çağlayan serpintilerini seyretti.

Lok çalılıktan kopardığı bir diken ile dışlerinin arasına girmiş et kalıntılarını temizlerken Ha'yı yeniden düşündü. Onun gözden kaybolduğu kayalığın oraya giderek havayı uzun uzun kokladı. Kokular ayırt edemeyeceği kadar karmaşıktı. Burnu gerektiği gibi kendisine yardımcı olmuyordu. İmağın kıyısına gidip, duyularını uyarmak için, soğuk su ile ellerini ve yüzünü yıkadı. Ağzını çalkaladıktan sonra akar sudan kana kana içti.

Onlar için koku alımı, vzgeçilmez yönlendirmeye ve zamanlamaya yararlı en vazgeçilmez duyuydu. Tekrar Ha'in kaybolduğu yere döndüğü zaman kaya üzerinde Nil'in daha önce elini dayamış olduğu yerdeki taze kokuyu algılamıştı. Daha sonra başka kokuları da seçmeye başladı. Bunlar dün buradan geçtikleri zaman bırakmış oldukları kokulardı. Şimdi Mal'in hasta kokusunu seçebiliyordu.

Lok bunları bir tarafa bırakarak Ha'nın kokusunu aramaya koyuldu. Kafasının içinde Ha'nın son resimlerini canlandırdı. Böylece ona daha yakın olacak ve oralandaki kokusunu daha iyi saptayacaktı.

Durduğu yerde irkilen Lok birden tetiğe geçti. Başı dikenli sınığını iki eli ile kavrayarak gerildi ve bir adım geriye çekildi. Resmini bilmediği yabancı bir şeyin varlığını algılamış gibiydi. Bu durum kayalara sinmiş kokuları birer birer ayırt ettikten sonra ortaya çıkmıştı. Nil kadının olaydan sonra yüzüne yerleşen bozluğun nedenini şimdi anlıyordu.

Yarın dibinden terasa giden patikayı daraltan yanğa doğru gittikçe hızlanarak koşmaya başladı. Koşarken kafasının içinden olay ile ilgili resimler karmaşalı olarak geçiyordu. Ha'nın kokusunun bittiği yerde birden sendeleyip nedenini anlayamadığı şekilde düştü. Hemen önünde koştuğu kayalık son bulmuş-

tu. Uzanıp aşıya baktığı zaman ırmağa doğru inen yarı gördü.

Aşıda suların üzerinde akıntının etkisi ile oynayan eğrelti sarmaşıklarını görünce yüreğinin burkulduğunu hissetti. Boğazına dayanan yumruyu önlemek istercesine elini ağzına götürdü. Kafasının içinde Ha'nın sular ile boğuşmasını yansıtan bir resim belirdi. Ha akıntının etkisinde ırmak sularının karmaşası içinde debelenerek denize doğru sürükleniyordu.

Lok yattığı yerden kalkıp o yöne koşmaya başladı. Ha'nın kokusunu kovalıyor gibiydi şimdi. Ayın ışığını ağaçlar önlediğinden orman karanlıktı. Her an Ha'ya rastlayacakmış gibi kıyıyı tarayarak koşuyor ve arada bir, "Ha neredesin?" diye bağınıyordu. Ama gecenin sessizliğinde suyun akış sesinden başka bir şey duyamıyordu.

Bütün gücünü toplayarak bir defa daha bağırınca seslenişine cevap aldı. Karşı bağırış adadan gelmişti. Ama bu bir başka sesti. Bildiği kendi insanların seslerine benzemeyen farklı bir bağırıydı.

İlk defa duyduğu bu ses yüreğinde heyecan rüzgarı estirdi. Başka insanın önce kokusunu almış, şimdi de sesini işitmişti, ama onu bilmiyordu. Kafasının içinde onun ile ilgili hiç resim yoktu.

Kurumuş dev kayının dikildiği açıklıkta onun kokusunun peşinde dolanıp durdu. Daha sonra aynı kokuyu izleyerek dağlara giden bayıra doğru yöneldi. Önünde yer yer uzun otların ve yeşil çalılıkların büyüdükleri kayalık zemin vardı. Çoğu geceler buralara vahşi kediler, kurtlar, iri tilkiler yiyecek avlamaya inerlerdi. Yeşil çalılıkların arasında dolaşmak tehlike demekti, çünkü bu hayvanlar baharın ilk aşamasında daha yırtıcı olurlardı.

İçgüdüüne uyarak, kayaların dibinden patıkayı daraltan yarığa doğru yürüdü. Şimdi kafasının içindeki Ha'nın resimleri birer birer silinmişti. Onların yerini kokusunu, sesini, terini ve in-

san yapısını kestirebildiği yüzü olmayan bir adam almıştı. Kafasının içindeki resimlerde bu adamın yüzü bir boşluktu.

Patıkayı sıkıştıran yarıktan geçerken, başka adamın bıraktığı güçlü ter kokusundan taze iz üzerinde olduğunu anladı. Yarıktan geçtikten sonra, koku patikadan ayrılarak kayaların oluşturduğu yamaca yönelmişti. Lok da öyle yaptı. Ateşin yandığı terasa doğru yürüyeceğine yön değiştirerek yamaca tırmanmaya başladı.

Yamaç patikasında kokuyu izleyerek bir süre yürüdü. Sırtını kayanın yanına yapıştırmış öyle ilerliyordu. Şimdi, terastaki kaya oyuğuna saçaklık yapan kaya çıkıntısının üzerine gelmişti. Biraz ferahladığını hissetti. Çıkıntının altında ateşin dumanları ve ısısı üzerine vuruyordu. Orada durarak gecenin soğuk ıslaklığından atıldı.

Dinlenmek için sırtını kayaya yapıştırarak bekledi. Kafasının içinden resimler gelip geçiyordu. Bunlardan birisi de mağara ayısı ile ilgiliydi. Deniz kenarındaki mağarada onun sesini ilk defa duyduğu zaman böyle bir yaratığın bilincinde bile değildi. Ayı, siyah ve insandan biraz daha iriydi. Canavar oradan savulup başka yerlere gidinceye kadar günlerce korku içinde yaşamışlardı.

Aşağıda yanan ateşin başında Fa kadının sesini duyunca düşüncelerinden koptu. Onun sesini duyuyor ama yankılandığı için ne konuştuğunu anlayamıyordu. İhtiyar kadını da aşağıda ırmaktan su getirirken gördü. Daha ilerlerde ise, ayın serpiştirdiği loş aydınlık içinde ada duruyordu. Hafif bir pus örtüsü ile sarmalanmıştı.

Adada, öteki ağaçların boylarını aşan tek bir kayın ağacının durumu dikkatini çekti. Taban kısmı şimdiye kadar görmediği derecede kalındı. Ağacın gövdesinde siyah iri bir şey yukarı hareket ediyordu. Sonra kalın dallardan birinde asılı kaldı.

Lok gördüğüne anlam veremedi. Mal ve Ha kadar bilge de-

ğildi. Onlar olsa belki de bu gördüğüne uygun resimler üretebilirlerdi.

Yaratık öylece asıldığı yerde hareketsiz duruyordu. Esinti kayın ağacının tepesini yellendirmeye başladığı zaman da bu hareketsizliğini sürdürdü. Lok bedenindeki tüylerin, içindeki huzursuzluktan dolayı dikenleştiğini hissetti. Şimdi her insandaki içgüdüsel korunma isteminin etkisindeydi. Ama bunu kim yapacaktı? Mal yerinden kımıldayamayacak kadar hastaydı. Ha ise ne olduğu bilmedikleri şekilde kayıplara karışmıştı.

Bir süre sonra kayın ağacında asılı duran biçimsiz şey aşağıya inerek öteki ağaçların karanlık gölgeleri arasında kayboldu.

Lok içinde biraz rahatlık hissetmişti ki, yaratık şekil değiştirmiş olarak uzak kayanın orada yeniden görüldü. Lok'un yüreğini şimdi panik kaplamıştı. Biraz önce, Fa kadın o yöne doğru yola çıkmıştı. Ay ışığının aydınlatığı yerde yaratık kayadan kayaya atlayarak ilerliyordu. Heyecandan titreyerek uzaktan uzağa onu izlemeye koyuldu.

Dağ, patikayı tırmadıkça yükseliyordu. Yaslanarak yürüdüğünden kayaların giderek soğuduğunu hissedebiliyordu. Zaman zaman dağlardan akan çelimsiz kaynak sularından geçmesi gerekiyordu. Bu sular, aşağıdaki ırmak suyundan çok daha soğuk ve üşütücüydü. Sular, buzulların içinden geçiyor olmalıydı.

Biraz sonra, Fa kadının ve taşıdığı et parçasının kokusunu almaya başladı. Onun kokusunu izlemeye koyuldu. Dağların eriyik suları bastığı yeri kayganlaştırmıştı. Uçuruma yuvarlanmamak için ağır ve dikkatli yürüyordu. Hızını kaybettiğinin farkındaydı, ama bu durumda birbirini kovalayan adımlar atması imkansızdı.

Gökteki aya yaklaşmakta olduğunu düşünerek uçurumdan aşağılara baktı. Diplerde akan geniş ırmak şimdi incecik görü-

nüyordu. Biraz sonra, patikanın son bulduğu yerde bir başka dağın yükseldiğini gördü. Birbirine yaslanan iki dağ, aralarında bir vadi oluşturmuştu. Şimdi daha güvencede yürüdüğü için, Fa kadın kokusunun ardından hızlandı.

Çevresindeki görünüm tamamen değişmişti. Dağların doruklarındaki buzul öbekleri ay ışınlarını soğuk ve sessiz parıltılar üreterek yansıtıyordu.

Karanlık içinde Fa kadının çılgınlığını duydu. Sesi buzullu vadinin çeşitli yönlerinden yankılanarak bir kalabalığın ortak çılgınlığına dönüşmüştü. Fa kadın bayırdan hızlı iniyor ve ayaklarına dolanan taşlar acayip sesler çıkararak yuvarlanıyordu.

Fa kadın tam patikaya doğru yönelmişti ki, Lok'u karşısında buldu. Yüzü kızgınlık ve korkudan adamakıllı gerilmişti. Heyecanlanarak Lok'a:

"Şimdi sus!" dedi.

Lok onu duymamış gibi söylendi:

"O başkasını gördüm," dedi. "Ha yardan ırmağa düştü... O başkası oyuğun üzerindeki kayaya geldi..."

Fa onun kolunden kavrayarak sarstı:

"Sus! Oa'nın yardımı ile buz-kadın seni duyacak."

"Yanında olmak istiyorum."

"Sen erkeksin, orada dehşet var geri dön."

"Birşey görmeden ve duymadan senin arkanda olacağım. Bırak geleyim."

Fa kadın bir süre sessiz onu seyretti. Geri döndü ve biraz önce koşarak indiği bayırı yeniden tırmanmaya başladı. Lok da, aceleci adımlar ile peşine düştü.

İki heybetli zirve arasına sıkışmış olan vardı, gerekli güneşi ve sıcak hava akımlarını alamadığından bambaşka bir yöre sergiliyordu. Burası bir buzullar, buzlar ve eskiliğinden dolayı katılaşmış karlar ülkesi gibiydi... Buz gibi havasında sıcak nefesleri karlanıyordu.

Yol boyunca Fa kadın birçok defa Lok'u geriye çevirmek istedi ise de bu girişimlerinde başarılı olamadı. Lok, inatlaşarak onu izlemeye devam ediyordu. En sonunda buz-kadın oluşumunun bulunduğu yere geldiler. Önce, daracık bir buzul aralığından geçtiler. Burası o kadar dardı ki, bir kimsenin kollarını hafifçe açarak yürümesi dahi mümkün değildi.

Aralığın sonunda dört tarafı yüksek kayalar ile çevrelenmiş geniş bir alan belirdi. Kayaları yer yer kaplayan buzullardan yansıyan ay ışığının aydınlığı gözlerini kamaştırıyordu.

Gözleri alışınca biraz ilerde Fa kadının sırtı kendine dönük olarak dikilmiş birşeyler mırıldanmakta olduğunu görebildi. Gerçekten de burası şimdiye kadar hiç rastlamadığı bir yöreydi. Benzersiz sihirli bir yerdi.

Kaya duvarların göz ile birleştiği yerlerden aşağılara doğru buz tutmuş yaprakları parıltılar saçan buzul sarmaşıkları sarkıyordu ve arada bir akımı alan yapraklar garip tıkırtı sesleri yapıyordu.

Fa kadın, biraz ilerisinde buzulun içine gömülmüş yatan ve gebe bir kadın görünümündeki buz-kadına birşeyler söylüyordu. Yankılanmadan dolayı Fa'nın konuşmasını tam olarak algılayamamıştı, ama onun söylediği, "Mal... Hasta... Ha... kayıp... yardım..." gibi sözcükleri anlayabilmişti.

Heyecan içinde konuşmasını bitiren Fa ürkek ve çekingen adımlar ile buz-kadının yattığı yere yöneldi ve elindeki et parçasını sunu olarak yanına bıraktı.

Lok kimseye görünmemek için yüzükoyun yerdeki buzların üzerine uzanmıştı. Acı ot yemiş gibi karnı ağrıyordu. Fa, kolundan tutup onu ayağa kaldırırken fısıldadı:

"Oa seni görmeden çabuk gidelim." dedi.

Lok gerçekten korkmuş ve bu duygusunu yüzüne yansımıştı. O zamana kadar, gördüğü şey ile ilgili olarak kafasının içinde hiç resim yoktu. Fa kadın onu sürükleyerek, kayalığın aralı-

ğından dış dünyaya çıkardığında oldukça ferahladı. Toparlanmak için, başını Fa kadının göğüslerinin arasına sokarak bir süre öyle kaldı.

İçlerindeki korku etkisini kaybetmişti. Koşarak kayalık bayırdan aşağı indiler. Lok gene aynı konuya döndü:

"Adadaki o başkası güçlü bir atlayıcı." dedi. "Dağa da geldi ve oyugun üzerindeki kayadan aşağı ateşe baktı."

"Ha nerede?" diye sordu Fa.

"Ha suya düştü."

"Hayır suya düşmedi. Ha adada."

Lok bir süre cevap vermeden kafasının içini araştırdı. Orada Ha'nın suya düşüş resmi yoktu, çünkü olayı görmemişti. Ne söyleyeceğini bilemiyordu.

Fa kadın yeniden konuştu:

"O başkası bir kadın olmalı."

"Erkek kokuyor."

"O zaman kadın, başka kadınlar olmalı." diye üsteledi Fa. Kafanın içindeki resimleri araştırarak bakalım, bir adam kamından hiç erkek veya kadın çıkarmış mı? İşte bu yüzden kadın olmalı orada."

Lok onun bilgece konuştuğunu düşündü. İnsan yaşamını devam ettiren kadındı. Bunu kendisi de biliyordu. Fa'nın bilgeliği ile baş edemeyeceğini anlıyordu. Ha'yı bulup getirmek için yola çıkmıştı, ama şimdi burada ihtiyar kadının söylediği gibi resim yerine söz üreticiliği yapıyordu.

Kaya terasta ateşin başına döndükleri zaman Mal'i daha kötüleşmiş buldular. İçine çökmüş, nefesleri belirsizleşmiş, terden parlayan derisi morarmıştı. İhtiyar kadının harlandığı ateşin başında elindeki ciğeri dişleyen Liku kız sevecen bakışlar ile Mal'i izliyordu.

İhtiyarın yanına çömelmiş olan Nil kadın çok üzgündü. Saçları ile zaman zaman Mal'in alnında ve yüzünde biriken terleri kuruluyordu.

İhtiyar kadın, Mal'in yanına gelerek omuzlarını okşadı ve ağzına biraz pişmiş et verdi:

"İhtiyar adam, senin yeniden güçlenmen gerekli." dedi. "Fa kadın senin için Oa'ya sunu götürdü. Yakında eski gücüne kavuşacaksın."

O sırada Nil kadın, Lok ile Fa'nın kendilerine doğru geldiklerini gördü. Yanlarında Ha yoktu. Ağlamaklı yüzünü yeniden keder bulutları kapladı.

Mal pişmiş et parçasını çiğnerken ağzındaki lokmayı püskürdü. İhtiyar kadın ile Nil onu yeniden ateşin yanındaki sıcak toprağın yanına taşıdılar.

İhtiyar kadın Mal'in güçlenmesi için yemesi gerektiğini düşünüyordu. Nil kadın destek vererek onu ateşin başına oturttu. Mal de ihtiyar kadının taş çanak içinde getirdği sıcak işkembe suyunu emerek içmeye başladı.

Lok yanlarına gelince Mal'e meraklı anlatmaya koyuldu:"

"Ha gitti!" dedi. "Burada başka kimseler var, birisini gördüm!"

İhtiyar kadın onun daha fazla söz üretmesine izin vermedi:

"İrmaktan taze su getir ve Mal'i serinlet." diye söylendi.

Lok koşup ırmaktan su getirerek serinlemesi için Mal'in yüzüne ve omuzlarına serpiştirdi. Nil kadın sırtındaki yeni çocuğu emzirmeye başladı. İhtiyar kadın ile Fa, hasta adamı rahat edebileceği şekilde sıcak toprağa yatırdılar. Mal ateşten gözlerini ayırmıyordu. Gözlerinin içindeki ateş yavaş yavaş sönüyor gibiydi.

İhtiyar kadın kayanın dibinden ucu bir sivri taş alarak Lok'a uzattı:

"Toprağı kaz." dedi.

Yüreğinde keder hisseden Liku kız sessizce kaya oyuğunun bir kenarına büzüldü. Güneşin doğuşunun habercisi olarak tan-yeri kızışlamaya başlamıştı. Nil'in kucağında meme emen yeni

çocuk karnını doyurmuştu. Emekleyerek annesinin kucağından indi ve Mal'in yanına gitti. Orada bir süre oyalandıktan sonra ileride Lok'un toprağı kazışı ilgisini çekti. Yalpalı adımlar atarak oraya gitti ve olayı seyre koyuldu.

Bir insanın sığabileceğı şekilde geniş bir yer kazmıştı. Lok, ama bunu derinleştirmek gerekiyordu. İhtiyar kadın Lok'a şefkat dolu bakışlar ile dinlenmesi gerektiğini söyleyerek sivri taşı elinden aldı. Öteki kadınlar da birer sivri taş bularak kazımı beraberce sürdürdüler.

Toprağın başlangıçtaki sert tabakaları adamakıllı yumuşamış ve kolay kazdıkları yerlerden insan kemikleri çıkmaya başlamıştı. Orası daha önceleri de gömü yeri olarak kullanılmıştı. Aralarında kafataslarının da bulunduğu kemik yığını Liku kızın ilgisini çekti. Gelip oynamaya başladı.

Şafak atmış ve şimdi gökyüzü loş bir aydınlığa bürünmüştü. Biraz sonra güneş dağların zirvelerinden sıyrılarak ılık ışıklarını üzerlerine göndermeye başlayacaktı.

Kadınlar çukuru derinleştirme işini tamamladıktan sonra Mal'in yanına geldiler. İhtiyar kadın avuçlarına doldurduğu su ile Mal'in yüzünü özenerek yıkadı. İhtiyar adam bir deri bir kemik kalmıştı. Ağzı soluyamadığı havayı ısırmak istercesine açılmıştı.

Hepsi de ateşin yandığı tarafı tarafı açık tutacak şekilde, ihtiyar adamın çevresinde yarım daire oluşturdular. İhtiyar kadın iyi bir şeyler söylemek istercesine konuştu:

"Mal yeniden güçlenecek ve bize iyi yiyecekler getirecek." dedi.

İhtiyar adamın ağzı ve elleri anlamsız açılıp kapanıyordu. Fa ve ihtiyar kadın, daha rahat nefes alabilmesi için yattığı yerden sırtını hafifçe kaldırarak bedenine meyil verdiler. İhtiyar kadın kulağına eğilerek:

"Oa sıcaktır, şimdi uyu." diye fısıldadı.

Mal'in bedeni nöbet geçirir gibi titreyip kasılmaya başladı ve kısa bir süre sonra da başı ihtiyar kadının kucağına düşerek öylece kaldı.

Nil kadın derinden inledi. Ha'dan sonra şimdi de Mal gitmişti. Üç kadın, ihtiyar Mal'i incitmekten sakınarak çukurun kenarına taşdılar. Ayaklarını büküp dizlerini çenesinin altına getirdiler. İki elini de yastık yaparcasına başının altına koydular. Sonra bedenini derin çukura indirdiler.

İhtiyar kadın, geyik etinden aldığı bir parçayı getirip Mal'in başucuna koydu: "acıınca bunu yersin Mal." diye mırıldandı.

Hepsi de ırmaktan avuçlarının içinde taze su taşıyarak, çukurda yatan ihtiyarın yüzüne serptiler.

"Susayınca bunu içersin Mal." diye ihtiyar kadın yeniden mırıldandı. Ötekiler de aynı sözleri sıra ile tekrarladılar. Liku kız da, son anda heveslenerek çukura indi ve Mal'i yanağından öptükten sonra, elindeki ciğer parçasını Mal'in başucuna bıraktı. Çukurda yatan ihtiyara son sözü Lok söyledi. Uykusunu rahat uyumasını ve kafasının içinde güzel resimler görmesini diledi.

Lok eline aldığı kalın odun parçası ile kenardaki yumuşak toprak yığınının öteki kemikler ile birlikte Mal'in yattığı çukura doldurdu. İşini bitirdikten sonra toprağı üzerine basarak düzeltirdi.

Hepsinin gözleri yaşlıydı. İhtiyar kadın yerden bir avuç toprak alıp çukurun üzerine serpiştirirken ötekilere dönerek:

"Mal artık Oa'nın sıcak kamındaki yerine gitti." dedi. "Bundan sonra onu ancak kafamızın içindeki resimlerde göreceğiz. Konuşmalarımızda anlatacağız."

BES

İhtiyar Mal'i toprağın kamına teslim ettikten sonra karınları acıkıncaya kadar sessiz ve hareketsiz kaldılar. Ancak yiyeceklerini yedikten sonra, göç yolculuğunun ve olayların kendilerini ne kadar yormuş olduğunu anladılar. Yorgunlukları vadiye çöken pus gibi onları sarmalamıştı.

Ha ve Mal'in bıraktığı boşluk, onları sessiz bir kedere boğmuştu. Karınlarını doyurduktan sonra, ateş ile kaya saçaklı oyuk arasında yere uzanarak uykuya daldılar. İhtiyar kadın, önce kalan yiyecekleri toplayarak oyuğun serin yerine yerleştirdi. Yanan ateşe yeni odunlar atıp harlandırı ve terasın kenarına giderek adayı seyire koyuldu.

Sabahın ilk saatleriydi. Çevrede ufak kuşlar cıvıdayarak uçuşuyordu. Ateş de, yeni odunları sevmiş, alevli ve çatırtılı yanıyordu. Lok kafasının içinde gördüğü resimlerden dolayı huzursuz uyuyordu. İhtiyar kadın ateşin yanına giderek, onun küller üzerine düşen kolunu toparlayıp yanına yerleştirdi.

Lok uykusunda gördüğü resimleri dillendiriyordu. İhtiyar kadının anlayabileceği kadar, Lok şimdi koşuyordu... O, başkasının kokusu ise kaçamayacağı şekilde onu izliyordu... Her yer karanlıktı ve o kokunun keskin dişleri ile sivri tımaklı pençeleri vardı... Adanın karanlıklarında koşarken bir ölüm kalım savaşımı veriyordu... O başkasının kokusu giderek yaklaşıyor

ve kendi de yere yığılmamak için gücünün son damlalarını kaçmak için kullanıyordu...

Lok kan ter içinde gözlerini açıp ötekileri çevresinde görünce irkildi. Peşindeki hayaletten artık kurtulmuş olduğuna inandı. Uyurken sesli konuşması ötekileri de uyandırmıştı. Liku kız karnının yemek istediğinden söz ederek sızlanıyordu. İhtiyar kadın, oyuktan son ciğer parçasını getirerek eline tutuşturdu.

"Derin uykuya düştüm." dedi Lok.

İhtiyar kadın elindeki çomak ile ateşi karıştırmaya başladı. Ötekiler ırmak kıyısına inerek ellerini, yüzlerini yıkayıp tazelerdiler. Geri döndüklerinde ihtiyar kadın, onlara ateşin çevresine oturmalarını işaret etti. Mal'in önemli kararını açıkladığı zamanlardaki gibi çok ciddi görünüyordu:

"Ha ile Mal gitti! Yeni çocuk erkek bebek." dedi ihtiyar kadın. "Şimdi bir Lok var."

Lok bu sözlerden bir anlam çıkaramamıştı. Boş bakışlar ile ihtiyar kadının gözlerini araştırdı. İhtiyar kadın onu kolundan tutarak Mal'in yerine götürüp oturttu. Ötekilere dönerek:

"Şimdi Lok var." diye tekrarladı.

Fa kadın başını önüne eğdi. Lok hoşnutluğunu belirtmek için gülerek arkasındaki kayaya yaslandı. Rahatlık ve kendine güven duyduğu anlaşılıyordu. Her birini ayrı ayrı süzdükten sonra, bakışları karşısındaki adanın üzerinde kilitlendi. Oradan, gizlenmiş gözlerin kendilerine baktığını düşündü. Hareketlenen kanı yüzünü ısıtıyordu. Eli ile sıcaklığı dağıtmak istercesine yüzünü ovuşturdu. Parmaklarının arasından karşısındaki kadınlara, Liku'ya, Mal'in üzerini kapatan taze toprağa baktı.

Mal ile acele konuşması gerekiyordu. Nasıl hareket edeceğini ancak Mal söyleyebilirdi. Ama onun yattığı yerden ne bir ses geliyor, ne de kafasının içinden bir resim doğuyordu.

Bu durumda Lok kafasının içine gelen ilk resme sarıldı:

"Gece rüyamda, o başkasının beni kovaladığını gördüm."

dedi.

Nil kadın, sırtındaki yeni çocuğu kucağına alarak emzirmeye başladı:

"Ben rüyamda Ha'nın ben ve Fa ile yatışğını gördüm." dedi.
"Lok da Fa ile ve benim ile yattı."

İhtiyar kadın onları yeniden susturdu:

"Resimler erkekler , Oa da kadınlar içindir." dedi. "Şimdi bir Lok var."

Lok içinden fişkırان sıcaklığın dağıldığını hissederek elini yüzünden çekti.

"O başkasını gördüm." dedi. "Karşı adada kayadan kayaya atlıyor, ağaçlara tırmanıyordu. Kara bir şeydi ve mağaradaki ayı gibi şekil değıştiriyordu."

Ötekiler, yeşil yapraklarını ve kayalarını güneşin aydınlattığı adaya baktılar. Lok'un betimlediğı cinsten bir şey göremediler.

Lok sözlerinin etkisini güçlendirmek istercesine konuşmasını sürdürdü. Oyuğun üzerindeki kaya çıkıntısını göstererek:

"Oradaydı." dedi. "Dikilmiş, aşağıda ateşin başındakileri seyrediyordu. Vahşi kedi gibi atlayıp tırmanıyordu, ama bir vahşi kedi değildi..."

Lok o anda sözcüklerinin bitmiş olduğunu farkettil. Kafasının içindeki resimler birden kaybolmuştu. Söylenecek çok söz vardı, ama bunları dillendirecek sözcük bulamıyordu. Bilgeliğı ile kendine yardımcı olacak Mal de yoktu. Bu yüzden konuşmasını saptırdı:

"Belki de Ha ırmağın içinde değildir." dedi. "O başkası gibi Ha da güçlü bir atlayıcıydı. Belki, şimdi adada onunla beraberdir."

Kucağındaki yeni çocuğu toprağın üzerine bırakan Nil kadın, Lok'un sözlerinin iyi bir resim olduğunu söyledi.

Lok keyiflenmişti:

"O başkasının kokusunu yeniden yakalayacağım. Onunla konuşacağım ve adaya nasıl geldiğini soracağım."

Fa avucunun içi ile alnını sarstı:

"Kadınların kamından gelenler var. O başkası da adanın kamından, çağlayanın içinden çıkmıştır."

"Bu resmi ben görmüyorum."

Lok, söz üretiminde öncülüğü başkası yaptığı zaman, sözcük bulmanın kolaylaştığını düşündü. Nil ve Fa kadınların, Liku'nun, o başkasına ait kokuyu kovalaması gerektiğini onlara söyledi.

İhtiyar kadın söze girdi:

"Burayı yalnız bırakamayız." diye itiraz etti. "En iyisi biz ateşi bekleyelim, Fa ile Lok kokuyu aramaya gitsin."

"Evet, evet en iyisi budur." diyerek Lok onu onayladı.

Fa ve Lok, kaya terasın dağlar yönüne uzayan ucuna doğru koştular. Niyetleri adayı daha yakından görmektir. Fa birden ciddileşti:

"Buz-kadını gördüğünü sakın ihtiyar kadına söyleme." dedi. "Bundan hoşlanmayacağını biliyorum."

"İhtiyar kadının kafası çok resim üretiyor." diye cevapladı Lok. "Belki benim buz-kadına gittiğimi biliyor."

"Sakın söyleme dedim." diye üsteledi Fa.

Lok sözünü değiştirme gereği duydu:

"O başkasını izlediğimde, buz-kadın yolumun üzerine çıktı. Belki beni istiyordu."

Fa ile Lok, çağlayan akıntısının başladığı kıyıda durdular. Adanın yukarı ucu, sık ağaçlar ile kaplıydı. Karşılarına düşen kesim ise, ağaçsız ve otlar ile örtülüydü. Ada ile kıyı arasında, akıntının geçtiği aralıkta, yer yer suyun yüzüne taşmış kayalar ve bunların arasına sıkışmış ağaç kütükleri vardı. Fa bu oluşumu göstererek sordu: "Ha bu kayalardan atlayarak karşıya ge-

çer mi?"

Lok kayalar arasında akıntının etkisi altında oluşan anaforlara bakınca irkildi:

"O başkasının kokusunu aldığım zaman, ben de vahşi bir kedi gibi güçlenip hırslandım." aedi. "Ha da belki öyle olmuştur. Şimdi, Ha ve o başkası kadar kuvvetliyim."

"Ben bu resmi göremiyorum." diye Fa kadın kestirip attı.

Adaya uçarak gideceğini söyleyen Lok, ellerini iki yana açarak, kuşları komik hareketleri ile taklide koyuldu. Fa kadın, şimdi ciddiyetini kaybederek kahkahalar ile gülmeye başlamıştı. Onu güldürmek her zaman Lok'u hoşnut ederdi.

Fa kadın, Mal ve Ha'nın verdikleri üzüntünün üstesinden gelerek neşesini bulmuştu:

"Şimdi bir Lok var!" diye bağırdı. "O başkasını bul ve konuş!"

Henüz üzerine yağmur yağmamıştı, ama bulundukları yerde o başkasının kokusu oldukça zayıftı. Lok'un aklına patika yolu daraltan kaya yarığı geldi. Orada koku daha güçlüydü. Neşe içinde koşarak terası geçtiler ve yarığa yöneldiler. Liku kız onları görünce boynundaki ufak Oa takısını sallayarak sevinç gösterisine girişti.

Kaya yarığın önüne gelince, Lok ansızın durdu. Canı biraz muziplik istemişti. Onu hemen arkasından izleyen Fa hızını kesmeyip ona sarılmak zorunda kalınca, şen kahkahalarından birini patlattı. Fa'nın, sırtında ezilen iri ve ılık göğüsleri müthiş bir tat vermişti.

"Mal'i öldüren kütük." diye çılgılığı bastı Fa...

Lok onun neyi anlatmak istediğini algılayamamıştı. Bir sürpriz ile karşılaşmış gibi kulaklarını oynatarak başını arkaya çevirdi.

"Suyu geçerken Mal'in üzerinden düştüğü kütük yerinde yok." diye üsteledi Fa.

Lok cevap vermeye yeltenirken Fa kadın, onu ağzını kapatması ve yoluna devam etmesi için uyardı. Karşısındaki adanın ortasından ateş dumanının tüttüğünü gördüler. Bu onlar için hiç beklemedikleri yeni bir olguydu. O başkası, orada bir ateş yakmış olmalıydı. Bundan hiç kuşkuları yoktu.

Fa kadının titrediğini görünce Lok:

"Neden?" diye sordu.

"Korkuyorum!"

"Aşağı ormana gideceğim. Orası adada tüten dumana en yakın yer."

"Ben oraya gitmek istemiyorum."

"Kaya düzlüğüne ateşin başına dön Fa."

Fa kadın adaya bir kere daha baktıktan sonra koşar adımlar ile oradan uzaklaştı.

Lok tek başına koşarak, ırmak ile ormanın birleştiği yere geldi. Bu kesimde, kıyıda büyüyen çalılıklardan ve suyun içindeki kamış öbeklerinden dolayı adayı rahatça gözlemek olanaksızdı. Ama, yaklaştıkça göğe yükselen yoğun dumanı daha iyi görebiliyor, giderek merakı daha yoğunlaşıyordu. Bu yüzden bataklıkta dizkapaklarına kadar suya girmeye dahi cesaret etti.

Kaygan suda yürümekte zorlanınca, kafasının içinde yeni bir resim oluştu. Çevresindeki kayınları gözleri ile araştırdıktan sonra en yükseğine tırmanmaya başladı. Rüzgarın ve ağırlığının etkisi ile devasa ağacın tepe bölümü sallanıyordu.

Lok o kadar meraklanmıştı ki, artık tehlikeye bile aldırış etmiyordu. Ağacın ana dalında ileri geri sallanırken sık yapraklar arasından adada yakılmış olan ateşin parlaklığını seçebiliyordu.

Yerde yanan ateşin parlaklığı, zaman zaman gözden kaybolup yeniden ortaya çıkıyordu. Lok, bu olgudan adada birden fazla kişinin olduğu anlamını çıkardı. Onlar ateşin önünde gidip geldikçe, ateş gölgeleniyor olmalıydı,

Lok ağacın tepe dalını sarsarak:

"Hey oradakiler!" diye bağırdı.

Ateşin parlaklığı iki defa gölgelenip açıldı. Demek adada en az iki kişi var diye düşündü Lok. Yeniden o başkasının-kokusunu esen rüzgardan algılıyor, gibi hissetti kendini.

"Hey yeni kimseler!" diye var gücü ile yeniden bağırdı Lok.

Şimdi kendini çok daha güçlü hissediyordu. Cevap alamayınca:

"Hey yeni kimseler Ha nerede?" diye olanca gücü ile bağırtısını tekrarlardı. Adadaki ağaç yapraklarının sıklığından, her şeyi istediği gibi göremeyişine kızgınlık duyuyordu.

O kızgınlığın etkisinde aklını zorlamaya başladı. Kafasının içinde yeni resimler araştırırken aklına siyah ayı geldi. Ha, ayı ile beraberdi. Ha, tehlike ile yüz yüzeydi.

Yeniden bağırdı.

Bu defa, ateşin parlaklığının sıklıkla görünüp kaybolmasından, orada bir karmaşa olduğunu anladı. Lok'un donuyormuş gibi algılamaları ağırlaşmıştı. Oradaki yeni kimseler hareketli karmaşaları ile onu cevaplıyorlardı.

Şimdi, ateşin çevresindeki kalın yeşil çalılar sallanıyordu. Tam seçemediği bir siyahlık ırmağa doğru yöneldi. Orada yeşillikler arasında ileriye doğru uzanmış bir kol görür gibi oldu. Daha iyi görebilmek için gözlerini ovuşturdu. Gördüğü şey siyah ve kıllıydı.

"Ha neredesin?" diye bir kere daha bağırdı. Fakat ancak kendi sesinin yankısını duyabildi.

Dev kayın ağacından indi ve adaya bakarak kıyı boyunca koşmaya başladı. Ateşin parlayıp kaybolduğu yerin karşısına gelince, daha alçak bir kayına tırmandı. Adada ateşin yandığı açıklığı oldukça iyi görebiliyordu. Şimdi, ateş alev parlaklığını kaybetmiş ve üzerine ıslak kamışlar konmuş gibi, beyaz dumandarlar çıkarıyordu. Nemli is kokusu bumuna kadar gelmişti.

Ağaçtan ağaca geçerek, gördüğü açıklığı araştırmaya koyuldu. Ormanın içinde olduğu için, çağlayanın gümbürtülü sesi daha soğuklaşmıştı. Açıkta fıstık, taze tırtıl kozası ve mantarlardan oluşan yığın dikkatini çekti. Bu kadar yiyeceği kimlerin yediğini kendine sordu. Orada olması gereken kişilerin resimlerini kafasının içinde bir türlü oluşturamıyor, bu yüzden kıvranıyordu. Fakat tam karşısına düşen yerdeki yeşil çalılıkların kırılmış, ezilmiş halini görünce şaşkınlıktan gözleri açıldı. Sanki bunların üzerinden iri bir kaya geçmişti.

Lok, ateşin çevresindeki toprağın adamakıllı kirlenmiş ve hırpalanmış olduğunu gördü. Bir tarafta iri ağaç kütüklerinin barınak gibi istif edilmesi dikkatini çekti. Yüreğini yeniden korku dalgası sardı.

Mal'in kafasının içindeki resimlerde ormanın yanmakta olduğunu söylediği zaman da, aynı korkuya kapılmıştı.

Dişlerini örten dudakları gerildi. Bedeninin sarsıldığını hissetti.

"Ha! Neredesin? Neredesin?" diye inledi.

İniltisi kulaklarında çağlayanın suları gibi gümbürdedi.

Lok'un bağırırları artık kesilmişti. Mırıldanarak kendi kullaklarına konuşuyor gibiydi.

Kalın bacaklı hantal birşeyin karşıdan geçtiğini sezinler gibi oldu. Kendini yeniden çağlayanın gümbürtüsüne kaptırdı. Derken kişilerin ayak seslerini duydu. Kayalık bayırdan aşağı koşarak yaklaşmaktaydılar. Şimdi gülüşmeli konuşma sesleri de geliyordu...

Lok elinde olmayarak güldü. Karşıdan gelen sesler, ağaçlardan ımağa doğru yöneldi. Duydukları kafasında bir resim oluşturdu. Sesler, bir şahinin düz ve uzun haykırışından farklı olarak, bir ağın şekilleri gibi kıvrıntılı ve karmaşıktı. Lok'un seslere karşı duyarlılığı, tıpkı kokulara olduğu gibi son derece hassastı. Yaratılış yeteneği ile onları yorumlayabiliyor ve kafasının için-

deki resimlere olduğu gibi, anlamlı yaklaşımlar kurabiliyordu.

Adanın göbeğinden yükselen ayrı tür gülüşme ile karışık sesi daha önce de duymuştu. Aynı ses şimdi de suların üzerinden ileriye ve geriye koşturuyormuş gibi kulaklarına geliyordu.

Lok iki eli ile sarıldığı ağaçtan düşercesine aşağı indi. İçgüdüsel eğilimi ile havayı kokladı. Burnuna bildiği insan kokusu geldi. Gülüşmeli ses ise ırmak kıyısından yansıyordu. O tarafa doğru koşmaya başladı.

Kaybolmadan önce ırmağın iki yakasını birleştiren kütüğün bulunduğu yere yaklaşmıştı. Henüz ormandan çıkmış değildi. Aklına bir ağaca tırmanıp çevreyi araştırmak geldi.

Tam ağaca tırmanmıştı ki, gülüş sesine karışan Liku'nun çığlığını duydu. Kızın bağırtısında ne acı, ne korku, ne de kızgınlık belirtisi vardı. Adamakıllı paniğe kapılmış biri gibi bağı- rıyordu. Bir yılanın yavaş yavaş kendine yaklaştığını gördüğü zaman da, böyle bir çığlık atmıştı.

Liku'nun bağırtısı içini parçalamış gibi Lok'u etkiledi. Nedenini bilemiyordu, ama bu çığlık Fa'nın doğum sırasında olan bebeği için, ya da Mal'in ölüşü sırasında Nil'in atmış olduğu çığlıktan çok daha değişikti. Boynuna tünemiş ve sivri dişlerini gırtlığına geçirerek kanını emen vahşi kediden kurtulmak için debelenen atın kişnemelerini hatırlatıyordu.

Sesinden anladığı kadar Liku, o anda bir başka kadının ve- ya erkeğin ortaya koyamayacağı savaşımı veriyordu. Ve ırma- ğın kıyısına doğru uzaklaşıyordu.

Liku'nun çığlıkları durduğunda, Lok hâlâ ırmağa erişmek için yüksek ve sık çalılıkları aşmaya uğraşıyordu. Şimdi vahşi kedi miyavlaması ile gülüş sesini duyuyordu. Sonunda yüksek çalılıkları geçerek, devasa ölü ağacın altındaki açıklığa erişme- yi başardı.

Açıklıkta, yalnızca o başkasının pis kokusu, Liku'nun koku- su ve korkusu vardı. Şimdi üzerinde durduğu açıklık, adanın

aşağı ucuna en yakın yerdı. Bir an karşı çalıllıklar arasında Liku'nun kızıl saçlı başını, o başkasının kara kıllı omuzu üzerinde gördü.

Olduğu yerde zıplayarak:

"Liku! Liku!" diye bağırdı.

Çalıllar arasındaki görüntü birden kayboldu. Lok ne yapacağını şaşırmış halde aşağı yukarı koşmaya başladı.

"Liku! Liku!" diye bağırırmaya devam ediyordu.

Adanın kıyısındaki çalıllar yeniden hareketlenince, bütün dikkatini toplayarak ne olup bittiğini anlamaya çalıştı.

Şimdi, o başkasının başını ve göğsünü görebiliyordu. Yaprakların arasından gözüktüğü kadar adamın siyah kıllarının kaplamadığı yüzünde gözlerinin çevresinde ve ağzının altında beyaz kısımlar vardı. Yüzü olması gerekenden daha uzun ve aşağı doğru sarkıktı.

Adam da, çalıllar arasında dikilmiş Lok'u seyrediyordu. Adamın yanbaşıında bir sırk göründü. Orta yerinde kemikten oluşmuş bir topak ve bu topağın üzerinde iki siyah göz vardı. Daha dikkatli bakınca Lok bu topağın adamın sırğa dayanmış kafası olduğunu anladı.

Lok'un kafasındaki çığlık atma isteği, ağzına kahkaha olarak yansıdı. Adamın elindeki sırğın, her iki ucunun kısaldığını ve sona tekrar uzadığını gördü. Ardından kuru devasa ağaçtan doğru, "Klop," diye bir ses duydu. Arkasına dönüp baktığı zaman, bir sürgün gibi ağaca saplanmış bir çomak gördü. Bu onun hiç anlamadığı bir oluşumdu.

Çomağın üzerinde, o başkası gibi kokan kaz eti parçası ve acı böğürtlen sürgünleri vardı. Lok burnu ile kokladı ve bunları midesinin kaldıramayacağını anladı. Heyecanı tam bir şaşkınlığa dönüşmüştü artık. Liku kızın bağırdığını işitti, ama sözlerini seçemedi. Konuşurken sanki biri eli ile ağzını kapatmış gibi sesler çıkarmıştı.

Koşup bileklerine kadar ırmağın içine yürüdü.

"Geliyorum!" diye bağırdı.

Çalılara tutunarak ilerlemeye çabaladı. Ayaklarının altı kaygandı. Çalı köklerinin de toprağa sağlam bağlanmamış olduğunu algıladı. Suyun soğukluğu ve Liku'nun bağırtısı için ve bedenini titretmişti. Bütün ağırlığı ile bastığı yerlerde, duru suyun bulanıp karardığını gördü.

Su, içini göremediği zamanlar çok ürkütücü oluyordu. Bu yüzden bulanık sudan her zaman korkmuştu. Şimdi de, ayağı kayınca hemen paniğe kapılmıştı.

Suyun içinde düşmemek için, kökü suyun altında olan bir çalıya sarıldı. Fakat dal onun ağırlığını kaldıramayınca bütün bedeni ile sulara gömüldü.

Lok, şimdiye kadar suya hiç bu derece yakın olmamıştı. Onu yalnızca içine girmeden seyretmişti. Suyun altında, başının ayaklarından daha aşağılara düşmesi, yüzeye çıkmak için debelendikçe suyun bulanıp kararması, göz açıp kapamalık zamanın uzaması Lok'u adamakıllı şaşkına çevirmişti.

Son anda, ırmak akıntısında dalgalanan bir eğrelti sarmaşığına sarıldı. Bunların köklerinin yukarıda kayalarda olduğunu biliyordu. Sarmaşığa var gücü ile asılarak kendini suyun yüzeyine çekti.

Kıyıya çıktığı zaman, Lok paniğin etkisi altında bitkin haldeydi. Boylu boyunca toprağa uzandı. Suyun tuzaklarla dolu soğuşundan kurtulmuş, toprağın sıcak güvencesine kavuşmuştu.

Gözlerini kapayıp, ihtiyar kadının kafasının içindeki resimlerini araştırmaya koyuldu. Belki ondan kendine yol gösterecek bir şeyler öğrenebilirdi.

İhtiyar onu karnından çıkarandı ve yüce Oa'ya yürek ve kafa olarak yakındı. Uzun yaşamış çok şey görmüştü. Lok kafasının içinde ihtiyar kadın ile yüzyüze geldi. Ama, o birşey söylemiyordu şimdi. Ona baktığı halde, ihtiyar kadının gözleri Lok'u hiç görmüyormuş gibi uzakları araştırıyordu.

ALTI

Uzandığı toprağın üzerinde, Lok Şimdi Mal gibi ısparmoz tutmuŐçasına titriyordu. Kendini toparladıktan sonra ayağa kalktı. Arkasında kalan adadan yeniden gülüşme ile karışık sesler gelmeye başladı.

Dikkat etti, adadan birÇok ses geliyordu, ama iÇlerinden bir adamın sesi yüksek perdeden őrıkıyordu. Adadakiler őrıldırımıŐ gibiydiler. Adam bağırıtılı konuşarak onları yatıŐtınyordu. Sonunda bir kadının keskin kahkahasını duydu. Onun sesini, kayalardan doğru bir tilkinin acı acı uluyuŐu izledi. Ada sessizliğe büründü.

Kuşlar her zamanki gibi, kayın ađaŐlarının dalları arasında cıvıldamaktaydılar. Adayı gözetleyerek kıyıdan yukarılara doğru yürümeye başladı. Ne yapacağını düşünüyordu, ama ihtiyar kadına danıŐmadan, onun kafasının iÇindeki resimleri algılamadan bir Şey yapamayacağını biliyordu.

Kuruyan bedeni adamakıllı gerilmişti. Yüreğinde henüz nedenini kestiremediği bir huzursuzluk vardı. Ne yapacağını bilemiyordu. Kayalıklara giden patıkaya saparak koşmaya başladı. Kurumuş kayının őrvesindeki aŐıklıđa eriŐtiđi zaman tekrar adayı gözledi.

Oradaki őralıklara kıpırdanıŐını izlerken, az ileride bir őr-

mağın ağaçlar arasına düştüğünü gördü. Acaba daha önce olduğu gibi, birisi sunu mu gönderiyordu? Kemik yüzlü adamı görmek için çalılıklara baktı. Ama görünürde kimseler yoktu. Liku kızın bağırmasını duyar gibi oldu.

Düştüğü yerden çomağı alarak koşmaya başladı. Burnuna Liku kız ile o başkasının kokusu çarptı. Birbirine karışmış bu koku henüz tazeydi. Onu izleyerek koşmasını sürdürdü.

Şimdi, kayalık bayıra doğru yönelmişti. Elindeki çomağı dişlerinin arasına sıkıştırarak kayalıkları tırmanmaya başladı., Tutunması için iki elini kullanması gerekiyordu.

Kaya terasa giden patikayı daraltan yarığın oraya vardığı zaman, adaya tekrar göz gezdirdi. Kemik yüzlü adam oradaydı. Belinden aşağısı çalılıklar arasındaydı. Siyah kıllı göğsünü ve başını seçebiliyordu.

Kemik yüzlü adamı gün ışığında bu kadar uzaktan ilk defa görüyordu. Adamın yüzü, kıllı bedeninin üzerinde geyiğin sağrısına konmuş beyaz bir yama gibi duruyordu. Yeni adamın arkasındaki ağaçlar arasından, yine duman tütmeye başlamıştı. Duman bu defa mavi ve saydam görünümdeydi.

Lok'un kafasının içindeki bütün resimler önce karıştı ve sonra da silindi. Çok şaşkındı. Çomağı dişlerinin arasından aldı. Şimdi nasıl bağırması gerektiğini bir türlü kestiremiyordu. Adaya doğru yumruğunu kaldırarak:

"Fa ile birlikte geliyorum." diye haykırdı.

Yarığa doğru koşarken kaya terasta hiç kimsenin olmayışı dikkatini çekti. Ateş etrafa dağılmış, Mal'in gömüldüğü çukurdan başka görünürde bir şey kalmamıştı. Yukarıda, kaya çıkmanın oralarda bir yarığa gizlenmiş olan Fa kadın koşarak geldi. Korkudan titreyerek Lok'a sarıldı. Bir süre öyle kaldılar. Fa kadın korkunç resimler görmüştü:

"Senden ayrıldıktan sonra, buraya geldiğimde o kişiler dağdan indiler." dedi.

Her ikisi de yorgundular. Çaresizcesine birbirlerinin gözlerinin içine baktılar. Lok sabırsızca başını iki tarafa sallıyordu:

"Ateş de ölmüş." dedi.

Birbirlerine tutunarak ateşin yanına yürüdüler. Fa kadın yere çöküp uçları kömürleşmiş dalları araştırdı. Güneş batıma yaklaştığından ışık yarı solmuş ve ortalığı ilk serinlik kaplamıştı. Fa kadın konuşmasını sürdürdü:

"Onları görünce saklandım. İhtiyar kadın suyun içinden bakıyordu. O kişiler, Liku kız ile yeni çocuğu yanlarına alıp göturdüler."

Lok bilmişçesine sözünü kesti:

"Liku kız adada, onun çığlıklarını duydum." dedi.

"Bu resmi ben algılamıyorum."

Lok da neler olup bittiğini henüz anlayamıyordu. Elinde tuttuğu çomağı gösterdi:

"Bunu bana adadan attılar." dedi.

Fa kadın çomağı alıp yakından inceledi. Bir ucuna diken gibi bir kemik tutturulmuştu. Öteki ucunda ise tüyler vardı. Böyle bir şeyi ilk defa görüyordu.

"Liku kız adada, öteki kişiler ile beraber." diye üsteledi Lok.

"Yeni kişiler!"

"Bu çomağı ırmağın üstünden ölü ağacın bulunduğu yere attılar."

"?"

Anlatmak için yeterli sözcükler bulamayınca, Lok onu koldan ırmak kıyısına doğru sürüklerken, duvardaki kan izleri dikkatini çekti. Fa kadının gözleri yaşlanmıştı:

"Nil'i öldürdüler ve suya attılar, ihtiyar kadını da suya attılar."

Lok'un kafasının içindeki resimlerin hepsi birden altüst oldu. Duman tüten adaya, öylece bakakaldı...

Adanın kıyısındaki çalılıkların arasından bir kütük göründü. Dış tarafı düzgün tıraş edilmiş kütüğün içindeki oyugu her ucunda, kemik yüzü bir adam vardı.

Oyuk kütük akıntıya kapılarak çağlayana doğru hareketlendi. İki adam, ellerindeki ucu geniş sırtıkları suyun içine sokarak kullandılar. Sırtıkların suya değdiği yerden kaynaşan köpükler çıkıyordu. İçi oyuk kütük akıntı doğrultusunda giderken, birden olduğu yerde durdu.

Lok ve Fa gözlerinin gördüğü bu olguya inanamadılar. Oyuk kütük suyun güçlü akışına karşı duruyordu. Oysa, bu sular önünde irili ufaklı ne bulsa sürükleyip götürürdü. Kemik yüzü adamların kafalarının içinde inanılmaz resimler olmalıydı. Demek, kıydan kıyıya o aşılmaz ve azgın derin suları böyle geçmekteydiler.

İçi oyuk kütük, aşağıda ölü ağacın bulunduğu açıklığın kıyısına geldi. Kütüğün ön tarafında, dikilen adamın belinde tüylü çomaklardan bir dizi asılıydı. Elindeki uzun sırığı suyun altındaki balçığa saplandıktan sonra daha ufak ve bükümlü bir başka sırtık aldı eline.

Lok bu bükümlü sırığı daha önce de görmüştü. Kemik yüzü adam, şimdi elinde tuttuğu çomağı kullanarak üzerine savurmuştu. Kütük suyun içindeki balçığa oturunca kemik yüzü adam kıyıya atladı.

Şimdi onu göremiyorlardı. Adam yeşil ve yüksek çalılıkların içinde gözden kaybolmuştu. Öteki adam ise, kütüğün izinde elindeki uzun sırığı suya saplamış bekliyordu. Başındaki saçlar yassı kafasından gür fişkırmıştı.

Fa kadın telaşlanarak:

"Buraya terasa gelirler mi?" diye sordu.

Lok ne söyleyeceğini bilemediği için cevap vermedi. Kemik yüzü adamların kafalarının içi, şimdiye kadar hiç görmediği resimler ile doluydu. Ne yapacaklarını önceden kestirmek olanaksızdı. Her ikisi de syretmeye devam ettiler.

Kıyıya çıkmış olan adam, yeşil çalılıkların arasından tekrar görünerek, suyun yüzündeki kütüğe atladı. Daha önce balçığa sapladığı uzun sırığı yerinden çıkardı. Oyuk kütük derin sulara doğru sahilden uzaklaştı.

Lok mırıldanmaya başladı:

"Liku kız bu kütüğün içinde ırmağı geçmiş olmalı. Böyle bir kütük acaba nerede yetişir? Belki de, Liku bu kütüğün içinde döner ve yeniden beraber oluruz."

Fa kadın cevap vermeden onu dinliyordu. Lok aşağıdaki adamları göstererek:

"Bellerinde çomaklar var." dedi.

Oyuk kütük adaya dönüş yolundaydı. Yiyecek bir şeyler arayan su faresi gibi, burnunu kıyı sularında büyüyen çalılardan arasına sokmuştu. Kütüğün ucunda ayakta duran adam, toprağa yavaşlamak için iki eli ile çalıları açıyordu. Arkada duran öteki kemik kafalı ise, elindeki uzun sırığı ile suları itiyordu. Biraz sonra oyuk kütük, çalılıkların öteki tarafına geçerek gözden kayboldu.

Fa kadın heyecanlanarak Lok'un kolundan çekiştirdi. Gözlerinin içine bakıyordu.

"Elindeki çomağı onlara geri gönder." dedi.

Lok onun gözlerinde korku bulutları görüyordu.

"?"

"Şimdi onu hemen adaya savur."

Lok başını sert sallayarak Fa kadının istemine karşı koymaya çabaladı:

"Hayır olmaz! Onu bana yeni kişiler savurdu." dedi.

Fa kadın sözünün reddedilişine tepki gösterdi. Lok'u omuzlarından tutarak sarstıktan sonra konuştu:

"Yeni kişilerin kafasında çok resimler var, ama benim de var." diye belirtti.

Lok onun sözlerini önemsemez görünerek güldü:

"Resimler erkekler, Oa da kadınlar içindir." dedi.

Sözleri, Fa kadını adamakıllı kızdırmıştı. Tımaklarını Lok'un omuzlarına gömerek yeniden sarstı. Yüzünde ondan nefret ediyormuş gibi bir ifade belirmişti:

"Nil'in sütü olmadan yeni çocuk ne yapacak? Liku kıza kim yiyecek bulacak?" diye hırs içinde sordu.

Lok açık ağzının altındaki tüyleri kaşıdı. Fa birkaç adım geriye çekilmiş, konuşmasını bekliyordu. Ondandır cevap gelmeyince sözlerine devam etti:

"Lok'un kafasında hiç resim yok." dedi.

Lok biraz düşündü. Fa'nın kafasının içindekileri anlamak için gözlerine baktıktan sonra, onun çok yararlı olduğu düşündü. Oa, görünmez bulut şeklinde onu sarmış olmalıydı. Elindeki çomağı sıkarak adaya göz attı. Güneş batmış, adayı loşluk kaplamıştı. Ağaçlarının içinde yanan ateşin dumanı kaybolmuş, onun yerine alevlerin parıltısı almıştı.

"Bundan sonra ne diyorsam onu yapacaksın, çünkü kafamın içinde çok resim var." dedi Fa kadın.

Lok, şimdi onun haklı olduğunu düşünüyordu. Son bir defa gözlerinin içine baktıktan sonra adaya döndü.

"Haydi durma, çomağı savur." diye bağırdı Fa.

Lok çomağı hız almak için birkaç defa sallayarak elinden çıkardı. Çomak loş aydınlıkta bir süre yol aldıktan sonra gözden kayboldu. Fa kadın iyi bir iş yapıldığını hissederek, ağlamaklı bir sevinç içinde Lok'un boynuna sarıldı.

Fa kadının omuzlarının üzerinden ırmağı seyreden Lok:

"İhtiyar kadını su aldı, bir daha geri göndermez." diye söylendi.

Küllenmiş ateşin başına geldiler. Fa kadının gözleri, ilerde ada ile kıyı arasına serpilmiş kayalıkları araştırıyordu. Göldeki

hafif akıntının etkisi ile o tarafa doğru yüzen köklü bir ağaç gövdesi dikkatini çekmişti.

Lok, onun kafasının içindeki resimleri algılamaya çalışırken, karnının müthiş acıkmış olduğunu hissetti. Oyukta sakladıkları eti hatırlayarak:

"Yiyecek." diye bağırdı.

Fa kadın o derece düşünceye dalmıştı ki, Lok'un sevinç gösterileri dahi onu, düşüncelerinden koparamadı. Lok, gidip oyuktaki deliğe evvelce yerleştirmiş oldukları geyik etini kokladı. Henüz bozulmamıştı. İkisine yetecek kadar kopartıp, küllenmiş ateşin başına döndü. Bir çift sırtlan da et kokusunu almıştı. Hayvanlar saçak durumundaki kaya çıkıntısının üzerinden hırılıyorlardı.

Lok ucu dikenli sınığını aradı. Nerede bırakmış olduğunu düşündü, ama hatırlayamadı. Ateş de sönmüştü. Sabahtan beri o kadar çok şey ile yüzleşmişti ki, bu durumda korkuyu dahi unutmuştu.

Fa eline tutuşturulan eti yavaş yavaş yerken, kafasının içindeki resimleri araştırmayı sürdürüyordu. Lok ise, iri et lokmalarını kamına indirdikçe, ne kadar acıkmış olduğunu anlıyordu. Deneyimleri sonucunda, etin insana büyük güç sağladığını biliyordu.

"Sırtlanlar azarsa üzerlerine taş atarız." dedi Fa kadın.

"?" Lok onun ne demek istediğini algılayamamıştı.

"Kemik kafalıların sana vurdukları çomağı hatırlatsana." diye üsteledi Fa kadın.

Sırtlanlar kayalıkta hırlaşıp dolaşırken etlerini yemeye devam ettiler. Sarı canavarlar da açıldılar. Neyseki sürü halinde değillerdi. O zaman çok daha azgın ve saldırgan oluyorlardı.

Lok, şimdi etlerini sıyırmış ve içindeki iliği emmiş olduğu kasık kemiğini merak içinde araştırıyordu. Kafasının içinde bir resim oluşuyor gibiydi. Sevinçle yerinden fırladı Ateşin külleri

arasından ucu kömürleşmiş kuru ve düzgün bir dal seçerek kassık kemiğinin ağzından içeriye doğru olanca gücü ile itti. Sonra dalın ucunu yere vurdu.

Dal adamakıllı kemiğin içine girmiş ve bir daha çıkamayacak şekilde yerine oturmuştu. Şimdi, ellerinde dikenli sırık yerine, kendilerini koruyabilecekleri ucu kesici kemikten bir sopa vardı.

Onun uğraşını sessiz seyreden Fa kadın, sevinerek boynuna sarıldı. Lok da, onun beğenisini kazandığı için hoşnutluk sesleri çıkararak karşılık verdi. Göğre doğru yükselen ayın ışıkları altında mutluydular.

Fa koşarak kıyıya gitti. Su içtikten sonra bir kayaya oturdu. Kafasının içini birşeyler kurcalıyor gibi bir hali vardı. Lok da yanına gelip sessizce dikildi.

"Fa!" dedi.

Suda yüzen ağaç gövdesini eli ile gösteren Fa kadın:

"Kütük! Kütük!" diye haykırarak kaya terasın yukarı tarafına doğru koştu. Ne olduğunu anlamadan Lok onu izledi. Suyun içinde ağır ağır yüzen kuru ağaç gövdesi, onların bulunduğu kıyıya doğru yaklaşıyordu. Fa dizlerine kadar suya girip, ağacı köklerinden yakaladı. Lok da, yardım için suya girdi. Ağacın gövdesini önce kendilerine doğru çektiler. Fa, öteki ucu suyun ortasındaki kayanın üst tarafına yerleştirmek istiyordu. Böylece akıntı, kuru ağacın o ucunu çağlayana doğru sürükleyemeyecekti.

Şimdi ağaç gövdesinin karşı ucu, suyun ortasındaki kayadan adamakıllı açılmıştı. Fa, bu resmi uygulamayı ihtiyar Mal'den öğrenmişti. Ağacın gövdesini, bu defa her ikisi bütün güçlerini kullanarak ittiler.

Fa'nın önünde köklere sarılmış olan Lok, ayaklarının boşluğa bastığını hissetti. Bir anda su önce beline ve onda sonra da ağzına çıktı. Fa saçlarına sarılarak onu geriye doğru çekti. Lok

şaşkınlık içinde, derin suyun o gün ikinci defa kendini dibe doğru çektiğini düşündü.

Biraz uğraştıktan sonra, kendi taraflarındaki köklü ucu da, kayaların arasına yerleştirdiler. Fa kadın sabırlı olmaya çalışarak açıkladı:

"Kafamın içinde karşı adaya geçmek için bir resim var!" dedi.

"Ama insanlar kütükler gibi suyun yüzünde duramazlar?" Bakışlarından Lok'un içinin ürperdiği anlaşıyordu.

"Şimdi sus ve beni dinle." diyerek Fa kadın, biraz uzakta akıntının ağır ağır sürüklediği öteki kütükleri gösterdi. "İşte, bunlar burada kalacaklar. Suyun içindeki kayalara ve bu ağaç gövdesi onları önleyecek. Biz de kütükleri kullanarak karşıya geçeceğiz."

Bulundukları kıyı ile ada arasında, bir çeşit köprü kurma çalışmalarını, ay ışığı altında yaptılar. Gözlerinin görebildiği çevre, gizemli bir loş mavi aydınlığa bürünmüştü. Gölün yüzeyi ise gümüşten yıldızlar saçıyor gibiydi.

"Liku şimdi çok acıkmıştır." dedi Lok.

Fa kadın hiç cevap vermedi. Eli ile ileriye, suya yerleştirmiş oldukları ağaç gövdesini işaret etti. Kütükler, adaya geçiş yapabilecekleri şekilde gövdeye ve suyun içindeki serpinti kayalara gelip dayanmıştı. Suyun akıntısı kütükleri hiç etkilemiyordu. Hepsisi de suyun içindeki kayalar gibi, dibe çakılmış duruyordu.

Ayıışığında gözleri çakmak çakmak parıldayan sırtlanlar, terasa doğru korkunç hırıltılar ile son bir saldırıya geçtiler. Fa ve Lok sırtlanların yaklaşmasını bekledikten sonra, ellerindeki taşları üzerlerine fırlattılar. Taş darbelerinden canları fena hald yanan aç canavarlar, kısık kısık uluyarak kayalık bayıra doğru kaçmaya başladılar.

Canavarlara karşı ilk defa kullandıkları bu silahın getirdiği başarıdan dolayı, her ikisi de mutluydular. Lok kendine sokulan Fa'nın kısa süre önceki kızgınlığının tamamen geçmiş olduğunu gördü. Hafif vuruşlar ile kadının omuzlarını okşadı. Fa da elleri ile kalçalarına vurarak çıkardığı sesler ile mutluluğunu dile getirdi.

Fa kadın şenlenerek:

"Kafamın içinde çok resim var, göreceksin." diye söylendi. Lok sevinerek avuçlarını kalçasına vurarak sesler yaptı.

Fa kadın oyuktaki deliğin başına gitti. Oradaki son geyik etlerini alarak geri döndü. Bundan sonra yapacakları işler için güce ihtiyaçları olacaktı.

Bir süre sessiz kalarak etlerini yediler. Lok kemikli ve dolgun etli parçayı ağzına götürürken önemli bir şeyi hatırlamış gibi durdu:

"Bu parçayı Liku kıza götüreceğim, çok acıkmıştır." dedi. Fa kadın, başını sallayarak sözlerini onayladı. Elele kaya terasının kıyısına doğru yürüdüler. Ada ile kıyı arasındaki dar geçitte, su içindeki kayalara dayanarak kütükler yüzer bir köprü oluşturmuştu.

Lok merak içinde bu olguyu araştırırken Fa kadın:

"Önce sen yürü." dedi. Şimdi, sesinde yüce Oa'nın yadsınmaz otoritesi yoktu. Kendi gibi konuşmuştu. Lok bir ona, bir de suyun içindeki kayalara ve kütüklere baktı. Kafasının içindeki resim bunların üzerlerinden yürüyebileceğini ve eğer suya düşerse birine tutunup, kütüklerin bir parçası olarak suyun üzerinde durabileceğini söylüyordu.

Fa'nın hafif titreyişleri Lok'u da etkisi altına almıştı. Kök kırklarının üzerinden adımını suyun yüzeyindeki kuru ağacın gövdesine attı. Kütük biraz suya batarak sallandı. Kabuklarına karşın üzeri oldukça kaygandı. Dengesini sağlamak için, Liku'ya götürdüğü geyik butu parçasını ağzına almış kollarını iki

yana açmıştı.

Kuru ağaç gövdesinde rahatça yürüdü. Adımını ikinci kütüğe attığında, ayağının altındaki ağaç biraz suya gömüldüğü sırada tökezledi, ama dengesini hemen toparlamayı ve ilerdeki kayanın üzerine atlamayı becerdi.

Bu zorlu yürüyüşte, çevresindekileri güldürmek için delişmen hareketler yapmayı ve korkutup, güldürme çabasını tamamen unutmuştu. Fa meraklanmış bütün dikkati ile onu izliyordu. Bu durumda, her ikisi için deneyim kazanmak önemliydi. Dönüşlerinde de bu yüzer köprünün üzerinden Liku kızı yanlarına alarak geçmek zorundaydılar.

Şimdi, Fa kadın da cesaretlenmiş ve onu izlemeye koyulmuştu. Lok kaya ile ada kıyısı arasında sıkışıp kalmış iki kütüğün üzerinde kolayca yürüyerek toprağa adım attı. Fa kadın da hemen ardından gelerek toprağa uzandı.

Uzaktan ve yüksekten defalarca seyrettikleri adada yabancılık duygusuna kapılmadılar. Gökte parıldayan ay, yuvarlağını tamamladığından şimdi, adanın iç kısımlarını biraz daha iyi görüyorlardı. Karşıdan ilk defa seyrettikleri, gerilerdeki karanlık ile karışan loş dağları, birbirinin üzerine yığılmış göl kıyısına inen kayalıkları, göle hışırtı ile akan soğuk kar sularını ve kayalardaki köklerinden aşağılara suya sarkan eğrelti sarmaşıklarını hayranlık içinde seyrettiler.

Kemik kafalıların ateşi, adanın aşağı ucunda ağaçlar arasındaydı. O yöne doğru, Fa kadın önde, Lok onun biraz arkasında yola koyuldular. Bu davranış Fa kadının düşündüğü bir savunma önlemiydi. Arkadan gelen Lok her durumu göğüsleyecek konumda olmalıydı. Çünkü daha kuvvetli olan oydu.

Kemik kafalılar aynı su gibi çekici ve aynı zamanda onlara yaklaşıncı tehlikeliydiler. Yuvarlak ayın aydınlattığı belirsiz patikada, adanın aşağı tarafındaki ateş gördükleri yere doğru yürümeye başladılar. Yollarını saptama işleminde kemik kafalı-

ların bıraktıkları taze kokular, hırpaladıkları yeşil çalılıklar yarıdıcı oluyordu.

Çok dikkatli yürüyorlardı, çünkü doğal olmayan bir gürültü, adada yuvalanmış kuş sürülerini ayaklandırebilirdi. Kemik kafalıları uyarmamak için, mümkün olduğunca sessiz yaklaşmak zorundaydılar.

Uzaktan, sık ağaçlar arasından ateşin parlak alevlerini gördükleri zaman, yürekleri ağızlarına geliyormuş gibi hissettiler. Açık alanda iri odun çatkısı halinde yanan ateş, yaklaştıkça büyüyor gibiydi.

Kemik kafalıların kullandıkları açıklıkta, bir anda görülmesi gerek çok şey vardı. Oradaki kişiler kalp atışı gibi ritmik bir ses yapıyorlardı. Ortadaki ateşin iki yanında, dal ve odunları istif ederek mağara gibi oyuklar kurmuşlardı. Ateşin çevresinde oturuyorlardı ve bunların kafaları birbirinden farklıydı.

Ateşin çevresinde ayrı bir yerde, yakılmayı bekleyen dallar ve odunlar düzenli olarak istif edilmmişti. Kişiler ateşin çevresinde dağınık oturuyorlardı. Birden, geyiklerin azgınlık dönemlerindeki kişnemesine benzeyen bağırıtı, ortalığı kaplayarak iri ağaçların gövdesinde yankılandı. Bu ses tırmalayıcı ve azgın olduğu kadar acı ve sitem doluydu.

Lok ve Fa, şimdi yere eğilmiş halde, elleri ve ayakları üzerinde emekleyerek yaklaştırmaya başladılar. Meraklı gözleri her şeyi araştırıyordu. Karşısındaki kişilerin kulak yanlarında boy-nuza benzer şeyler dikkatlerini çekmişti ki, ortaya görkemli bir erkek geyik çıktı.

Erkek geyik, iki arka ayağı üzerinde yürüyordu. Ön ayakları ise iki tarafa açılmıştı. Uzun çatal boynuzları yaprakların ardında kaldığından tam görünmüyordu. Erkek geyik iki tarafına yalpalayarak ve garip sesler çıkartarak ritmik hareketleri ile ortada dönüyordu. Lok ve Fa, bu manzarayı şaşkın seyrederken erkek geyiğin kuyruğunun cansız olduğunu ve tüysüz bacakla-

rına doğru sarktığını gördüler. Ayrıca geyiğin elleri de vardı.

Ateşin çeresindeki odun mağaralardan birinden Liku kızın sesinin geldiğini farkettiler. Lok gizlendikleri yeşil çalılıkların arkasında debelenerek:

"İşte Liku!" diye söylendi.

Fa, hemen elini uzatarak ağzını kapadı. Erkek geyik olduğu yerde hareketsiz kaldı. Şimdi hepsi de Liku'nun sesinin geldiği odun mağaraya bakıyorlardı.

Liku kız daha yüksek bir ses ile:

"Buradayım Lok, buradayım." diye yeniden bağırdı. Taze terli kokularını almış olmalıydı. Şimdi yeni çocuğun ağlayışını da duyuyorlardı.

Ortalık birden karıştı. Oradakilerin hepsi bir tarafa koşuşturuyor, bağırtılar arasında kadın çığlığı da duyuluyordu. Kızgınlık ve korku kokuları havada birbirine karışıyordu.

Karmaşa içinde Lok kendini gemleyemeyip:

"Liku!" diye bağırdı.

Erkek geyik, onun sesini algılayarak gizlendiği yeşil çalılıklara doğru yöneldi. Ellerinde sopalar ile ötekiler de peşinden geliyordu. Onları göremediklerinden sopaları rastgele yeşil çalılıklara vurmaya başladılar. Sanki kendi korkularını, yaptıkları gürültü ile boğmaya çalışıyor gibiydiler.

Fa kadın Lok'u kolundan çekti:

"Haydi çabuk koşalım!" diye söylendi.

Lok elindeki geyik etini kemiğinden tutarak açıklığa doğru fırlatırken:

"Liku sana yiyecek atıyorum." diye bağırdı.

Et parçası erkek geyiğin ayaklarının dibine düştü. Fa ve Lok kendilerini toparlayıp, uzun yeşil çalılıklar arasında görünmeden koşmaya başladılar. Erkek geyik ne olduğunu anlamak için, üzerine atılan şeyi eğilip yerden aldı. Bir süre et parçasını koklayıp araştırdı. Ötekiler de durmuş onu seyreliyorlardı.

Lok ve Fa kadın, nefes nefese adaya ilk çıktıkları yüksek kıyılığa vardılar. Oradan aşağısını seyre koyuldular. Kemik kafalılar ellerinde yanar odunlar olduğu halde biraz evvel kenarında bulundukları açıklığın çevresini araştırıyorlardı. Yanar odunlar yüksek yeşil çalılıklar arasında kaybolup ortaya çıkıyordu.

Yüzer kütüklerin yanında daha başka kütükler de birikmişti. Su yüzündeki ağaçları denge sorunu ile karşılaşmadan, rahat ve hızlı geçtiler. Kaya terasa eriştikleri zaman, kendilerini güvencede hissettiler.

Daha önce de oraya musallat olan sırtlan çift, hâlâ kaya tarafındaydı. Lok ve Fa hemen taşlara sarıldılar. Canavarlar taşların verdiği acıyı henüz unutmamışlardı, kuyruklarını kısarak kaçtılar.

Çevreye göz attıkları zaman, canavarların neden o kadar uzun süre orada beklediklerini anladılar.

Adamakıllı açlık çeken sırtlanlar, ihtiyar Mal'in mezarını keskin tınaklı pençeleri ile kazmışlar, ama gömüsüne erişip onu yiyecek yeterli zamanı bulamamışlardı.

Lok ve Fa buna sevindiler. İhtiyar Mal'in taze mezarını yeniden toprak ile doldurarak, canavarlar bir daha erişemesin diye, taze toprağın üzerine kocaman bir kaya yerleştirdiler.

İşlerini tamamladıktan sonra Fa kadın:

"Nil yok, süt yok!... Yeni çocuk nasıl beslenecek?..." diye söylendi.

Beraberce kaya oyuğuna yöneldiler. Burası onları gecenin nemli soğuşundan koruyabilirdi. Bir köşeye sinerek beden sıcaklığından yararlanmak için birbirlerine sarıldılar.

YEDİ

Fa, sabahın ilk ışıklarında uyanarak Lok'un kolları arasından sıyrıldı. Gidip, kayadaki delikten sona kalmış sıska etli birkaç kemiği aldı. Lok da uyanmıştı. Beraberce kaya terasın kıyısına giderek su içip yıkandılar. Daha sonra küllenmiş ateşin başına geldiler.

Mahzunlaşarak kül yığınınına ve üzerindeki uçları marsığa dönüşmüş, yarı yanmış dallara baktılar.

Lok ateşin resmini kafasının içinde canlandırmaya çalışıyordu:

"Küllerin içindeki çakarlar ile ölü ateşi canlandıracağım." dedi. "Eğer canlanmaz ise, gökten düşen ateşten alev alınız."

Geyik etinin son lokmalarını yedikten sonra, Lok ayağa kalktı ve ileride kütük birikiminden oluşan yüzer köprüye doğru yürüdü. Fa kadın ürkmüş bir ceylan gibi ardından koşup onu tuttu:

"Adaya gitmek yok." diye kızgın söylendi.

"Oraya Liku kız için yiyecek bırakalım. Tekrar bize geldiği zaman güçlü olmalı."

Fa kadın kızgın cevap verdi:

"Hayır oraya gidersek bizi öldürürler." Yanağını kaşıyıp, düşündükten sonra devam etti. "Denizin kenarındaki mağarada ölmemiş çocuklar, bizi ısıtan ateş olsun istiyorum."

"Liku kız kadın olunca, karnından çocuk çıkartacak."

Fa kadın, kafasının içindeki resimleri dile getiremeyişinin sıkıntısını çekiyordu:

"Konuşmadan beni dinle." diye elini Lok'un ağzına götürerek onu susturdu:

"O yeni kişiler aşağıda ırmağın üzerinden kütüğü aldılar, Mal öldü. Yeni adam kaya yarığının oraya geldi, Ha öldü. Yeni kişiler kaya çıkıntısının üzerinde yürüdüler, ihtiyar kadın ve Nil öldü. Kafanın içindeki resimlere bak!"

Fa kadın, yüce Oa içine girmiş, buz-kadını yeniden görmüş gibi konuşuyordu. Arkasından doğru yansıyan ilk sabah güneşinin yatay kırmızı ışığı altında görkemli görünüyordu. Lok yüreğinin güçlendiğini hissetti:

"O yeni kişiler, Liku kızı geri getirince sevineceğim." dedi.

Fa kadın kızgın solumaya başladı. Suya yürüyüp ayaklarını ıslattıktan sonra, geri dönerek Lok'un omuzlarından kavradı. Keskin bir çığlık attı:

"Yeni çocuğu süt olmadan nasıl besleyecekler? Bir geyik hiç süt verebilir mi? Liku'yu geri getirmezler ise ne olacak?"

Lok sinirlenerek kendi kafasına vurdu:

"Bu resimleri kafamın içinde görmüyorum." diye söylendi.

Fa, çaresizlikten kaynaklanan kızgınlığını soğutmak için, tekrar suyun kenarına gidip ayaklarını ıslattı. Gözleri karşıdaki adayı araştırırken kafasının içindeki buz-kadından, o yeni kişilere karşı yardım ve güç diliyordu. Buz-kadının onu koruyacağını, kafasının içine bol resimler göndereceğini ve Lok'u koruyacağını düşünüyordu.

Fa kadın, adanın kıyısındaki yeşil ve yüksek çalılıkların arasından içi oyuk kütüğün çıktığını gördü. Uçlarında daha ön-

ce gördüğü gibi birer kemik kafa oturuyor ve ellerindeki sınıklar ile suyu karıştırıyorlardı. İçi oyuk kütük, suyun aktığı yönde yavaş yavaş yol alarak, devasa kuru ağacın yükseldiği kıyıya yaklaştı. Kemik kafalılar ellerindeki sınıklar ile oradaki suları karıştırarak dolaştılar. Arada birbirlerine birşeyler söylüyorlardı.

Lok'u, yanına çağıran Fa kadın, elini uzatarak içi oyuk kütüğü gösterdi:

"Kafamın içindeki resim kemik kafalıların birşey aradığını söylüyor."

Lok yavaş yavaş yükselen ilk sabah güneşinin, içini ısıtan ılıkliğini sırtında hissetti. İçi oyuk kütükteki adamlar, kıyıdaki yeşil çalılıkları araştırmaya devam ediyorlardı.

"Başka bir kütük daha var." diye söylenen Fa kadın ada kıyısını işaret etti. Lok oraya bakınca, kıyı sularındaki yeşil çalılıkların arasından, başka bir kütüğün burnunu çıkardığını gördü. Onun da üzerinde, aşağıdakilere kolu ile işaret yapan bir kişi vardı. Öteki kütük, kıyıdan uzaklaşarak ona doğru gelmeye başladı.

Lok'un içinde birşeyler ayaklanmıştı. Kütüklerin oluşturduğu köprüye yöneldi. Fa kadın, onun kafasının içindeki resmi algılamıştı:

"Hayır! Hayır!" diye bağırdı.

Lok, kızgınlık içinde anlaşılmasız şekilde söylenmeye başladı.

"Hayır olmaz!" diye üsteledi Fa.

Lok uyarıyı önemsemek zorunda kalmış ve bu hareketinin Fa'nın kafasının içindeki resme uymadığını anlamıştı.

Fa kadın konuşmasını sürdürdü:

"Şimdi yiyeceğimiz için ormana gidiyoruz. Kemik kafalıları adaya geçmeden uzaktan izleyeceğiz."

Adadan uzaklaşarak ormanın eteklerine doğru el ele koştu-

lar. Yiyecekten yana hiç endişeleri yoktu. Soğan köklü çiçekler yeşillenmişti. Körpe sürgünler, etine dolgun tırtıllar, semirmiş mantarlar, içi yumuşak özlü ağaç kabukları istemlerini bekliyordu. Her yerde yiyecek bir şeyler vardı. Üstelik yiyecek bulamaları bile açlığa bir iki gün dayanabilirlerdi.

Bu olgu onlara güç veriyordu. İstedikleri zaman, kemik kafalı adamlardan uzak durmaları gayet kolaydı. Irmak ve göl kıyısına ölümüne bağlılıkları, diye bir şey yoktu.

Bedenlerini saran hava ılık, güneş yumuşak ve ısıtıcıydı. Lok burununun çevresinde uçuşan arıya aldırmandan uzun uzun esnedi. Yeni kişilerin çıkardıkları kuş benzeri seslere ve hiçbir şey anlamadıkları şamatalara uzaktan kulak verdiler. Fa, sivri bir ağaca sinsice tırmanarak çevreyi gözetledi. Suyun üzerindeki içi oyuk kütükler yok olmuştu, ama adadan yankılanan sesler devam ediyordu.

Fa kadın ağaçtan inince, tekrar ormanın içlerine yöneldiler. Yürüdükçe Lok'un yüzü bulutlanıyordu. Sonunda Fa dayanamayıp:

"Kafanın içinde nasıl resim var söyle," diye üsteledi.

"Adadan uzaklaşıyoruz, ama Liku kızdan da uzaklaşıyoruz."

Fa kadın, onun demek istediğini gayet iyi algılamıştı. Orarlardan uzaklaşmak, Liku kızdan da uzaklaşmak anlamına geliyordu ve bu olgu da Lok'a acı veriyordu.

Yürüyüşlerinin yönünü değiştirerek, aşağılardaki devasa kuru ağaca doğru gitmeye başladılar. Lok'un yüzünü şimdi hoşnutluk kaplamıştı. Fa kadın:

"Ölü ağaca tırmanacağız." dedi. "Oradan kemik kafalıların yerini daha iyi gözetleriz."

Kuru ağacı yer yer eğrelti sarmaşıkları sarmıştı. Gizlenerek yüksek dallara tırmandılar. İki kemik kafalının üzerine bindiği ve suları karıştırdığı kütük, şimdi adanın aşağı ucundaki kıyı çalılıkları arasında yüzüyordu.

Gözleri ile daha dikkatli araştırdılar. Yüzen oyuk kütüğün içinde, ne olduklarını anlayamadıkları bazı şeyler vardı. Değişik boylarda yapraksız çomaklar da bunlar arasındaydı. Sonunda içi oyuk kütük onlara doğru yaklaştı.

Şimdi, kemik kafalıların yüzlerini, güneşin ışığı altında daha iyi seçiyorlardı. Görünümleri akıl ermez derecede yabancıydı. Siyah saçları hiç beklenmedik şekilde büyümüştü. İçi oyuk kütüğün ön tarafında dikilen kişinin saçları, çam ağacına benzer şekilde büyümüştü ve yüzüne alışılmadık uzunluk veriyordu. Görünmeyen bir el, saçlarını yukarıdan acımasızca çekiyor gibiydi. Öteki kemik kafalının saçları ise, yaygın bir yeşil çalılığı ve ona sarılmış sarmaşıkları andırıyordu.

Dizlerinden yukarıya doğru omuzlarına kadar uzanan bedenleri kıllar ile örtülüydü ve bu yüzden garip, kalın bir görünümdeydiler. Lok ile Fa'nın şimdi düşünecek, akıl yoracak zamanları yoktu. İçi oyuk kütük giderek ve zikzaklar çizerek bulundukları yere doğru yaklaşmaktaydı.

Yeni kişilerin en fazla göz çevreleri dikkatlerini çekiyordu. Sanki gözleri beyaz kemikler ile çevrilmiş gibiydi. Ağızlarının çevresi de öyle görünüyordu.

Boyunlarından birbirine bağlanmış bir sıra denizkabukları dizisi sarkıyordu. Kolları ve bacakları bedenlerine oranla çok inceydi. Şimdi, öteki içi oyuk kütük de, birincisinin yanına gelmişti ve yanyana yüzüyorlardı.

İçi oyuk kütüğün içindeki tek kişi, elindeki çomaklar ile uğraşıyordu. Kıvrık uzun sırtığı yanibaşında duruyordu. Beden yapısı ötekiler gibiydi, ama saçları farklıydı. Bir kestanenin dikenli kabuğunu andırıyordu.

Ölü ağacın yakınında kıyıya yanaştıkları zaman, Çalıkafa elindeki uzun sırtığı tek eline alarak, öteki eli ile kamışları tuttu. Lok ve Fa nefeslerini kesmiş şimdi onları tam tepelerinden seyreliyorlardı. Onların deniz, et ve merak karışımı kokuları bu-

runlarına geliyordu. Belki onlar da, şimdi Lok'un inceden ince-ye soluduğu korku ile karışık ter kokusunu algılamaktaydılar.

Kestanekafa ise, gözleri ile devamlı orman tarafını araştır-maktaydı. Çalıkafa ve Çamkafa toprağa atlayarak, ellerindeki posttan kesme liflerle içi oyuk kütüğü yerdeki kaya çıkıntısına bağladılar. Acele yürüyerek öteki ağaçların içinde kayboldular. Az sonra Kestanekafa da toprağa çıkarak öncekiler gibi gözden kayboldu.

Ölü ağacın sarmaşıkları arasında gizlenen Lok ve Fa, bütün dikkatlerin toplamış neler olup bittiğini anlamaya çalışıyorlar-dı. Zaman zaman dallara vurulmakta olan taş sesleri kulakları-na yansıyor, ama görmedikleri için bunun ne olabileceğini kestiremiyorlardı.

Ötekileri göremedikleri için şimdi bütün dikkatleri oyuk yüzzer kütüklere yönelmişti. Kütüklerin oyukları geniş, pürüz-süz ve parlaktı. Dış tarafında ise denizin çekilişinden sonra, ka-yalar üzerine vuran güneşin bıraktığı şekilde kuru ve beyaz le-keler vardı. Burun ve kık bölümleri yumuşak kıvrımlıydı. Yan taraflarına kemik kafalıların elleri için tutamaklar oyulmuştu.

Kütüklerin içinde anlam veremedikleri çok değişik şeyler gördüler. Yuvarlak taşlar, kuyrukları renkli çomaklar, postlar deri liflerinden yumaklar, daha başka şeyler, kokular, kemikle-ri, kendilerine yönelttikleri cevapsız büyük sorular...

Gözlerini adaya çevirdiler. Orada hiç hareket yoktu. Ardın-dan bir dikenli çalı tomarı sürükleyen Çamkafa, ağaçların için-den çıkarak kendilerine doğru yürümeye başladı. Adamın dav-ranışları, onların varlığından haberdar olmadığını sergiliyor gibiydi. Dikenli çalı tomarını, ölü ağacın yakınlarındaki patika ile bataklığın birleştiği bir yere bıraktı. Ormanda dikenli çalıla-rın kesilme sesleri devam ediyordu.

Fa'nın yüreğine korku düştü. Bu korku her ikisinin de pay-laştığı bir resim değildi, ama gene de genel bir his, acı saçan bir

korku, bir ölüm sessizliği, eziyet verici bir olgu olarak yayılmıştı. Aynı duyuyu Lok da algılamıştı. Bir süre önce vahşi kedi, onu ve Ha'yı kayalıklarda sıkıştırmış ve öldürme hırsı ile savulup gitme istemi arasında, karşılarında dolanıp durmuştu. Lok, şimdi o korkuyu yeniden tadıyor gibiydi.

Fa, gizlendikleri sarmaşıklar arasından kulağına uzanarak:

"Kafamdaki resme göre bizi bu ağaca sıkıştıracaklar." diye fısıldadı.

Patikayı iki taraftan kapatan ve ölü ağacın çevresindeki açıklığı bir yarım daire gibi saran dikenli çalılıklar giderek çoğalıyordu. Açıklığın sadece ırmak kıyısına bakan ve içi oyuk kütüklerin bekletildiği kısmı kapatılmamıştı.

Fa kadın yeniden Lok'un kulağına uzandı:

"Burada olduğumuzu biliyorlar." diye fısıldadı. "Uzaklara gitmemizi istemiyorlar."

Kemik kafalılar, onları önemsemez davranışlarını devam ettirdiler. Çalıkafa ve Çamkafa, daha başka dikenli çalı tomarlarını taşıdılar. Kestanekafa, elinde kıvrık sınığıyla bir çomak olduğu halde, diken yığınlarını ve uzaktan ormanı inceledi.

Lok ve Fa, ormandan doğru iki yeni kişinin daha ağaca doğru geldiğini görünce şaşırdılar. Demek, onlar da gruba dahililer.

Bu yenilerden birincisi, ötekiler gibiydi. Kafasındaki saçlar bir mısır püskülüne benziyordu. Onunda elinde kıvrık sırık ile çomak vardı. İkinci adam ise ötekilerden farklıydı. Daha geniş ve kısa yapılıydı. Bedeninde daha çok kıl vardı ve kafasındaki saçlar, yağ ile parlatılmış gibiydi. Saçları ensesinin üzerinde bir top oluşturmıştu. Başının ön tarafındaki saçlar, kazınmış gibi görünüyordu.

Püsküllü ve Kestanekafa, daha önce Lok ve Fa'nın otlar üzerinde bırakmış oldukları ayak izlerini dikkatli incelediler.

Püsküllü başını kaldırarak ötekine: "Tuami." diye seslendi.

Kestanekafa, onun çağrısını duymazlıktan gelerek kollarını açmış, ayak izlerinin üzerinden yürüyordu. Püsküllü yeniden seslenince ona doğru döndü ve üzerindeki yükler ses yaptı. Aralarında kuş cıvıltılarına benzeyen sesler ile konuşmaya başladılar.

Fa kadın Lok'un kulağına eğildi:

"Onun adı Tuami." dedi.

Ötekiler de gelip, onlara katıldılar ve Tuami ile birlikte ayak izlerini incelemeye koyuldular. Ağacın yakınlarında toprak sertleştiği için izlerin kaybolduğunu gördüler. Lok onların burunları ile toprağı koklayacaklarını ve iz sürmeyi devam ettirerek ağaca geleceklerini zannetti, ama adamlar öyle yapmadı.

Tuami birden gülmeye başladı. Çağlayanı göstererek kahkahalar atıyor, ellerini çırpıyordu. Sonra birden durdu ve yanındaki kuş cıvıltısı gibi bir şeyler söyleyerek dikenli çalılık kümelerine yürüdü. Onların sözlerinden ötekiler de rahatlamış görünüyorlardı.

Kestanekafa ile Püsküllü ormanı gözlemeye başladılar. Çamkafa yanlarına gidip, omuzundan tutarak üzerindeki derisini çekip kopardı. Olayı izleyen Lok, tımağının altına sivri bir diken batmış gibi irkildi. Ama Çamkafa hiç acı duymamışçasına hoşnuttu.

Şimdi, o da Lok gibi çıplak kalmıştı. Beyaz derisinin içinde gayet rahat olduğu anlaşıyordu. Bel kısmını saran geyik postu gidince derisi ortaya çıkmıştı.

Lok, şimdi başka şeyleri de ayırt edebiliyordu. Bu yeni kişiler, Lok'un daha önceleri hiç görmediği şekilde, iki ayakları üzerinde hareket ediyorlardı. İki ayakları üzerinde denge kurarak ileri geri gidip gelebiliyorlardı. Yürürken yere değil, daima ilerilere bakıyorlardı.

Derilerinin altı dolgun olmadığına göre açlık çekiyor olmalıydılar. Yeni kişiler ölüme yolcuydular. Tıpkı ihtiyar Mal'inki

gibi derileri kemikleri tarafından delinmek üzereydi. Ön ayakları üzerinde hiç yürümüyorlardı. Hareketleri ise, rüzgara kapılmış bir uzun fidan gibi, esnek ve yumuşaktı.

Püsküllü sırtındaki içi dolu postu ölü ağacın altındaki toprağa savurdu. Lok'un anladığına göre içinde ağır bir şeyler olmalıydı. Kestanekafa hemen yardımına koştu ve yerleştirme işini beraberce yaptılar. Ormandan dönen Tuami, yere eğilerek yaprakları temizledikten sonra, bedenini kaplayan postu çıkarıp oraya koydu. Kaslarını esneterek gerinip kaşındı. Sağ elindeki ufak çubuğu sallayarak ötekiler ile konuşmaya başladı. Onlar da başlarını sallayarak dinliyorlardı.

Kıyıda yüzen kütüklerin birbirine çarpmasından ve başkalarının konuşmalarından kaynaklanan sesler geldi. Ölü ağacın çevresinde toplanmış olanlar, konuşmalarını kestiler. Püsküllü ve Kestanekafalı, hemen dikenli çalılıkların oraya seğirttiler.

Yeni adam kıyıdan yürüyerek geldi. Ötekilerden daha uzun boylu ve dolgun yapılıydı. Başındaki ve ağzının altındaki saçlar, ihtiyar Mal'inki gibi kırlaşmıştı.

Tuami'nin önünde durdu. Uzun boyu ile ona tepeden bakıyordu. Sert sesi ile birşeyler söyledi ve Tuami de dinledi. Yukarıda, sık sarmaşıklar arasından durumu izleyen Fa ve Lok, onun yüzünü göremiyordu, çünkü sırtı kendilerine dönüktü. Kırsaçlı ismini verdiler, ona.

Ötekiler de Kırsaçlı ile Tuami'nin çevresine toplandılar. Şimdi, hepsi de kuş civıltısına benzeyen sesleri ile konuşmaya başladılar. Fa ve Lok, onların konuşurken el, kol ve ayak hareketleri yapmayışlarını ve sadece az sesli söylenmelerini adam akıllı garipsediler.

Kırsaçlı kolu ile bir hareket yaptıktan sonra, Tuami'ye doğru eğildi ve ona bir şeyler söyledi. Fa kadın giderek kızıyordu, çünkü olup bitenlerle ilgili olarak kafasının içinde hiç resim belemiyordu.

Arada bir, Tuami düşünceli başını sallıyordu. Kırsaçlı, sıraya dizilmiş olarak oturan ötekiler arasındaki yerine geçti. Gözetleme işini ise, Püsküllü, dikenli çalılıkların orada sürdürüyordu. Fa ve Lok, ötekileri sırtlarından görüyordu. Tuami tam karşılıklarına dikilmişti.

Sıradaki adamlar kuş sesleri çıkarmaya başladılar. İçlerinden biri kalktı ve elindeki çubuğu çeşitli parçalara bölerek avucunun içine sakladı. Ötekiler sıra ile bu çubuklardan birer tane çektiler.

Şimdi herkes Tuami'ye bakıyordu. O da ağır ağır ölü ağacın altındaki postun yanına giderek içinden bir deri torba aldı ve içindekileri önceden hazırlamış olduğu yere boşalttı. Taşları, odunları ve çeşitli şekilleri yere yerleştirdi. Kendi de bunların başına çömeldi.

Adamlar hep beraber sesler yapmaya başladılar. Şimdi hem ses yapıyor, hem de avuçlarını birbirine vurarak, kamçılayıcı ortak bir ses çıkarıyorlardı. Lok çağlayanı düşündü. Orada da sular atıp gittiği halde, çağlayanın gümbürtüsü ve şekli hiç değişmiyordu.

Lok sesleri bir süre dinledikten sonra, kaslarının yumuşadığını, derisinin gerginlikten kurtulduğunu hissetti. Göz kapaklarına uykunun ağırlığı çökmüştü sanki...

Yeni kişileri gördüğünden beri böyle birşey ilk defa oluyordu.

Ölü ağacın altından doğru yükselen erkek geyiğin azgın haykırışı, uyuklayan Lok'u kendine getirdi.

Sıra halinde dizilmiş olan adamlar, alınları yere değecek şekilde toprağa eğildiler. Bütün geyiklerin geyiği, azgın haykırışlar savurarak ortaya geldi. Yerdeki işaretlerin çevresinde dolaşıp dans etmeye başladı.

Şimdi Tuami torbadan boşalttığı şeyleri temizlediği göbeğe diziyordu. Toprağa yerleştirdiği şeylerin her biri başka renktey-

di... Güz yaprağı, böğürtlen kırmızısı, buz beyazı ve ateşin kayalara bıraktığı ise benzer keder yüklü siyah...

Ölü ağacın çevresindeki açıklıkta, bir başka erkek geyik gördüğü zaman, Lok'un gergin derisi soğuk terler dökmeye başladı. Hayvan, renkli şeylerin durduğu yerin yanına çöktü. Tüyleri çiftleşme mevsiminin rengine bürünmüş gibiydi. Bakmak içinden gelmiyordu, çünkü gözleri, etine dolgun geyiğin gözleri ile karşılaşmıştı.

Fa kadın toparlanması için, onun bileğinden çekti. Lok sık sarmaşık yaprakları arasında bulduğu bir deliğe, gözünü uydurarak seyretmeye devam etti.

Çamkafa ortaya geldi. Elinde kabukları soyulmuş ve parlatılmış bir odun parçası tutuyordu. Odunun öteki ucunda uzayan dallar, geyik boynuzu biçiminde budanmıştı. Lok daha dikkatli bakınca, Çamkafanın parmaklarından birinin tutmakta olduğu odun parçasının üzerine uzatılmış olduğunu gördü.

Tuami şimdi onun karşısına geçmişti. Odunun geyik boynusuna benzeyen güdük ucundan tuttu. Çamkafa, önce ayaktaki ve sonra yerdeki adam-geyiğe birşeyler söylüyordu. Davranışından onlara yalvardığı anlaşıyordu.

Tuami, avucunda keskin bir çakmak taşı olan sağ kolunu kaldırıp, havada bir çember çizdikten sonra, odunun üzerindeki parmağa doğru indirdi.

Çamkafa bir an donmuş gibi yerinde kaldı. Keskin çakmak taşı, oduna saplanmış parıldıyordu. Tuami, oduna saplanan çakmak taşını bir çekişte yerinden çıkardı. Oduna yapışmış olan parmak, olduğu yerden kopan bir yaprak gibi yere düştü.

Çamkafa'nın yüzü, şimdi her zamankinden daha fazla kemikleşmiş gibi görünüyordu. Adam yerdeki şeyler arasından bir deri parçası alarak, kanlar akan elinin üzerine sardı. Hiç ses çıkarmadan sendeleyerek yürüdü ve acısını yüreğine gömerek, adamlar arasındaki yerine oturdu.

Ötekiler yardım etmek istercesine ellerini ona doğru uzattılar. Kuş sesleri ile söylenerek, iki yanlarına doğru yalpalamaya başladılar.

Kestanekafa ile Çalıkafa yerde yayılmış duran adam-geyiğin yanına gittiler. Bir ellerinde yeni ay gibi kıvrık sırtıkları ve öteki ellerinde de ucu sivri ve sonu renkli tüylü çomakları vardı. Ayaktaki adam-geyik, ön ayağını kaldırarak, insan elinin tuttuğu garip yaprak ile başlarına bir şeyler serpiştirdi.

Kestanekafa ve Çalıkafa rüzgara kapılmış gibi titreyerek, yerdeki adam-geyiğin önüne diz çöktüler. İki kollarını yana açıp, onun karşısında eğilip, kalkarak alınlarını yere değdirdiler. Sıradakiler de onlar gibi hareket ediyorlardı.

Fa ve Lok biraz sonra, adam-geyiğin postuna kuyruğunda renkli tüyler olan iki çubuğun saplanmış olduğunu gördüler. Öteki adam-geyik ise, korkunç haykırımlar atarak ölü ağacın çevresinde dönüp duruyordu. Tuami ile Püsküllü hemen dikenli çalılıklara koşarak, çiti bir yerinden geçit verecek şekilde aralandılar. Adam-geyik oraya hamle yaparak ormanın ağaçları arasında gözden kayboldu. Vahşi haykırımları giderek duyulmaz oldu.

SEKİZ

Epey zaman geçmiş olmalıydı. Tepe doruğunu aşan güneşin ışınları, artık ölü ağaca yatay geliyordu. Lok, dala sarıldığı kolunda ağrılar hissediyordu. Kalın dalın üzerinde oturan Fa, bir kolunu omzuna dolamış ve o da sarmaşıklara tutunmuştu. Bir süre öylece kalıp tetikte uyumuşlardı.

Lok, kıyıdan yankılanan yeni kişilerin gürültüsüne uyanmıştı. Kuş seslerini andıran konuşma ve gülüşmelerinden gelenlerin yeni kişilerin çocukları olabileceğini düşünüyordu.

Sarmaşıkların arasında kıyıya doğru dönerek, merak içinde gözetlemeye başladılar. Birbirini izleyerek kıyıya yaklaşan iki içi oyuk kütük, yeni kişiler ile doluydu. Öndeki oyuk kütüğün arka tarafında Tuami oturuyordu. Ötekilerin hepsi kadındı.

Çıplak memeleri uzaktan seçilebiliyordu. Erkeklerinden daha ufak yapıydılar. Çıkarılıp takılan post parçaları ile sadece karın kısımları örtülüydü. Saçları erkeklerinki gibi şaşırtıcı değildi. Kırıksık ince yüzlerinden meraklı bakışlar yansıyor.

Lok'un en fazla ilgisini çeken, Tuami ile öteki kadınların arasında orta bir yerde oturan kişi olmuştu. O da bir kadındı. Karnını kapatan parlak kürk omuzlarının üzerinden aşarak, başının tam arkasında yumak oluşturuyordu. Kemik beyazlığında ki yüzü ve onu çevreleyen siyah saçları tam açmış bir çiçeği hatırlatıyordu. Göğüslerinin ve omuzlarının beyazlığı sarsıcıydı.

Kadın sudan kıyıya çıkmaya uğraşırken, bir sevinç kahkahası atmıştı. Yüzü kırışıp ağzı açılmıştı. Lok onun dişlerinin beyazlığına şaşıtı. Kadınlarda görülecek çok şey vardı, ama Lok hepsini birden saptayamamanın sıkıntısını çekiyordu. Bu yüzden daha sonra hatırlamak için şimdi olanca dikkati ile bakıyordu.

Bu kadın da Kırsaçlı gibi etine dolgundu. Ama, onun kadar yaşlı değildi. Ölü ağaca doğru yaklaştığı için, kırmızı başlı memelerinin ucundaki beyaz süt birikintilerini görebiliyordu.

Peşindeki yeni çocuk, parlak siyah saçlarına asılarak, omuzuna tırmanmak istedi. Kadın başını iki yana sallayıp yeni çocuğu itti.

Lok meraklanarak Fa kadına baktı. Onun yüzünde de, yeni sürgün tazeliğinde sessiz bir kahkahanın izlerini gördü. Kadının memelerinin ucundaki süt birikintilerini görmüş olduğunu belirler şekilde Fa, başını sallıyordu. Gözleri nemlenmişti. Neredeyse ağlayacak, yanaklarından iri damlalar akacak gibiydi.

Fa kadın sevinerek:

"Süt, süt!" diye fısıldadı.

Her ikisi, yeniden gözlerini sık sarmaşıklar içindeki deliklere uydurarak, gözetlemelerini sürdürdüler.

Etine dolgun kadın kıyıda bir kayanın üzerine oturduktan sonra, yeni çocuğu özen ile kucağına aldı ve önce okşayarak ucu sütlü memesini ağzına tıktırdı.

Öteki kadınlar, oldukça ağır olduğu anlaşılan posta sarılmış denklere uğraşarak oyuk kütükten kıyıya aldılar. İlk denginden iplerini çözdüler. Elleri bilinçli ve kurnaz çalışıyordu.

Dengin içinden uzun boylu, ince yapılı bir kız çocuğu çıktı. Karın kısmına bir geyik postu sarılıydı. İnce kızın gözleri, biraz ilerisinde devamlı şekil değiştiren öteki dengi üzerindeydi. Bir başka kadın da o dengi açmaya uğraşıyordu.

Sonunda dengi içinden Liku kız çıktığı zaman, Lok'un ağ-

zı şaşkınlıktan açık kaldı. Liku yerde kolları ve ayakları üzerinde duruyor, ne yapacağını bilmez halde çevresine bakınıyordu.

Liku'nun boynuna deriden kesilmiş uzun bir ip bağlanmıştı. Uzaklaşmak isteyince onu denkten çıkaran kadın, üzerine bastığı ipi yerden aldı ve geriye doğru çekti. Liku kız elleri ve ayakları havada sırtüstü düştü. Kadın, uzun ipin ucunu ölü ağaca bağladı.

Liku kız sonuçsuz birkaç hamle yaptıktan sonra, ağacın altına çömelerek beklemeye başladı. Lok, onun boynundan sarkan Oa takısını avucunun içine aldığını gördü.

Etine dolgun kadın kucağında emzirdiği yeni çocuk ile Liku'nun yanına gelip çömeldi. Lok şimdi onları tepeden seyrediyordu. Kadının siyah saçlarının parlaklığına imrenerek baktı. Bu saçlar kafasının ortasından düzenli olarak ikiye ayrılmıştı. Kadın Liku'yu sakinleştirmek ister gibi elini uzatıp omzunu okşadı. Gülererek birşeyler söyledi. Liku kız hiç cevap vermedi. Avcunun içindeki Oa takısını kaldırıp gösterdi. Kadın bir süre ne olduğunu anlamak istercesine Oa'yı süzdükten sonra, çömeldiği yerden kalkarak ötekilerin yanına gitti.

Açlık çekiyormuş gibi hareket eden ince kız, ağır ağır Liku kızı yaklaştı. Aralarında bir boy mesafe kalınca, kendini toprağa bırakırcasına yere çöktü. Şimdi hiç konuşmadan onu süzüyordu. Bir süre öylece bakiştılar.

Liku ölü ağacın gövdesine doğru uzanarak, oradan kopardığı mantarı ağzına attı. İnce kız onun demek istediği şeyi algılamıştı. Yüzü ciddileşti ve soran gözler ile bakmaya başladı. Şimdi, hoşnutluğunu belirtmek için başını sallıyordu.

Aynı hareketleri, yukarıda ölü ağacın sarmaşıkları arasında gizlenen Lok ve Fa kadın da yaptılar. Liku, ölü ağacın gövdesinden biraz daha mantar kopardı. Bir kısmını ağzına götürürken, öteki parçayı uzattı. İnce kız biraz duraksadıktan sonra, mantardan bir parça koparıp, çiğnemeye başladı. İlk defa yedi-

ği şeyin tadını beğenmişti. Uzanıp Liku kızın elinde kalan parçayı alırken, ürkek bakışlar ile çevresini araştırmaktan kendini alamadı.

Görünürlerde öteki kadınlardan kimse yoktu. Mantarı hızlı ısırlıklarla dişleyip yemeye koyuldu. Açlık çekmiş olduğu her halinden anlaşılıyordu. O yerken Liku kız da gülümseyerek, onu seyrediyordu.

İnce kız mantarın son lokmasını yuttuktan sonra, eli ile Liku kızın boynundaki Oa takısını göstererek birşeyler söyledi. Liku kendine söylenen sözleri algılayamamıştı. Bir süre sessiz bakıştılar. Birbirlerini araştırmacı gözler ile tepeden tırnağa incelediler.

Liku kız Oa takısını omzuna koyarak, denge oyunu gösterisine başladı. Daha önce Lok'un görmüş olduğu komik hareketleri tekrar ediyordu. Karşılıklı gülüştüler. Yukarıdakiler de sessiz gülmeye başladılar. Lok yüreğinin ısındığını hissetti.

Fa kadın başını Lok'unkine dayayarak kulağına fısıldadı:

"Karanlık gelince Liku kızını alıp, uzaklara kaçarız." dedi.

Etine dolgun kadın suyun kenarına gelmişti. Şimdi onu gayet iyi görüyordu. Yeni çocuk kucağında değildi. Üzerindeki birbirine eklenmiş kürklerden yapılmış postunu çıkarıp, bir kayanının üzerine bıraktı. Beline kadar çıplak'olarak başka bir kayanın üzerine oturdu. Siyah saçları ve beyaz derisi güneşin ışınları altında parlıyordu.

Başını eğerek saçlarını dağıttı. Bir at gibi kafasını sallayınca saçları havada uçtu. Saçlarının arasından ince sivri dikenleri çıkararak bunları bir kenara koydu. Aralıklı uzun dişlerden oluşan bir kemik parçasını eline alıp, saçlarına saplayarak, aşağıya doğru tekrar tekrar çekmeye başladı.

Bu olay Fa'nın ve Lok'un şimdiye kadar ilk defa görmekte oldukları bir resimdi. Etine dolgun kadın saçları ile uğraşırken arada, ince kız ile Liku'yu gülümseyerek gözetmeyi de ihmal etmiyordu.

İnce kız toprağın üzerinde çomaklar ile oynuyor ve Liku da elleri ve ayakları üzerinde dinlenerek birşey söylemeden onu seyreliyordu. Etine dolgun kadın saçlarına şekil vererek biraz evvel çıkardığı ince beyaz dikenleri yeniden aralarına soktu.

Lok bulunduğu yerden göremiyordu, ama Tuami'nin bağırtısını duydu. Saçları ile uğraşmayı sürdüren kadın da onu işiti-mişti. Hemen yerinden kalktı ve telaş içinde kürkünü üzerine taktı. Şimdi beyaz göbeği ile dolgun kalçalarını kürk kapatmış-tı, ama memeleri hala açıktaydı. Arada kahkahalar atarak Tua-mi ile konuşmaya başladı.

Öteki adamlar da ormandan çıkarak, ölü ağacın çevresinde-ki açıklıkta göründüler. Kırsaçlı, bağırarak ötekilere birşeyler söylüyordu. Lok çocukları unutmuş ve gözünü yeni bir deliğe uydurarak onları seyre koyulmuştu. Yeni adamların seslerini anlamaya uğraşıyordu. Ötekilerden bazıları bir ateş yakarken, bazıları da bir şeyleri dövüyorlardı.

Lok mutlu, uzun uzun esnedi. Gece gelince, Liku kızı sırt-layıp götüreceğini düşünmek onu hoşnut ediyordu. Tuami, hız-lanarak Kırsaçlı'nın yanına gidip, bir süre konuştu. Öteki adam-lar da kendi aralarında yüksek sesle konuşuyorlardı.

Çamkafa suda yüzdürdüğü kütüğün üzerinde, kıyıya doğru yaklaşıyordu. Oyuk kütüğün içinde odunlar istif edilmişti. Fa kadın:

"Adadan odun taşıyorlar." dedi.

Çamkafa, kıyıya çıkarak etine dolgun kadının yanına git-ti. Kafalarını birbirine değdirdikten sonra konuşmaya başladılar. Derken, Kırsaçlı yanlarına gelip, el ve kol hareketleri yapı-rak konuştu. Etine dolgun kadın sesli güldü.

Şimdi, çocuklar birbirine yaklaşmıştı. İnce kız çomaklardan bir oyuk yapmıştı. Liku kız da kendini ölü ağaca bağlayan deri ipin olanak verdiği kadar ona yaklaşmıştı. İnce kız işaret ede-rek Liku'nun boynundaki Oa takısını istedi. O da, hiç duraksa-

madan takıyı çıkarıp uzattı. Fa kadın, ikisi arasında dostluk köprüsünün kurulmuş olduğunu Lok'un kulağına fısıldadı.

İnce kız, elindeki Oa takısını biraz önce çomaklar ile yapmış olduğu oyuya özenerek yerleştirdi. Liku kız hayranlık duyarak seyrediyordu.

Etine dolgun kadın yerinden kalkıp, üzerindeki kürk parçalarını ovarak parlatmaya başladı. Memelerinin arasında boyundaki bağcığa tutturulmuş bükülebilir sarı bir taş parlıyordu. Bu görünüm Liku kızın ilgisini çekmişti çünkü o da çoğu zaman bu parlak taşlardan ırmak kıyısında bulmuş ve bir süre oynadıktan sonra bir kenara atmıştı.

İnce kız ile Liku kız dikkatlerini birbirlerine yönelttiler. İşaret ile konuşarak anlaşmayı denediler. Liku kız elini göğsüne götürerek:

"Liku!" dedi.

İnce kız hoşnut ellerini çırparak:

"Liku! Liku!" diye bağırdı. Sonra elini kendi göğsüne götürerek:

"Tanakil!" diye devam etti.

"Tanakil!" diye tekrarladı Liku.

Artık birbirlerinin isimlerini öğrenmişlerdi. Neşe ile karşılıklı söylendiler.

İnce kız sevinçten olduğu yerde zıplayarak ellerini çırparken, buruşuk yüzlü kadınlardan biri yanlarına gelerek söyleşilerine katıldı. Üçü birden güldüler.

Tanakil ölü ağacın altına giderek eli ile gövdedeki mantarları yokladı. Bir parça kopartarak ağzına götürdü. Buruşuk kadın paniğe kapılmışçasına korkunç bir çığlık attı. Liku kız korkudan kendini yere attı.

Buruşuk kadın, şimdi ince kızı uyarmak istemiş gibi omzuna şaplaqlar indiriyordu. Tanakil adamakıllı korkmuştu. Ağzındaki mantar parçasını çıkartıp buruşuk kadına verdi. O da öfkeli bir hareket ile mantarı sulara doğru savurdu.

Buruşuk kadının saçtığı öfkeden ürken Liku kız, ölü ağacın gövdesinin dibine çökmüştü. Buruşuk kadın kolunu ona doğru uzatmış, öfkeli çılgınlık atıyor ve arada bir de:

"Ah!... Ah!..." diye iç geçiriyordu.

Mantar yemenin buruşuk kadını neden bu kadar kızdırmış olduğuna, her ikisi de akıl erdirememişlerdi. Kadın sonunda öfkesini dizginleyerek, Tanakil'e kıyıya gitmesini ve ırmaktan su içmesini işaretler yaparak anlattı. Tanakil gözden kaybolduktan sonra, ölü ağacın dibine sinmiş olan Liku kıza yöneldi:

"Tanakil?" diye sordu.

Kız sessizce hayır anlamında başını salladı.

"Liku?" diye üsteledi kadın.

Kız bu defa evet anlamında başını salladı.

Buruşuk kadın yere eğilip bir çomak aldı ve kızgınlık ifade eder şekilde Liku'ya doğru salladıktan sonra önüne attı. Liku kız, uzanıp çomağı yerden alarak uzun uzun kokladıktan sonra, tekrar yere bıraktı. Buruşuk kadın kıyıya doğru yanından uzaklaşmış. Yukarıda ölü ağacın sık sarmaşıkları arasından olanları seyreden Fa kadın elini Lok'un ağzına kapatarak:

"Liku kız ile şimdi konuşmak yok, geceyi bekleyelim." dedi.

Fa ve Lok ağrılarını gidermek için, sık sarmaşıklar arasında sessizce durum değiştirdiler.

Dallara tutunarak, sarmaşıklar arasında epeyce kuş uykusu uyumuş olmalıydılar. Gözlerini açtıkları zaman, ölü ağacı saran geniş açıklığın kıyıya yakın kısmında değişiklik olduğunu fark ettiler. Öteki kişilerin yakmış oldukları ateş adamakıllı canlanıp büyümüştü. Rüzgarsız havada, ateşin koyu dumanları göğe doğru yükseliyordu. Ötekiler, ateş ile dikenli çit arasında adadan taşıdıkları odunları kullanarak barınaklar kurmuşlardı. Lok ve Fa, yeni kişilerin kafalarında çok resimler olduğunu düşündüler.

Açıklıkta denklerden çoğunu barnaklara taşımışlardı, ama geyiğin kafası hala ortada ateşin yanibaşında duruyordu. Yeni-kişiler toplanmışlar birbirlerine kuşdiline benzer sesleri ile bir şeyler söylüyorlardı. Sonunda hepsi de Kırsaçlı'ya doğru döndüler. Şimde sadece o konuşuyordu. Başka kişiymiş gibi, Tuami bir köşede dikilmiş seyrediyordu.

Kırsaçlı konuşurken, çevresindekiler kollarını havaya kaldırıp ona doğru uzattılar. Yaşlı adam kafasını iki tarafa sallayarak bağırdı. Ötekiler yere doğru eğilip doğruldular. O da sırtını onlara dönerek güneşe doğru eğilip doğruldu.

Ötekiler bu defa bağrıarak, arı sürüsü gibi Tuami'nin etrafına üşüştiler. Tuami kolunu kaldırıncı hepsi sustular. Tuami yerde duran geyiğin kafasını işaret ederek ormana doğru dönünce ötekiler yeniden gürültüye başladılar.

Barnaktan çıkan Kırsaçlı hızlı adımlar ile Tuami'nin yanına gelerek kolundan tuttu. Ötekiler yeniden gürültüyü kestiler. Kırsaçlı tek bir sözcük bağırdı. Ötekiler büyük bir gürültü yapıarak oldukları yerde hareketlendiler.

Etine dolgun kadın barnaktan her tarafı kapalı olan ve yürürken içi kıpırdayan bir denk getirdi. Denk hayvan derisinden yapılmıştı, ama içi sudan oluşmuş bir yaratık gibi kıpırdıyordu. Lok'un ve Fa kadının kafasının içinde böylesine resim hiç yoktu. Neyin olup bittiğini anlamak için kafalarını kazırcasına zorluyorlardı.

Ötekiler dağılarak barnaktan içi oyuk odun çanaklar getirdiler. Etine dolgun kadının kucağındaki yaratık içinden su bırakmaya başladı. Hepsi de bu sudan çanaklarını doldurdular.

Etine dolgun kadın, yeni çocuğu kucağına alıp emzirdiği zamanki kadar mutlu ve gülekti. Ötekiler, hatta her zaman kızgın bağırıcı Kırsaçlı bile şimdi gülüyordu.

Adamlar ellerindeki içi dolu çanakları dikkatli taşıyarak ateşin başında bir yerlere çömeldiler. Odun çanakların içindeki

suyun tek damlası yere dökülmesin diye gayret içindeydiler. Onların odun çanaklardaki suya gösterdikleri özeni Lok ve Fa'nın kafaları almıyordu. Çünkü birkaç adım ilerilerindeki ırmakta yağınlarca su vardı.

Tuami de iki çanak doldurmuştu. Birini etine dolgun kadına uzattı. Ötekiler gibi onlar da son derece mutlu görünerek çanakların içindeki suyu yavaş yavaş içmeye koyuldular.

Fa ve Lok'un dikkatleri yeniden Liku'nun üzerinde odaklanmıştı.

İnce kız yeniden Liku'nun yanına geldi. Tanakil şimdi başka bir koku salıyordu ama durumundan hoşnut görünüyordu. Eski neşesini bulmuş gibiydi. Kuşdili ile Liku kıza bir şeyler anlatabilme çabasındaydı.

Tanakil ateşin başındakilere göz gezdirdikten sonra, usulca Liku kıza yaklaştı. Boynuna bağlı deriden ipi tutarak ölü ağacın gövdesine doğru yürüdü. Oraya birkaç defa sarılmış ipi çözerek kendi beline doladı. Raks eder gibi, parmaklarının ucunda sessiz ve ahenkli döneniyordu. Sonra beraberce ilerde duran bir denke doğru yürürlerken Tanakil durmadan konuşuyordu.

Lok ve Fa, ateşin başındakileri görebilmek için gözetleme yerlerini değiştirdiler. Kırsaçlı çenesinin altındaki tüyleri tutmuş, ateşin başında dönerek kafasının içindekiler ile konuşuyordu. Ateşi bekleyen görevliler dışında, ötekiler yere uzanmış uyuyorlardı. Etine dolgun kadın ise barınağa gitmişti.

Kırsaçlı eli ile yüzünü ovuşturduğu zaman, bir şeye karar vermiş olduğunu Lok anladı. Adam ellerini birbirine vurarak sesini yükseltti. Ateşin çevresinde uyuyanlar istemeyerek ayaklandılar. Kırsaçlı ırmağı göstererek onları hareketlendirdi.

Ötekilerin suskunluğu önce mırıltıya ve sonra da bağırıtıya dönüştü. Kırsaçlı'nın sesinden kızgınlık fışkırıyordu. İçi oyuk kütükleri göstererek kıyıya yöneldi.

Şimdi kıyıdaki ot ve yeşil çalılıkların üzerinde rüya adam-

lar yürümeye başladılar. Birbirleri ile yumuşak yumuşak konuşular. Buruşuk kadının Tanakil'e yaptığı gibi, Kırsaçlı da omuzlarının üzerinden öyle bağınyordu. Rüya adamlar açıklığın kıyısına kadar geldiler, hiç konuşmadan ve hareket yapmadan içi oyuk kütüklere baktılar. Yerde deriden yapılmış kıpırdayan yaratıktan yükselen ekşi kokuyu Lok çürümüş güz yapraklarının kokusuna benzetiyordu .

Tuami'nin dikenli çitin oradan gelerek ötekileri izlediğini gördü.

Kırsaçlı ona yüksek sesi ile birşey söyledi. Tuami çitin arkasındaki ağaçlara doğru koşarak gitti. Biraz sonra Lok ormandan gelen kesim sesleri duydu. Öteki iki kişi, yeşil çalılarının arasından deriden kesilmiş iki kangal ip aldılar ve suya girdiler. Kangalları birinci oyuk kütüğün içine bıraktıktan sonra kışına abanarak suya sürdüler. Aynı şekilde ikinciye de harekete geçirmek istediler ama içi oyuk ağır kütük oturmuş olduğu yerden kımıldamak istemiyordu. Tuami, ormandan ucu düzeltilmiş sağlam sııklar getirdi. Adamlar bunlar ile oyuk kütüğün altındaki yumuşak toprağı kazmaya başladılar. Kırsaçlı, adamlara durmadan birşeyler söylüyordu.

Liku kızın ne yaptığını görmek için Lok durduğu yerde ters yöne döndü. Kızlar birbirlerine daha yakın duruyorlardı. Tanakil bir bağcığa dizili çeşitli istiridyelerden oluşan süslü takısını Liku'ya gösteriyordu. Liku kız bir zamanlar Lok'a davrandığı gibi, hayranlık duyarak Tanakil'i seyrediyordu.

Lok kıyıda yankılanan yeni bir ses karmaşası duyunca, tekrar ırmak yönüne döndü.

Yeni kişiler kıyıda toplanmışlar, birşeyler yaparak hep bir ağızdan:

"A-ho! A-ho! A-ho!" diye bağışmaktaydılar.

Yeni kişiler, oyuk kütüğün içinden çıkan deriden ipe yarı eğik durumda sanılarak, bunu olanca güçleri ile çekmeye çalışı-

yorlardı. Oyuk kütüğün burnu havaya kalkık durumdaydı. Tuamini'nin getirmiş olduğu sırtlar üzerinde duruyor gibiydi. Fa ve Lok, kütüğün iki tarafında insan gözleri gibi gözler olduğunu şaşkınlık içinde gördüler.

İç i oyuk kütük sudan ağır ağır sıyrılmasına rağmen, yeni kişilerin gücüne çetin karşı koyuyordu. Oyuk kütüğü çeken kadınlı erkekli kalabalığın ayakları, bileklerine kadar yumuşak toprağa batıyor, nefes nefese kaldıkları zaman Kırsaçlı'nın bağrıışları onları canladırıyordu.

O sırada Tanakil ve Liku, tekrar ölü ağacın altına geldiler, Liku bir eli ile Tanakil'in bileğini ve öteki ile de Oa takısını tutuyordu. Kıyıda yeniden bağrıışmalar başlamıştı. Lok bakışlarını o tarafa yöneltti. Yeni kişiler kıyıda tek sıra olmuş Tuami ile Çamkafa'nın suda yüzen öteki oyuk kütüğe gidişlerini seyre koymuşlardı.

Tanakil de onların arasına katılmak istercesine o tarafa yöneldi, fakat Liku suya yaklaşmak istemiyordu. Gitmemekte direnince, aralarındaki ip gerildi. Tanakil ona kuşdili ile birşeyler anlatmak istedi, ama Liku direnmekte inat ediyordu.

Tanakil onları birbirine bağlayan ipi çekmeye başladı. Liku yere kapanarak direnmesini sürdürdü. Yukarıdan olayı seyreden Lok ve Fa buruşuk yüzlü kadının yaptığı gibi, Tanakil'in de Liku kıza çığlıklar attığını gördüler. İnce kız yerden bir çomak alarak, Liku'ya doğru salladı.

Liku'nun gözünü korkutmak istiyordu, ama o, Lok'un anladığına göre sudan daha çok ürküyor ve yanına dahi yaklaşmak istemiyordu. Tanakil ona söz geçiremeyeceğini anlayınca sırtına çomak ile birkaç defa vurdu.

Kızgın bir ifade ile kıyıdakileri taklit ederek:

"A-ho! A-ho! A-ho!" diye bağırıtıya başladı.

Liku kız toprağa yapışmış gibiydi. İnce kızın çekiştirmelelerine rağmen, kıyıya doğru gitmemekte kararlıydı. Bu defa Ta-

nakil, elindeki çomağı yere atarak Liku'nun yanına çömeldi ve oyuk kütüğü kıyıya çekmeye çalışanları seyre koyuldu. Yerden topladığı çakıllar ile el oyunu oynamaya başladı.

Ötekiler içi oyuk kütüğü, kıyıda sert toprak üzerine yerleştirmeyi başardılar. Hepsisi de yorulmuştu. Barınaklara yönelerek gözden kayboldular.

Ortalık adamakıllı sessizleşmişti şimdi. Fa kadın durumdan hoşnuttu. Lok'un kulağına eğilerek:

"Güneş uykusuna doğru gidiyor." dedi. "Gece gelince Liku'yu ve yeni çocuğu alacağız."

Etine dolgun kadının yeni çocuğu emziren resmi Lok'un kafasının içinde dolaşmaya başladı:

"Sütün yok, yeni çocuğu nasıl emzireceksin?" diye sordu.

"Yeni çocuk için daha fazla yiyeceğim. Belki memelerime süt iner." diye cevapladı Fa kadın. "Ötekiler biraz fazla uyuyacaklar, biz de yeni çocuk ve Liku kız ile beraber kaçacağız."

Ötekiler barınaklardan çıkarak, ikinci içi oyuk kütüğü de kıyıya toprağın üzerine gürültüler yaparak çektiler. Artık güneş batmış ve gölün yüzeyini loş bir aydınlık kaplamıştı. Yeni adamlardan bir kısmı barakalarına çekilmişler, kalanlar da ateşin başına oturmuşlardı.

Kırsaçlı bir süre kıyıda dolaşp, içi oyuk kütüklere baktıktan sonra, etine dolgun kadının içine girdiği barınağa yönelmişti. Lok içeriden kadının konuştuğunu duydu. Biraz sonra Kırsaçlı dışarıya çıktı. Ölü ağacın altında oynayan çocukları seyretmeye başladı. Tanakil onu görünce, oynamayı bırakarak ayağa kalktı. İnce kız ellerini arkasına kavuşturmuş ve tek ayağı üzerinde dinlenerek öteki ayağı ile bacağını kaşımaya başlamıştı. Liku kız da ayağa kalkarak yapabildiğince onu taklit etti. Kırsaçlı sessiz yanlarına yaklaştıktan sonra bir şeyler konuştu.

Tanakil hemen eğilip, Liku kızı boynuna bağlı deriden ipin yerdeki ucunu eline alarak, barınağa doğru yürümeye başladı.

İp gerilince ardından Liku da onu izledi. Barınağın içine girip gözden kayboldular.

Kırsaçlı kıyıya giderek ayaklarını iki tarafa aç■ ve içinde birikmiş suyu boşalttı. Sonra ağır ağır yürüyerek, orman tara-
fındaki dikenli çiti kontrol etti. Her tarafı dikkatlice gözleyen
Kırsaçlı, tekrar ölü ağacın altına geldi, yüzünü ırmağa doğru ve
sırtını da ağacın gövdesine vererek yere oturdu. Göğsünü örten
postun içinden bir parça çıkardı.

Kırsaçlı'nın elindeki topağı Lok, görünümünden ve saldığı
kokudan hemen tanımıştı. Bu Liku kız yesin diye adamların
adadaki toplantı yerine gece savurmuş olduğu geyik eti parça-
sıydı. Kırsaçlı şimdi bu parçayı hoşnut sesler yaparak, bir kuru
ağaç kurdu gibi hızlı kemiriyordu.

Lok meraklanarak Kırsaçlı'yı seyrederken, kulağına yansı-
yan hafif çitirtılardan birinin yaklaşmakta olduğunu anladı. Kırs-
saçlı hiç oralı olmadan geyik etini midesine indirmeye uğraşı-
yordu. Adamın ayak seslerini hiç duymamıştı.

Yeni gelen Çamkafa'ydı. Kırsaçlı'yı ağacın altında karnını
doyuruyor görünce seslice inledi. Yarı koşarak ateşin yanına
gitti ve inlemesini daha da yükseltti. Barınaklarına çekilmiş
olanlar merak içinde kadınlı, erkekli dışarıya fırladılar.

Çamkafa yerden kaptığı bir dal ile ateşi karıştırıp harlandır-
dı. Etine dolgun kadın da yeni çocuk omzunda olduğu halde,,
barınağının önüne çıkmıştı. Bütün yeni-kişiler bir anda telaş-
lanmıştı.

Lok'un ne olduğuna akıl erdiremediği olay, giderek genişli-
yordu.

Kırsaçlı içi oyuk kütüklerden birinin üzerine çıkarak, eline
geçirdiği yaprak gibi yassı uçlu bir sopayı havada sallayıp, ba-
ğırmağa başladı. Çamkafa da, ellerini havada sallayarak ona
bağınıyordu. Etine dolgun kadın olduğu yerde tepinip, kızgın
çığlıklar atmaya başladı.

Kalabalığa birşeyler haykıran kadın, arada öylesine çığlıklar atıyordu ki, sonunda çevredeki ağaçlara tünemiş kuşlar ürkerek akşam karanlığında uçuşmaya başladılar. Hiç ses yapmadan kadının ardında bekleyen Tuami, ona bir şeyler söyleyince, ötekiler yeniden coşarak hep bir ağızdan bağıştılar. Kırsaçlı da durduğu yerde, sesini yükselterek ve ateşin yanbaşındaki geyik kafasını işaret ederek birşeyler haykırıyordu, ama kimsenin onu dinlediği yoktu.

Etine dolgun kadın geri dönerek barnağına girdi. Ötekilerin gözleri şimdi barnağın giriş yerine düğümlemişti. Kadın tekrar dışarı çıktığı zaman, Lok onun yeni çocuğu içeride bırakmış olduğunu gördü. Etine dolgun kadının kucığında şimdi orası burası kıpırdayan bir denk vardı.

Ötekiler hemen neşelendiler ve sevinç gürültüleri yaparak ellerini çırttılar. Barınaklarına koşup, odun çanaklarını aldıktan sonra, kadının önünde sıra yaptılar. Kadının kucığında içi dolu garip yaratık her birinin çanağına su verdi.

Lok, onların adamakıllı susamış olduklarını görüyordu. Çanaklarındaki suyu birbirleri ile yarışır gibi içip bitirdiler. Kırsaçlı şimdi barınaklarına gitmeleri için, kollarını açmış onları kışkırtıyordu, ama kimsenin aldıracağı yoktu. Çanaklarını doldurması için yeniden kadının önünde sıraya girdiler.

Etine dolgun kadın, Kırsaçlı'ya ve Tuami'ye baktıktan sonra ciddileşerek, kucğındaki su veren yaratığı barnağına götürmek istedi. Fakat Çamkafa ile bir kadın yolunu keserek, onun barnağına gitmesini önlediler.

Bu durumda Kırsaçlı sinirlenerek araya girdi. Çamkafa ve ona yardımcı olan kadın ile itişip kakışmaya başladı. Tuami de yanlarındaydı. Onların kavgasına hiç karışmadan seyrediyordu.

Tuami elindeki çomağı havada bir daire çizer gibi salladı. Ötekiler de çevrelerinde bir çember oluşturdular ve garip haykırışlar ile dönmeye başladılar.

Etine dolgun kadın, içindeki suyun bitmiş olduğunu göstermek için, kemiksiz bir deri gibi buruşmuş olan garip yaratığı havada birkaç defa savurduktan sonra, ötekilerin arasına attı. Lok'un deyimi ile garip yaratık yerde, geyik kafasının yanında, öylece yamyassı kaldı.

Kırsaçlı çömeldiği yerden doğruldu. Etine dolgun kadın sessizce barınağına girdi. Lok, görmüş olduğu şeylere bir anlam veremediği için kendine kızarak, mırıldandı.

Kırsaçlı'nın kızgınlığı geçmiş gibiydi. Kalabalığa yumuşak sesi ile birşeyler söyledikten sonra sustu. Tuami de sessizce gözden kaybolmuştu.

Ötekiler bir büre sessizce yerlerinde kaldılar. Kadınlardan biri Kırsaçlı'nın önüne fırladı. Lok onun çok kızgın olduğunu görüyordu. Kadın göğsünü kapatan postu sıyrarak karnını ovuşturmaya başladı. Kırsaçlı'ya doğru tükürük attı. Ötekiler başlarını sallayarak sessizce çevrelerinde döndüler. Kırsaçlı yeniden bağırarak, yerdeki erkek geyiğin kafasını gösterdi.

Şimdi, ormandan sesler yansıyor. Yeni kişiler bu sesleri duymamış gibi davranıyordu. Lok'un anladığına göre, haykıran birisi dikenli çite doğru yaklaşıyor olmalıydı.

Nöbetçinin dikenli çiti araladığı yerden, içeriye Kestanekafa girdi. Aksayarak, ateşin başına yöneldiğinde, sol ayağından kanlar akıyordu. Duyduğu acıdan yüzünü buruşturarak ateşin yanına oturdu. Ötekilerin arasından Çalıkafa ileriye fırladı.

Lok, bütün bu olguları Liku'nun göremediğini düşündü. Bunları ona nasıl anlatacağını kafasının içinde resimlemek isteyince, yüreğindeki sıkıntı daha da ağırlaştı. Bu iş için yeterli sözcükler bulması, olayları resimlemesi hiç kolay olmayacaktı.

Çalıkafa ötekilere yüksek sesli konuşmaya başlamıştı ki, barınağın girişinde yeni çocuğu emzirerek etine dolgun kadın görüldü. Lok'un sezinleyebildiğine göre, Çalıkafa bağırarak ona bir soru yöneltti. Ama cevap bir başkasından, biraz evvel

Kırsaçlı'ya çıplak göğüslerini fırlatırcasına gösteren kadından geldi. Kendini oradaki kişilere, ölü ağaca ve Kırsaçlı'ya doğru savurdu. Kestanekafa yerdeki erkek geyiğin kafasına tükürünce, ötekiler yeniden hareketlendiler.

Kırsaçlı ellerini havaya kaldırıp yüksek sesle birşeyler söylemek istedi. Ötekiler alay edip gülüşerek, onu susturdular.

İki ateş koru gibi parlayan gözleri ile çevreyi araştıran Kestanekafa, yerdeki geyik kafasının başına dikildi. Belinden kuyruğu renkli ve tüylü bir çomak alarak, öteki elindeki kıvrık sınığa taktı. Kırsaçlı ile birbirlerine bakiştılar.

Kırsaçlı yan tarafına bir adım atarak birşeyler haykırdı. Etine dolgun kadına doğru yürüyerek kucağından yeni çocuğu almak istedi. Kestanekafa şimdi tetikte onları seyrediyordu.

Etine dolgun kadının yüzünü birden keder bulutları kaplamıştı. Kucağındaki yeni çocuğa daha sıkı sarılarak, yere çömel-di.

Kırsaçlı hiddetlenerek, yerinde birkaç defa tepinip haykırdı.

Kestanekafa elindeki kıvrık sınığı kaldırıp kolları ile gerdi. Kırsaçlı tepinmeyi bırakıp, kollarını ona doğru açarak üzerine doğru yürüdü. Etine dolgun kadın vahşi bir çığlık savurdu. Tuami, arkasında duruyor ve olayları sessiz seyrediyordu.

Şimdi herşey suskunlaşmış, ormanın sessizliğine bürünmüş gibiydi. Kırsaçlı gözleri ile ağaçların karanlık hışırtısı arasında birşeyler araştırıyordu. Kestanekafa, elindeki sınığı yan taraftaki barnaklara doğru çevirdi.

Lok gizlendiği yerde, gözlerini çeken uykuyu dağıtmak için biraz kırırdadı. Yanında dallara sıkıca sarılmış olan Fa kadına baktı. Uyku onu çekip götürmüştü. Fa kadını hafifçe sarsarak uyandırdı. Orman melteminin getirdiği ürpertiye gidermek ve ısınmak için birbirlerine sarıldılar. Lok, içinde bu defa tatlı bir ürpertinin kaynaştığını hissetti, ama Fa'nın oynaşmaya hiç istediği olmadığını anladı.

Yeniden gözlerini sarmaşıklar arasındaki deliklere uydurarak, aşağısını gözetlemeye koyuldular. Fa kadın, onun kafasının uyuklamaktan birkaç defa önüne düştüğünü görünce Lok'un adamakıllı yorulduğunu anladı. Şefkat göstererek başını göğsünün üzerine doğru aldı:

"Şimdi sen uyu." dedi. "Ötekiler de uyuyunca, Liku kızı ve yeni çocuğu alıp buradan gideceğiz."

DOKUZ

Yüzünde bir elin gezindiği hisseden Lok, irkilerek gözlerini açtı. Ağaçta sarmaşıkların arasında olduğunu görünce yüreği rahatladı. Ona sarılmış olan Fa kadın, eli ile yüzüne birikmiş olan iri ter damlacıklarını sıyrıyordu. Aşağıdakiler açıklığın ötesine berisine dağılmışlardı. Lok durumundan hoşnutluğunu belirtmek için Fa'ya gülümsedi.

Kadın da ona gülümseyerek karşılık verdi ve:

"Sessiz ol!" diye uyardı.

Yeni adamlar geldiğinden beri Fa ilk defa fısıltısız konuşuyordu. Yüce Oa sanki yeniden içine girmiş gibi emrediciydi. Onun böylesine davranışı Lok'a kaynağını bilmediği bir güç sağlıyordu.

O anda Fa'nın da ter döktüğünü gördü. Onun çıplak bedeni de yaş içindeydi. Aşağıdaki açıklığa dağılmış olan yeni kişilerin, bir kurt sürüsü gibi gürültü yapıyordu.

Lok gözünü sarmaşıklar arasındaki deliğe uydurup aşağıdaki açıklığa baktı. Açıklık şimdi, ortadaki ateşin aydınlatığından çok daha aydınlık görünüyordu. Yeni adamlar açıklığın yukarı kıyısında, ağaç gövdelerinin alev alev yandığı çok daha büyük bir ateş yakmıştı. Bu ateş, çevresindeki havayı ısıtacak kadar

güçlüydü, ama sevdiği o ılık rahatlığı sağlamaktan yoksundu. Lok uzağından seyrettiği bu büyük ateşin sesinin, çağlayan sesi ya da vahşi kedi haykırışı gibi ürkütücü olduğunu düşündü.

Yeni adamlar ve kadınlar üstlerindeki postları atmış, karınlarını örten ince deriler ile kalmışlardı. Alevlerin ışığında kırmızı, sarı ve beyaz renklerde görünüyorlardı. Alevlerin ucundan havaya doğru geniz yakan görünmez dumanlar yükseliyordu.

Gözlerini kamaştıran alevin azgınlığı yeni kişileri de etkisi altına almıştı. Dik ve şekilli saçları aşağıya doğru sarktığından, Lok şimdi erkekler ile kadınları ayırt edemiyordu.

Etine dolgun kadın, içi oyuk kütüklerden birinin içine boyulu boyunca uzanmıştı. Kafasını geriye doğru atmış olduğundan, beyaz kıvrık gerdanı alevlerin ışığında parlıyordu. Tuami de yanına uzanmıştı. Elleri ile birbirlerine oyun yapıyorlardı. Tuami hırs içinde onun omuzlarını, göğüslerini yiyordu.

Kırsaçlı ise, öteki içi oyuk kütükdeydi. İki ayağını kütüğün kenarlarından sarkıtarak sırtüstü oturmuş ağzını gererek şakıyordu. Öteki erkekler ve kadınlar da açıklığa dağılmış, ellerinde tuttıkları çanaklardan bir şeyler içiyorlardı.

Şenliklerine bakınca, Lok onların içmekte oldukları bu şeyin çok hoş olduğunu düşündü. Bildiği sudan çok daha tatlı ve ateşleyiciydi. Belki de bal suyuydu ve burnunun algıladığı kokuya göre bal, mum, çürük ve ekşimişlik karışımıydı. Büyük ateşin külleri üzerinde ise ağızları kapalı büyük çanakları duruyordu.

Yeni kişiler kendi çanaklarındaki içkileri bittikçe, bu büyük çanakların başına dikilip, ağızlarından içki alıyorlardı. Lok'un gözüne o sırada Tanakil ilişti. İnce kız, barınaklardan birinin girişinde ölü gibi sırtüstü yatıyordu.

Bir kadın ile bir erkek karşılıklı didişerek birbirlerini tırmalayıp öpüşüyorlardı. Başka bir adam orta ateşin çevresinde, ka-

natları yanmış bir pervane gibi sürünerek dolaşıyordu. Ateşin çevresindeki ötekiler ellerinde çanakları ona aldırış etmeden şaşıyorlardı.

Açıklık şimdiye kadar Lok'un hiç görmediği karmaşa, patırtı ve ateş aydınlığına bürünmüştü. Yeni kişilerin ortaya koydukları şenlik ona korku vermişti.

Alevlerin sarmaşıklara yansıyan aydınlığında Fa'nın yüzüne baktı. Kafasının içinden geçen resmi dillendirmek istediye de yapamadı. Sözcükleri bir türlü bulamayan bir durumu vardı.

"Ne söyleyeceksin?" diye sordu Fa kadın.

Lok ağır geriliminin altında eziliyor gibiydi. Biraz sıkıntıdan sonra sözcüklerine güvenemediğini gösterir bir tavır içinde:

"Yüce Oa, bu insanları kamundan getirmedim." diye söylendi.

Lok gözünü yeniden sık sarmaşıklar arasındaki deliğe uydurarak seyretmeye başladı.

Dikkatini, ölü ağaca doğru gelmekte olan etine dolgun kadının ağzı çekti. Kadın elinde tuttuğu Tuami'yi sürükler gibi çekiştiriyordu. Koparmaya ve çiğnemeye yarayan dişlerinin dördü dışında, ötekileri kısa ve ufaktı. Altı üstü ikişer dişi ise bir kurdun dişlerine benziyordu.

Ötekilerin üzerine su döktüğü büyük ateş, kızgınlığından dumanlar ve kıvılcımlar saçarak ürküten sesler çıkartarak kor olmuştu. Kırsaçlı içkiyi kesmiş ve oluk kütüğün içinde sırtüstü kendinden geçmişti. Ötekiler de orada burada yerde yatıyorlardı.

Etine dolgun kadın ve peşinde Tuami ağacın altından geçtiler. Kadın zigzag çizerek yürüyordu. Bir ara geri dönüp tekrar kıyıya gitmek istediye de Tuami onu önleyerek omuzlarından tutup kendine doğru çekti. Şimdi göğüs göğüseydiler. Kadın kolları ile onu omuzları üzerinden kavrayarak kendine doğru çekti. Ayaklarını yerden keserek beline doladı.

Kadın uzun dilini çıkarmış, kısık kısık haykırıyordu. Tuami de hırslı bir şekilde onu saçlarından çekerken olduğu yerde debeleniyordu.

Bir süre sonra birlikte yere yuvarlandılar. Etine dolgun kadının göğüsleri inip kalktıkça, Tuami de üzerinde yükselip alçalıyordu. Başını kadının gerdanına gömmüştü. Etine dolgun kadın, azı dişlerini bütün yırtıcılığı ile görünecek şekilde ağzını açmış, kısık sesler çıkararak başını o yana bu yana çeviriyordu.

Alevlerin korları sardığı gibi, etine dolgun kadın ile Tuami'yi de hırs ve kızgınlık sarmalamıştı. Burnuna kadar gelen ter kokusundan, tıpkı ateş üzerine atılan suda olduğu gibi, kızmış ıslaklığın havaya yükseldiğini anladı.

Lok sarmaşıklardaki kendi deliğinden aşağıyı gözleyen Fa kadının omzunda elini gezdirirken:

"Çocukları alma zamanı geldi." dedi.

Yüce Oa'nın gücünü içine sindirmiş olan Fa kadın:

"Daha değil, bekle!" diye kestirip attı.

Ölü ağacın altında debeleşen etine dolgun kadın ile Tuami kavga ediyormuş gibi, kızgın sesler çıkarıyorlardı.

Lok'un benzetisine göre, kadın tıpkı bir baykuş gibi içinden doğru boğuk sesler çıkarırken, Tuami de kavga ederken kazanamayacağını bilen bir vahşi hayvan gibi inilti sesleri çıkarıyordu. Kadının kulağının elli kısmından yüzüne doğru gelen kırmızı kan lekelerini gördüğü zaman adamakıllı heyecanlandı.

Lok, tekrar ölü ağacın çevresindeki açıklığı gözlemeye başladı.

Öteki kişilerin çoğu barınaklarına çekilmişlerdi.

Oyuk kütük içinde, derin uykuya teslim olan Kırsaçlı'nın şimdi kımıltısız tek ayağı görünüyordu. Orta ateşin çevresinde sürünerek dolaşan adam ise, içinde bal-suyu olan iri ve ağzı kapalı çanakların yanına gelmişti. Yerde yüzükoyun yatıyordu. Biraz önce baktığı zaman dikenli çitin girişinde kıvrık sırtına

dayanmış bekleyen nöbetçi, kendinden geçerek olduğu yere çökmüştü. Buruşuk yüzlü kadın da, Tanakil'i barınağa götürmüştü.

Lok gözünü tekrar ölü ağacın altına çevirdi.

Etine dolgun kadın ile Tuami şimdi sessiz ve sakın yanyana yatıyordu. Burnunun algıladığına göre bedenlerinden çürük bal-suyu, et ve ter kokusu tütüyordu. Fa kadın ile konuşmak izteyeyen Lok, onun da hırsının burnundan tütmeekte olduğunu algıladı. Fa'nın kafasının içindeki resimleri anlamasına olanak yoktu, çünkü bir şey söylemiyordu.

Ne yapacağını bilememenin bunalımı içinde Lok karnının acıktığını ve adamakıllı susamış olduğunu hissetti. Sabahın başından başlayarak bütün gün ve gece sarmaşıkların içine tüneyerek, kafasının içinde olmayan bir sürü resim izlemişti. Ve şimdi de, bundan sonra ne yapacağı konusunda kafasının içinde hiç resim yoktu. Yüce Oa'nın güçlendirdiği Fa kadın da hiç resim göstermiyordu.

Bakışları tekrar ölü ağacın altına yöneldi.

Etine dolgun kadın ile Tuami arasındaki kurt dalaşı sona ermişti. Kadının kulak memesinde ve erkeğin de omuzunda diş ısırıklarından oluşan yaralardan akan kanın izleri görünüyordu.

Biraz önceki kavgaları son bulmuştu. Şimdi toprağa uzanmış durumda barış içinde oynuyorlardı. Tilkiler de şişman kuşları yakaladıkları zaman, onları yemeden evvel böyle oynayarak zevklenirlerdi.

Orta ateşin alevleri giderek gürlüğünü kaybediyordu. Etine dolgun kadın ile Tuami'nin yaptıkları gürültü çok azalmıştı. Biraz sonra yattıkları yerden kalkarak, birbirlerinden ayrıldılar ve ayın aydınlığından gizlenerek ayrı barınaklara doğru gittiler. Açıklığa tam sessizlik yerleşmişti. Çağlayanın gümbürtüsü ile ormanın her zamanki seslerinden başka bir şey işitilmiyordu, ama Fa kadının huzursuzluğu devam ediyordu.

Lok başını Fa kadınıninkine yaklaştırarak:

"Şimdi ne yapacağız?" diye sordu.

"Ben gidip yeni çocuğu alacağım!" dedi Fa. "Sonra dikenli çitin üzerinden atlayarak ormana koşacağım. O zaman peşimden gelirsın."

Fa'nın söylediği şey, Lok'un beklediği resim değildi:

"Liku kız ne olacak?" diye merak içinde sordu.

Fa kadın kolunu uzatıp onu omuzundan yakalayarak sıktı:

"Söylediğim gibi yapacaksın." dedi.

"Liku kızı onlara bırakamazsın." diye karşı koydu Lok.

"Kafamın içinde birçok resim var, söylediğimi yap." diye rek Fa kadın onu susturdu.

O sırada Tuami, barınağından çıkarak orta ateşin başına geldi. Kısık mavi ışık çıkaran odun korlarını, eline bir kalın dal alarak eşeledi. Ateşin üzerinde kıvılcımlar uçuşmaya başladı. Tuami'nin ardından gelen buruşuk kadın, bir kucak dolusu kuru yaprak getirip korların üzerine boca etti. Ateş aydınlık veren gür alevler çıkarak yanmaya başladı. Buruşuk kadın, yaprakların üzerine yeni odunlar sürdü.

Onlar tekrar barınaklarına çekilince Fa ve Lok harekete geçtiler. Ölü ağaçtan inerek, sarmaşık köklerinin arasına gizlendiler. Lok derinden nefesler alarak etrafı kokladı. Koşmaya hazırlanan bir kişi gibi, ellerini yere koymuş tetikte bekliyordu. Hafiften korku kokusu salgılayan Fa kadın, şimdi kedi pozisyonunda çevreyi gözeterek barınaklara doğru harekete geçmişti.

Ayin parıltıyan yüzünü, kadın bir bulut örtmüştü. Yüce Oa'nın kendilerine yardımcı olduğunu düşünerek Lok bu olaya sevindi. Orta ateşinin alevleri, Fa'nın ıslak derisini gecenin karanlığında parlatacak kadar güçlü değildi.

İleride, dikenli çitin girişinde, yerde yatan nöbetçinin hareketlendiğini gördü. Adam yattığı yerden kalkmaya çalıştıysa da başaramadı. Lok burnuna gelen kokudan ve çıkardığı seslerden

onun kamını dışarıya boşalttığını algıladı. Adam yerinde birkaç defa debelendikten sonra, inleyerek tekrar uykuya teslim olmuştu.

Fa kadın ateşin sağ tarafındaki barınağa doğru bir kedi gibi sürünerek ilerlerken, Lok da uzun otların arasından Kırsaçlı'nın bulunduğu oyuk kütüğe doğru gitti. Adamın tek bacağı hâlâ kütüğün kenarından aşağı doğru sarkıyor ve başka tarafı görünmüyordu.

Lok vahşi kedi sessizliği içinde, oyuk kütüğün kenarına kadar geldi. Bir yabancı kişinin yanına ilk defa bu kadar yaklaşmaktaydı. Kırsaçlı'nın belini örten deri öküz ve ter kokuyordu. Oyuk kütüğün içinde sırtüstü uzanmış, ağzını açmış horuldayarak uyuyordu.

Lok yeni kişiler ile ilgili herşeyi merak ediyordu. Orada oyalanmadan kıyıdaki sönmüş ateşin başına yöneldi. Külleri üzerinde duran ağızları kapalı çanakları eli ile yokladı. İri çanakların düzgün yüzeyleri ılıktı. İçlerinde çürük, ekşi ve çamsakızı kokan bal-suyu vardı.

Oradan gene bir vahşi kedi gibi sürünerek ve Liku'nun kokusunu arayarak barınakların arkasına süzüldü. Arada bir, öteki kokular arasında belli belirsiz Liku'nunkini de algılıyordu, ama bu iz sürmesine yarayacak kadar taze değildi.

Barınakların arka tarafını araştırırken, üç adamın üzerinden atlamak zorunda kaldı. Hepsi de başlarını kaldıramayacak kadar derin uykudaydılar. Nereden başlayacağını kestiremeyerek barınakların durumunu gözden geçirdi.

Orta ateşi ile açıklığı çevreleyen dikenli çit arasında üç barınak yapılmıştı. Liku kızın bunlardan hangisinin içinde olduğunu bilemeyen Lok, sıra ile hepsini araştırmaya kadar verdi.

Barınakların yan tarafları dallar ile kapatılmıştı. Bir aralık bularak başını içeriye soktu. Gözü barınağın içindeki karanlığa anlaşıncı, hemen ötesinde bir adamın uyuduğunu gördü. Adam

uykusunda dahi sıkıntılıydı. İÇeride daha başka horlayanlar, gü-rültülü nefes alanlar vardı. Yüzleştiği bu kendinden geçmiş ka-labalık, yüreğine hafiften korku düşürdü.

Lok kendini yokladı. Korkusu, henüz ürküntü şeklinde dışı-na vuracak kadar etkili değildi. İÇinde patırtılı vuruşları yoktu. Elini derisinin üzerinde gezdirdiği zaman serin olduğunu his-setti. Bu olgular onu sevindirdi.

Ansızın bir elin yüzüne doğru savrulduğunu hissetti. İleri-sindeki adam rüyasında birşey kovalamak istercesine, arada bir elini havada sallıyordu. Adamın eli, yüzünü hafiften fırçalayın-ca kokladı. Bu el ihtiyar Mal'inki gibi solgun, güçsüz ve yumu-şaktı. Mantar beyazlığındaki uzun kolu, yer yer farklı renklere boyanmıştı.

Ellerini yere kenetleyerek, başını soktuğu aralıktan bütün bedenini içeriye doğru çekti. Şimdi bir yılan gibi ötekilerin kendinden geçmiş bedenleri arasında süzülerek dolaşması ge-rektiğini düşündü. Yeni kişileri uyandırmadığı takdirde, onlar da kendine dokunamazdı.

Barınağın ağır havası İÇinde, burnunun dibinde bir nefes hissedince Lok olduğu yerde çakılıp kaldı. Hemen karşısında acayip saçlı ve kemikli bir yüz belirmişti. Ağzı açık nefes alır-ken, göğsü alçalıp yüseliyordu. Kurtlarındaki gibi dört azı dişi vardı. Gözleri yarı aralıktı ve ekşimiş bal-suyu kokusu salarak uyuyordu. Yattığı toprak kuru yapraklar ile örtülüydü.

Lok ne yapacağını şaşırılmıştı. Hemen biraz geriye çekilerek olduğu yerde büzüldü. Adamın dallara doğru savurduğu yum-ruklerden biri, gözünün üzerinde patlayınca kafasının İÇinde şimşekler çaktı.

Adam hiç susmadan gırtlığından çıkardığı sesleri sürdürü-yordu. Kafasını çevirince, Lok onun gözlerinin tam açılmış ol-duğunu gördü. Bu cansız bakışları, daha önce kaya terasın kıyı-sında suyun İÇinde, sırtüstü yatan ihtiyar kadında da görmüştü.

Lok korkunun yüreğiden çıkarak, derisinin arasında dolaşmaya başladığını algıladı. Adamın çıkardığı sesler giderek kurbağa gurklamasına dönüşürken karnı daha yukarılara fırlıyordu.

Öteki barınakta kadınların mırıltıları şimdi, tiz çığlıklara dönüşmüştü. Lok'un yanındaki adam, paniğe kapılarak barınağın yan dallarına asılınca, o kısım büyük bir gürültü ile çöktü. Adam korku içinde yerinden fırlayarak, feryat etmeye başladı.

Ötekiler de ayaklanınca barınakta müthiş bir karmaşa oluştu. Barınak çökerken Lok dışarıya fırladı. Dikenli çitin girişinde yerde yatan nöbetçinin ayağa fırladığını ve elindeki büyük sırk ile gölgesine vurmaya başladığını gördü. Kırsaçlı elindeki uzun ve ucu yassı sırk ile Lok'un bulunduğu yere yalpalayarak geliyordu.

Barınaklardan fırlayan ötekiler açıklıkta birbirlerine saldırıyorlardı. Kırsaçlı kalabalığın içinde yolunu açmaya uğraşıyordu. Lok o karmaşada Fa kadının dikenli çite doğru koştuğunu gördü. Omuzunda yeni çocuk yoktu. Çiti kolayca aşarak ağaçlara doğru kayboldu.

Kırsaçlı açıklığın aydınlanması için elindeki sırk ile ateşi karıştırıp harlandırdıktan sonra, Lok'un karşısına dikildi. Hırından saçları dikenleşmiş gibiydi. İki eli ile kavradığı sırığı üzerine doğru sürdü. Lok kendini ağırlaştıran ilk şaşkınlığı atlatmıştı. Kırsaçlı'nın üzerine sürdüğü sırığı yassı ucundan yakalayarak bütün gücü ile geriye itti.

Kırsaçlı ayakta zaten yalpalayarak durabiliyordu. Lok'un karşı gücünün etkisi altında gerileyerek, sırt üstü küllerin içine yuvarlandı. Tekrar ayağa kalkmak için debelenirken çevresini toza boğdu.

Lok bir an önce, gözünü korkutan o karmaşadan kurtulmak istiyordu. Fa kadının biraz evvel geçtiği yere doğru hamle yaparak dikenli çiti aştı. Onu peşinde bıraktığı taze kokusunun izini sürerek, uzun otların arasında gözden kayboldu. Şimdi, el

ve ayakları üzerinde bir vahşi kedi çevikliğinde ormana doğru koşuyordu.

Açıklığın ortasındaki ateş üzerine boca edilen kuru yapraklar, çevreye gür alevler saçarak yanmaya başlamıştı. Açıklığı dolduran kalabalık, ne olduğunu anlamaya ve kendilerini toparlamaya uğraşıyordu.

Uzaktan gözetleyen Lok, ateşin başında bağırarak konuşan Kırsaçlı'nın işareti üzerine, nöbetçi ile bir adamın dikenli çitin dışına çıkarak ormana doğru koştuklarını gördü. Açıklıktaki bütün kadınlar, Kırsaçlı'nın etrafında toplanmıştı. Tanakil de aralandaydı ve bir eli ile gözünü oğuşturarak olanları seyrediyordu.

Şimdi karmaşa durulmuştu. Sırtlarını ateşe vermiş,orman tarafını seyreden erkekler ve kadınlar Kırsaçlı'nın bağirtısını duyunca barınaklara koştular. Oradan aldıkları postlarını giyerek, yıkılan barınağın odun ve dallarını orta ateşine taşıdılar.

Lok, ateşin sağladığı aydınlıkta şimdi açıklığı daha iyi görebiliyordu. Orta barınağın önünde yere oturan etine dolgun kadın, kucağındaki yeni çocuğu seviyor ve kendi boynundan çıkardığı takıları ile onu süslüyordu. Öteki kadınlar da yeni çocuğu süslemesi için, çeşitli istiridye kabuklarından oluşan takılarını getirip, etine dolgun kadının önüne bırakıyorlardı.

Yeni çocuğun birden bu kadar sevgi ve ilgi toplamasına Lok akıl erdiremedi. Kafasının içinde öylesine bir resim hiç oluşmamıştı.

Yüksek otlar ve karanlık, Lok'a yeterince güvence vermedeydi. Koşarken hızının yeni kişilerden daha çok fazla olduğunu ve arkasından gelerek, onu yakalayamayacaklarını biliyordu. Bunu adaya gittiği gece öğrenmişti.

İki ayağı üzerinde yükselerek açıklığı tekrar gözetlemeye başladı.

Kırsaçlı ile Tuami'nin karşı karşıya el işaretleri ve bağirtı yaparak, birşeyler konuştuklarını izledi. Açıklığa baktıkça onla-

rın da ateş karşısındaki vahşi kediler gibi, ürküntülü ve kararsız olduklarını anlıyordu.

"Liku nerede?" diye var gücü ile bağırdı Lok.

Açıklıktaki kişiler ürküntü içinde kaynaşmaya başladılar. Tanakil korkmuş, çığlıklar atıyordu. Buruşuk kadın kolundan kavrayıp sarsarak onu susturdu.

Lok tekrar bağırdı:

"Liku kızı verin!"

Ateşin başında dikilmiş duran Kestanekafa'nın elindeki kıvrık sırtığı sesin geldiği yönü araştırarak kaldırdığını gördü.

"Liku ortaya çık!" diye üsteledi.

Kestanekafa, elindeki kıvrık sırtığı birden büküp bıraktı. Lok, kuş kanadına benzer birşeyin üzerini vınlıyarak rüzgarlandırdığını hissetti.

Lok içgüdüsel olarak, durduğu yerden hemen uzun otların içine daldı. Elleri ve ayakları yerde, Fa'nın taze kokusunu araştırmaya koyuldu.

Şimdi hem Fa'nın hem peşindeki iki adamın taze kokuları burnuna geliyordu. Otların arasından sıyrıldıktan sonra, taze ayak izlerini görmeye başladı.

Güneşin göğe tırmanma zamanı adamakıllı yaklaşmıştı. O zaman, Fa kadını uzaklardan da görebileceğini düşünerek sevindi. Kafası yeniden Liku kıza takılınca tekrar somurttu. Açıklıktaki karmaşa sırasında Liku hiç ortaya çıkmamıştı. Ona ne olduğunu merak ediyordu.

Lok yakınındaki uzun kayın ağacına tırmanarak, açıklığı gözetlemeye başladı. Uzak bakışları ile Liku kızı çaresizlik içinde araştırdı. Liku onu kendine çekiyor gibiydi. Açıklığın yakınının tekrar gitmeye karar vererek ağaçtan indi.

Bu defa yolu değiştirerek daha yukarıdan dolaşp, dikenli çitin su ile birleştiği üst tarafa sinsice yaklaştı. Burası, yarısı yıkılmış olan barınağın arkasına düşüyordu.

Lok, yeni kişilerin burunlarının her çeşit kokuyu yakalabilecek kadar güçlü olmadığını öğrendiğinden rahatça dikenli çitin dibine kadar sokuldu. Çitin solgun yaprakları arasında bir delik bularak açıklığı seyretti.

Liku gene ortalıkta gözükmüyordu. Tuami yere çömelmiş elindeki çomak ile toprağı dürterek Kırsaçlı'ya birşeyler söylüyordu. Fa kadının peşine düşen nöbetçi dönmüş, ateşin etrafında sevinç dansı yapıyordu. Etine dolgun kadın oyuk kütüğün içine oturmuş omuzundaki yeni çocuk ile oynayıyordu.

Lok istemeyerek oradan ayrıldı ve ormana yöneldi. Fa kadına gitmesi gerekiyordu. Onun kafasının içinde Liku kız için yeni bir resim olabileceğini düşünüyordu.

Fa kadının ayak izlerini bulduğu yere gelerek yeniden iz sürmeye başladı. Artık gün doğmuştu. İzleri şimdi daha iyi görüyor ve yumuşak topraktaki ayak şekillerinden Fa'nın paniklemiş olduğunu anlıyordu.

Ayak izleri birden yayvanlaşmış ve adımlar da ölçüsünü kaybetmişti.

Fa'nın geçirmiş olduğu korku dolu anları, Lok şimdi kendi yüreğinde hissediyordu. Biraz daha yürüdükten sonra izlerin karıştığı bir yere geldi. Fa kadın dikenli çitin üzerinden kaçtığı zaman, peşine düşen nöbetçi ile öteki adamın ayak izleriydi bunlar.

Taze toprak orada adamakıllı ezilmişti. İzler adamların bir süre beklediklerini ve sonra da geriye dönerek açıklığın yolunu tuttuklarını söylüyordu.

Fa kadın için Lok'un duyduğu merak, giderek yoğunlaşmaktaydı.

Bir su batağına gelinceye kadar biraz daha yürüdü. Batağın içinde derin bir ayak izi vardı. Fa kadının taze kokusu daha güçlü olarak burnuna gelmişti. Hemen eğilip içini durgun suyun doldurduğu izi araştırdı.

İz oldukça derindi. Fa kadının burada tabanı ile toprağa abanarak, yan taraftaki çalılıkların içine doğru büyük bir zıplama yaptığını anladı. Çalılıklara yönelerek araştırmasını sürdürdü.

Lok olayların kötüleşmiş olduğunu hissediyordu, Yüksek çalılıkların arasına girince, Fa kadının çalılara sinen ter kokusunu algıladı. Yapraklar üzerinde henüz kurumamış kan izleri gördü Biraz ilerde orman başlıyordu. Toprak kuru yaprak tabakası ile kaplıydı. Ayak izleri son bulmuştu ve artık Fa kadını ancak kokusunu koklayarak bulabilirdi.

Lok yüreğinin yeniden kendini duyururcasına gümbürdemeye başladığını duydu. Çaresizlik ve korku içindeydi. Fa kadının yumuşak derisinin sıcak temasını özliyordu.

ON

İlk sabahın sarımtırak puslu aydınlığı bataklık sularını parlatıyordu. Kamış ve yabangülü birikimlerinin üzerinde kuşlar cıvıldıyarak uçuşuyordu ve uzaklardan gelen baş erkek geyiğin kişnemeleri yankılanıyordu. Fa kadının yoklara karıştığı bu ortamda Lok ne yapacağını bilemiyordu. Kafasının içi tamamen boşalmıştı.

O bilmezlik içinde Lok karnının adamakıllı acıktığını hissetti. Burnu ile çevresinden yiyecek kokusu almaya çalıştı. Hava ılıktı. Tabanlarının altındaki bereketli toprak ilk yeşil sürgünlerini fişkırıyordu.

Lok'un canı o kadar sıkındı ki çevresinde uçan böceklerin çıkardığı sesler kafasının içinde gümbürtü gibi yankılanıyordu. Açlığın yanısıra yüreğine bir türlü yorumlayamadığı bir ağırlık birikmişti.

Ayak parmakları ile yerden kopardığı taze sürgünleri eline aldı ve oradan da ağzına götürdü. Biraz yedikten sonra ilerisinde bataklığa akan pıncarıktan susuzluğunu giderdi.

Şimdi kendini daha güçlü hissediyordu. Açlığını ve susamışlığını gidermişti, ama Fa'nın özlemini bir türlü yüreğinden silememişti. Onun kokusunu yeniden araştırmaya koyuldu.

Dizleri ve elleri üzerinde durarak yumuşak yaprak tabakasını koklamaya başladı. İçinden geldiği gibi sağa, sola zıplayarak kokuyu araştırırken çevresini de gözetlemekten geri durmuyordu. Ellerinde kıvrık sırtlar taşıyan öteki kişiler her an bir yerden karşısına çıkabiliyorlardı.

Araştırmasını yaparken Fa'nın yokluğunun etkisi altında, hüznün içinde iniliyordu. Uzaktan baş erkek geyiğin kişneme-lerini işitince sustu. Çevik hareketler ile ağaçların içine doğru ilerleri.

Lok ormandan hafiften gelen ayak seslerini algılayınca ot-ların arasına gömülmüştü. İki yeni kişi ellerinde kıvrık sırtları olduğu halde, omuzlarındaki kütüğü açıklığa doğru taşımaktay-dılar. Yankılanan seslerden anladığına göre, öteki kişiler de açıklıkta yoğun çalışma içindeydiler.

Lok bir kayına tırmanarak o tarafı gözetledi. Yeni kişiler çevredeki ağaçları kesiyor ve yuvarlak odunları açıklığa taşı-yorlardı. Liku kız, yeniden hatırlayan Lok, yüksek otların ara-sından sinsi zigzaglar yaparak açıklığa yaklaştı. Şimdi balçıkla-rın içindeki yeşil çalılıkların arasından açıklıktaki kişileri seyreliyordu.

Liku kız gene ortalıkta yoktu.

Ötekiler hep bir ağızdan:

"A-ho! A-ho! A-ho!" diye bağırarak yuvarlak odunları geti-riyorlardı.

Kafasının içinde Liku kızın durumunu belirleyen bir resim oluşturmak için, Lok kendini ihtiyar Mal'in yerine koydu. Onun bilgeliğine sığınarak, Liku ile ilgili bir resim bulmaya çalıştı. Mağrur bir üzünlük içindeydi.

"Şimdi ben Mal'im!" diye mırıldandı.

Gözlerinin önüne Liku kızın bir resmi geldi. Liku, yumuşak ve hayran bakışlar ile Tanakil'e uzanıyordu. Ama bu her zaman eli ile dokunduğu, tuttuğu Liku değildi.

Bulunduğu yerden sesini ona duyurmak istercesine:

"Liku! Liku!" diye bağırdı.

Açıklıktakiler bir anda suskunlaşmıştı. Şimdi sadece, yerde sürüklenen yuvarlak odunların toprağa sürtünmesinden çıkan hisirtılar duyuluyordu. Lok, ileride ellerini havaya kaldırmış sallayan Tuami'yi gördü Ardından müthiş bir çatırtı çıkarak yere yıkılan yüksek kayın ağacı dikkatini çekti.

Kayının kırılan iri dalları, taze sürgün yaprakları her tarafa yayıldı. Yerden toz bulutu yükseldi. Dikenli çitin bir bölümü darmadağınk havaya uçtu. Lok böylesine bir görünüm ile ilk defa yüzleşiyordu. Panik içinde yeşil çalılıkların arasından fırlayarak bataklığın içinden ağaçlara doğru koşmaya başladı.

Bir an Tuami'nin arkasından bağırdığını, Çalıkafa'nın da kıvrık sırtığını omzudan çıkarmaya çalıştığını görebilmişti. ondan sonra ağaçların arasındaki patika yoldan kayalık yara gelin-ceye kadar bir daha hiç arkasına bakamadı.

Yarın dibine vardığı zaman nefeslenirken, şimdi uzakta kalmış olan açıklığa baktı. Yeni kişiler kayın ağacının gövdesini parçalara ayırarak içi oyuk kütüğün dibinde aralıklı olarak toprağa dizdiler. Önce yuvarlak kütüklerin dal saplarını kesiyor, sonra da toprağa yerleştiriyorlardı.

Bu işi bitirdikten sonra içi oyuk kütüğe hep beraber abandılar ve odunların üzerinde harekete geçirdiler. Odunlar toprağın üzerinde döndükçe içi oyuk kütük de ileriye doğru hareket ediyordu.

Lok olayda bir terslik olduğunu farkedince çok şaşırdı. Daha önce su yüzeyinde gittiğini gördüğü içi oyuk kütükler şimdi toprak üzerinde yürüyerek patika yoldan kayalara doğru geliyordu.

İçi oyuk kütüklere abananlara Tuami birşeyler söylerken, oraya buraya koşturan Kırsaçlı da hiç ara vermeden bağıırıyordu. Hepsinin arasında en fazla yorulan kişiydi. Etine dolgun kadın ve Tanakil de içi oyuk kütüğü erkekler gibi iten kadınlar

arasındaydı Kütüğün için oturttuğu yeni çocuk elledrini çırpakarak onu seyrediyordu. Liku ise gene ortalıkta görünmüyordu.

Kayalara doğru gelen oyuk kütük Lok'un kafasının içindeki resimleri adamakıllı karıştırmıştı. Elleri ve ayakları üzerinde hoplayıp zıplayarak ormana daldı. Fa kadın yiyecekleri daha iyi biliyordu, ama şimdi yanında değildi. Önüne çıkan sürgünleri ve tomurcukları rastgele yemeye koyuldu. Biraz sonra midesinin ters döndüğünü hissetti. Olduğu yere çömelerek içinde ne var ise dışarı çıkarıp rahatladı.

Uzaktan gelen seslerden oyuk kütüğü iten kadınların inleyip vızıldamaya başladıklarını anladı. Ne olduğunu anlamak için hemen uzun bir kayına tırmandı. Kadınlar oyuk kütüğü sürmekten yorgun düşmüş olmalıydılar. Bazıları yere uzanmış inlerken ötekiler de ağlaşmaktaydılar. Kırsaçlı başlarına dikilmiş elindeki sırk ile tepinerek onlara bağıyordu.

Lok daha ötesini seyredemedi. Fa kadın aklına gelince yüreği sızladı. Kayın ağacından inip onun son kokusunu aldığı bataklıkta çalılıklara yöneldi. Oradaki yeşil çalılıklar hâlâ Fa kadının kokusunu saçıyordu. Özlemini gidermek için uzun uzun kokladı. Sonra olduğu yere çömeldi ve yüzünü elleri ile kapatarak kafasının içini ona erişmek için yeni bir resim oluşturmaya zorladı.

İçi oyuk kütüğü kayalara doğru iten yorgun kadınlar gibi inlemeye başladığı sırada, bataklıkta çalılıkların arasından gelen ses kulaklarına yansdı:

"Geliyorum, işte buradayım!" diye bağıyordu Fa kadın. "Lok! Lok! Geliyorum."

Acıdan çenesi kenetlenmiş Fa ona doğru koşuyordu. Bataklık çalıları arasında aksayan bacağı ile dizkapaklarına kadar yükselen suları aşarken zorlanıyordu.

Lok birden şenlenmişti:

"Yalnızlık kötü, çok kötü!" diye söylendi.

Fa aksayarak ona yaklaştı ve boynuna sarıldı:

"Beni ucunda keskin taş olan çomak ile yaraladı o adam." dedi.

Lok onun baldırındaki yaranın çevresine hafifçe dokundu. Yaranın üzerideki kan katılaşmış olduğundan artık kanamıyordu. Merak içinde ne olduğunu sordu.

"O adam beni vurduktan sonra bataklığın sularına doğru kaçtı." dedi Fa.

"Su korkunç bir şey."

"O yeni kişiler sudan daha korkunç."

Fa kolunu Lok'un omzuna attı. Biraz ilerdeki kayın ağacına giderek altına oturdular. Ayağını yapraklar üzerine rahat edebileceği şekilde uzattıktan sonra Fa yeniden konuştu:

"Kamış sürgünü ve kurbağa ayağı yiyerek karnımı doyurdum." dedi.

Lok uzanarak onu yanaklarından okşadı. Fa onun şefkatine gülümseyerek karşılık verdi. Lok hoşnutluğunu nasıl anlatacağını bilemiyordu. Kafasının içindeki resim üretiminin yeni-den başlamış olduğunu hissediyordu.

"Şimdi ihtiyar Mal gibiyim." dedi. "Mal gibi olmak çok zor."

"Kadın olmak da çok zor."

"Yeni kişiler kurt ve bal gibiler. Çürümüş bal ve ırmak gibi sürüklüyorlar!"

"Onlar ormanın içinde başlayan yangın gibiler!"

Lok'un kafasının derinliklerinde bir resim belirdi. Daha evvel resmin orada olduğunu hiç algılamamış olması tuhafına gitmişti. İlk defa çevresel yapısının değişmekte olduğuna algılamaktaydı. Kafasının içindeki resimde kendinin aynı boyutta kalmasına karşın, çevresindeki her şeyin büyümüş olduğunu görüyor gibiydi. Ayakları yere değmiyordu ve koşan bir şeyin sırtındaydı. El ve ayak parmakları ile kavradığı saçlar koyu kır-

mızı renkteydi. Ardında olduğu için saçların sahibinin yüzünü göremiyordu, ama bu kişi ihtiyar Mal olmalıydı. Ve onun önünde de büyük yapılı Fa koşuyordu. Çevrelerindeki devasa ağaçları ateş harmanlayarak yakıyor ve çıkan alevler de kendine hücum ediyordu. Vahşi ateşe ve alevlere karşı hemen bir şeyler yapması gerekiyordu. Yoksa korkunç ateş bütün ağaçları yiyip yutacaktı...

Odun ve kütükler ile uğraşan kişilerin uzaktan gelen sesleri onu uyardı. Yeni kişilerin sesleri bir ara kuş cıvıltılarına benzeyen konuşmalara dönuştükten sonra ortalığı sessizlik kapladı.

Fa ve Lok patikayı gözetlemek için ayağa kalktılar. Her ikisi de suskun olmalarına karşı aralarındaki konuşmayı duygusal iletişim ile sağlıyorlardı.

Bu yeni kişiler her an izlenmeliydiler, yoksa kendileri için ateşin oradan oraya atlayan alevleri kadar korkunç olabilirlerdi.

Aşağılarda açıklığa doğru uzayıp giden patika şimdi yeni kişilerin dokundukları her şey gibi değışmeye başlamıştı. Ağaçlar devrilmiş ve patika yol Fa, Lok ve bir kişinin daha yanyana yürüyebilecekleri şekilde genişlemişti.

Suskunluğu Lok bozdu:

"İçi oyuk kütükleri altına koydukları yuvarlak odunlar üzerinde sürüyorlar. Yeni çocuğu oyuk kütüğün içinde gördüm. Liku kız da öteki oyuk kütüğün içinde olmalı." dedi.

Fa kederlenerek yüzüne baktıktan sonra, üzerinde yuvarlak odunların izlerini gördüğü aşağılardaki patikayı işaret etti:

"Onlar kış gibi kişiler!" dedi. "Yuvarlak odunlar gibi üzerimizden geçerler!"

Lok onun kadar karamsar değildi. Fa'ya kavuşmasından sonra şimdi daha güvenli görünüyordu.

"Şimdi sadece Fa ve Lok ile yeni çocuk ve Liku var." diye üsteledi.

Fa bir süre suskun kalarak onu seyrettikten sonra elini

Lok'un omzuna atarak konuşmak istedi, ama ağzından hiç ses gelmedi. Geçirdiği tutkunluk bir anda titremeye dönüştü. Denizin kenarındaki kış mağarasında, dışarıya karların içine çıkmadan önce olduğu gibi titriyordu.

Fa kararlı olduğunu göstermek istercesine elini Lok'a uzattı:

"Haydi gidelim." dedi.

Öteki kişilerin terk etmiş oldukları ölü ağacın çevresindeki açıklığa geldikleri zaman Fa ve Lok herşeyin altüst bırakıldığını gördüler. Ateş küllenmiş olmasına rağmen için için yanıyor-du.

Ortalık bir yangın yeri gibiydi. Barınakların dalları sökül-müş ve sadece bu dallara destek olan sııklar ayakta kalmıştı. Dikenli çit, üzerinden sığır sürüsü geçmiş gibi ezilmiş, etrafa dağılmıştı.

Açıklıktan oldukça uzaklara gitmiş olan yeni kişiler için oyuk kütükleri patikanın bayırlık kesiminden aşımaya uğraşı-yorlardı. Yorgunluktan çıkardıkları sesler ve bağırtilar hafiflemişti.

Lok önde, Fa ardında kafalarının içinde yeni resimler oluş-turmak için ateşin çevresinde dolaşarak açıklığı gözden geçirdi-ler. Ateşin yanındaki erkek geyiğin başı hâlâ onlara bakıyordu. Biraz ilerisinde bir başka geyik kalıntısı daha bahar tazesı rengi ve dolgun bedeni ile kazığa asılmış duruyordu.

Fakat bu görünümelerin yanısıra yerde yatan kırmızı beden epeyce gariplerine gitti. Bu bedenın kolları ve bacakları oldukça uzundu ve açılmış duruyordu. Çakıltaşına benzeyen gözleri hiç kıpırdamadan onlara bakıyordu. Başındaki saçların görünümünden onun gaddar ellerde kalmış olduğunu anladılar.

Fa ve Lok, şimdiye kadan böylesine göz korkutan bir resim ile karşılaşmamış olduklarını düşündüler. Kederlenerek bakışlarını başka şeylere doğru kaçırdılar.

Kazığa asılmış dolgun erkek geyiğin sağrı kısımları oldukça kansızdı. Yakınında içinde çürük bal suyu olan büyük bir çanak duruyordu. Açık ağzından bir ateşin alevleri gibi havaya çürümüş bal kokusu yükseliyordu.

Fa kadın et yığınının uzanarak sertçe dokundu. Kazığa asılmış et yığını sallanmaya başlayınca korku içinde elini geri çekti. Lok, et yığınının etrafında bir tur atarak dikkat içinde inceleyip kokladı. Tehlikeli bir şey olmadığı kanısına vardı.

Birkaç gündür doğru dürüst birşey yedikleri yoktu. Açlıklarını gidermek için hemen çiğ ete saldırdılar. Kısa süre içinde geriye sadece kazığa asılı kemikler kalıncaya kadar çiğ eti orasından burasından yiyerek silip süpürdüler.

Son lokmayı da ağzına attıktan sonra, geriye çekilen Lok hoşnutluk içinde elleri ile baldırlarını sıvazladı. Bir süre hiç konuşmadan kaldılar ve uzaktan yansıyan Kırsaçlı'nın bağırıtlarına kulak verdiler.

Adam bağırıtları arasında, artık kendilerinin de öğrendiği şekilde:

"A-ho! A-ho!" sözcüklerini bağırıyor ve ötekileri çalıştırıyor olmalıydı.

Biraz önce yiyip bitirdikleri asılı etin yanbaşındaki iri çanağın açık ağzından çürük kokulu buğu yükseliyordu. Çanağın üzerinde uçuşan iri sinek arada bir çanağın açık ağzına konarak otlanıyordu.

Sineğe imrenen Lok başını çanağa doğru uzattı. Fa kadın onu omzudan yakalayıp geri çekti ve:

"Sakin dokunma!" diye uyardı.

Balın kokusunu alan Lok'un ağzı sulanmış, burun delikleri açılmış solukları hızlanmıştı.

Gevreyen sesi ile Lok:

"Bu bal, bal!" diye söylendi.

Fa kadının daha fazla konuşmasına fırsat vermeden, başını çanağa daldırarak birkaç yudum içti. Çürümüş bal ağzının içine ve diline şimdiye kadar hiç tatmamış olduğu bir acılık vermişti. O anda midесinin içi de yanmaya başlayınca, Lok adamakıllı ürkmüştü. Korku içinde birkaç adım geriye kaçarak yere tükürdü.

Fa kadın merak içinde suskun onu seyreliyordu.

Lok duraksayışının üstesinden gelmek için biraz bekledikten sonra, yeniden çanağın üzerine eğildi. Çürük baldan birkaç yudum daha içine çekti. Bu defa aldığı taddan hoşlanmıştı. Kafasının içinin hafiften dumanlanır gibi olduğunu hissetmişti. Midesindeki yanma da bu sefer hoşuna gitmişti.

Gülerek çanağın yanına oturdu:

"Hadi sen de iç." diye Fa'ya söylendi.

Onun bu davranışından cesaretlenen Fa, başını çanağa uzattı. Dili ile çürük balı birkaç defa yaladı. Yanıbaşındaki Lok dizlerinin üzerinde doğruldu ve Fa'nın ürkerek geriye çekilmesinden yararlanarak ağzını doldura doldura üç yudum daha aldı.

Çanağın içindeki çürük bal giderek azaldığı için üçüncü yudum ağzına hava olarak gelmişti. Kızgınlık duyan Lok, kendini yere atıp yuvarlanmaya başladı. Fa kadın ağzını yeniden çanağa uzattı, fakat olun da dili çanağın içindeki çürümüş bala erişemedi.

Bir an kararsızlık geçirdikten sonra Fa, öteki kişileri taklit ederek çanağı iki eli ile kaldırıp ağzına götürdü. İri çanağı başına dikişi Lok'un çok hoşuna gitmişti, kahkahayı bastı.

Ayağa kalkarak iri çanağı onun ellerinden almak istedi. Ama Fa kadının çanaktan ayrılmaya hiç niyeti yoktu. Bir süre sessiz çekişlikten sonra, Lok bağırmaya ve gürültü yapmaya başladığının farkına vardı.

Adamakıllı şaşkınlaşmıştı. İri çanağı Fa'ya bırakarak sesinin nereden geldiğini araştırmaya koyuldu. Karşısındaki ağaçlar yana ve yukarıya doğru şimdiye kadar hiç görmediği şekilde ağır ağır dalgalanıyordu. Kafasının içinde ne olduğunu anlayamadığı harika resimler ve renkler uyanıyordu. Kendiliğinden gülmeye ve neşelenmeye başladı. Arada resimleri anlayamadığı için de kızıp erkek geyik gibi kişniyordu.

Lok sonunda iri çanağı Fa'nın elinden almayı başardı. Öteki kişilerin yaptığı gibi baş aşağı tutunca, bal suyu göğsüne aktı. Sıvı giderek koyulaşmış olduğundan ağır akıyordu. Lok yeni kişilere benzediğini düşünerek mutlu olurken, Fa da onun komiklik yaptığını düşünüp katılırcasına gülerек sırt üstü yere düştü. Toprakta yuvarlanıp bacakları ile havaya tekmeler fırlattı.

Her ikisinin de kanları görünmez bir el tarafından ateş ile tutuşturulmuş, alev alev kaynıyordu.

Yeniden iri çanağı birbirinin elinden alma çabasına giriştiler. Çanağın dibindeki çürük bal suyu adamakıllı koyulaştığından artık akıyor ve bu durum da onları kızdınıyordu. Böylece çekişirlerken ellerinden kayan iri çömlek yere düştü ve iki parçaya ayrıldı.

Merak içinde çürük bal suyunun nereye gittiğini araştırmaya koyuldular. Suyu bulamayınca çanak parçalarına yapışıp kalmış olan katı birikimi yemeye başladılar.

Şimdi yakınlarıdaki çağlayanın sesi, kafalarının içinde gümbürdüyor gibiydi. Ağaçlar oldukları yerde yalpalayarak dans ediyordu. Ayaklarının altındaki toprak da su üzerinde yüzen odunlar gibi oynaklaşmıştı.

Fa kanatları yanmış uçan böcek gibi ateşin külleri etrafında debeleniyordu. Bir ara ayağa kalkarak küllerin arasından ucu kömürleşmiş bir dal kaptı. Kendine saldırıya geçtiklerini zannettiği, görünmez vahşi sırtlanlara karşı savurmaya başladı.

Lok da kendini yeni kişilerden biri olarak görüyordu. Şimdi kendini onların yaptığı herşeyi yapabilecek güçte algılıyordu. O da eline iri bir dal aldı ve ateşteki yarı yanmış odunlara doğru savurmaya başladı.

Kırsaçlı'yı taklit ederek:

"A-ho! A-ho! A-ho!" diye bağınıyordu.

O kadar bağırmasına karşın ateşteki yarı yanmış odun yığınının yerlerinden kıpırdamayışı onu hayrete düşürüyordu. Tanakil'in daha önce Liku kıza yaptığı şekilde elindeki dalı, küllelerin içindeki marsıklaşmış odunlara vurmaya başladı.

Lok öteki kişilerin içi oyuk kütükler yaptığı şekilde onları harekete geçiremeyince bu sefer Fa kadına yöneldi. Gücünü ortaya koymak tutkusuna kapılmıştı. Elinde sıkı tuttuğu dalı bütün kuvveti ile üzerine salladı. Fa kadın son anda yerde yuvarlanarak üzerine gelen iri dalın darbesinden kurtuldu. Lok'un niyetini anlamak istercesine yerden kalkarak iri dalı bir daha sallamasını fırsat vermeyecek şekilde önüne dikildi.

Şimdi yüz yüze birbirlerini süzüyorlardı.

Lok elindeki dalı yeni ve şaşmaz bir darbe için kafasının üzerine doğru yavaş yavaş kaldırmaya koyuldu. O anda Fa kadının kızgın yumruğu yüzünde patladı.

Hiç beklemediği bu darbe sonucunda, Lok'un gözlerinden şimşekler saçıldı. Her ikisi de yerlerinde bir süre yalpaladıktan sonra, dengelerini tutturamayarak yere yuvarlandılar. Ağlamaklı sesler çıkartarak gülmeye başladılar.

Bir süre yerde şakalaştıktan sona, Fa kadın kalkarak ölü ağacın arkasına gidip saklandı. Lok da kendini toparlamıştı. O da ayağa kalktı ve:

"Ben yeni kişilerden biriyim." diye söylenerek dans etmeye koyuldu.

Lok'un kafasının içinde yeni bir resim oluşmuştu. Fa kadın da öteki kişi gibi parmağını kesmeliydi. Kafasının içindeki bu

resmi anlatmak için Fa'yı aramaya başladı.

Onu ölü ağacın ilerisindeki kıyıda buldu. Hastalanmış gibi orada midesini boşaltıyordu. Anlatmak istediği şeyleri dinleyecek hali yoktu. Lok ne yapacağını bilmez halde tekrar sönmüş ateşin başına dönerek sırtüstü yere uzandı. Ilık güneşin parlattığı göğün denizler gibi derin maviliğini seyretmekten her zaman hoşlanırdı. Ağıt yakar gibi çıkardığı kendi kederli sesini dinlemeye koyuldu. Ve bir süre sonra uykunun rahatlatıcı mavi derinliklerine yuvarlandı.

ON BİR

Lok gözlerini açtığı zaman, Fa'nın onu sarsmakta olduğunu anladı.

Çok heyecanlıydı:

"Öteki kişiler gidiyorlar kalk!" diye söylendi Fa kadın.

Müthiş güçlü biri, ona acı vermek için sanki kafasını elleri içine almış sıkıyordu. Ellerden kurtulmak için yerde birkaç defa yuvarlandı, ama kurtulamadı. İşte o zaman başını sıkın elle rin kafasının dışında değil, içinde olduğunu düşünmeye başladı.

"Yeni kişiler uzaklara gidiyorlar." diye üsteledi Fa kadın, "İçi oyuk kütükleri bayırdan kayalık terasa doğru sürüyorlar."

Lok'un onu dinleyecek durumu yoktu. Yüzüne vuran güneş ışınlarından gözleri kamaşınca yaşlar akmaya başlamıştı. Aydınlik ilk defa onu böylesine rahatsız ediyordu. Gözlerini tekrar yumarak ölü ağacın gölgesine kadar süründü.

Biraz hareket etmesi bile, ayrı bir yaşamı olduğuna inandığı midesinin kasılmasına yol açmıştı. Şimdi midesini düğümlemiş gibi algılıyor ve aslında çürümüş bal suyunun çanak parçalarına bulaşmış kokusundan kaçıyor.

Fa yanına gelerek onu omuzundan sarstı:

"Benim de midem hastalandı." diye üsteledi. "Onlar uzaklara gidiyorlar. Yeni çocuğu ellerinden almalıyız."

Lok çevresindeki dünyaya ne olduğunu merak ederek gözlemini açtı. Biraz önceye nazaran şimdi herşey, gök, ağaçların yapıları, ırmağın gümüşü yüzeyi çok daha parlak görünüyordu.

"Midemin içi hasta." diye söylendi.

Fa kadın bir süre sessiz kaldıktan sonra, konuşmasını sürdürdü:

"Sen uyuduğun sırada ben de hastaydım. Yeni kişileri gözlemeye gittim. İçi oyuk kütükleri bayıra sürerken yeni kişiler korku içinde görünüyorlardı. Uğraşları nedeniyle terli ve yorgunlardı. Her zaman kafalarını geriye çevirip aşağıdaki ormanı gözetliyorlardı. Halbuki ormanda hiç tehlike yoktu. Havadan da korkuyorlardı, ama orada da bir tehlike yoktu. Yeni çocuğu hemen onların elinden almalıyız."

Lok iki elini yere dayayarak yarı doğruldu. Kendini toparlamaya çalışıyordu. Sonunda kafasının içindeki resmi sözcüklere dönüştürdü:

"Liku kızı da onlardan almalıyız." dedi.

Onun bu inadı, Fa kadını kızgınlığa yöneltiyordu. Ölü ağacın çevresinde bir kere dolandıktan sonra yeniden başına dikildi:

"Fa'nın dediğini yapacaksın." diye üsteledi.

Lok çürümüş bal suyunun kendine yaptıklarını hatırlayarak yerden ağır kalkıp dikildi. İhtiyar Mal'in yerine geçmiş olduğu şeklindeki resim kafasının içinden uçup gitmişti. İtaatli bekliyordu.

"İşte sana bir resim." dedi Fa kadın. "Lok aşağı patikadan onlara görünmeden gidecek, Fa yukardan dağlara doğru kayalıklar üzerinden gidecek. Onların erkekleri beni görünce kovalamaya koyulacaklar. Lok yeni çocuğu etine dolgun kadının kucağından kaparak kaçacak."

Fa kadın iki eli ile Lok'un omuzlarını cesaret vermek istercesine sarsarak, konuşmasını sürdürdü:

"Yeni çocuk erkek, onu kaçırmalıyız, çünkü ateşimiz tekrar yanacak ve çocuklarımız olacak!"

Lok onun söyledikleri ile ilgili resmi kafasının içinde canlandırarak başını salladıktan sonra ekledi:

"Sözlerini yapacağım." dedi. "Liku kızı gördüğüm zaman, onu da ellerinden alacağım."

Lok zaman zaman Fa kadının yüzünde keder bulutları görüyordu, ama buna bir anlam veremiyordu.

Şimdi de Fa'nın yüzünü anlam veremediği o keder bulutları kaplamıştı.

Yeni kişilerin içi oyuk kütükleri sürükledikleri bayırın dibinde birbirlerinden ayrıldılar. Lok ırmak kıyısındaki yeşil ve yüksek çalılıklara, Fa da yeni kişilerin ancak aşağıdan seyrettikleri kayalıklara tırmanmak üzere ağaçların içine yöneldi.

Lok aşağılardan baktığı zaman, Fa'nın kayalara doğru koşan silüetini ağaçlar arasından görebiliyordu. Ormanın loşluğu içinde onun uzaktan hoplayıp zıplamasını, av kovalamasını seyretmek Lok'a daima güzel gelirdi. O da kulaklarını yeni kişiler seslerine açarak yüksek çalılıklar arasında yürümeye koyuldu.

Bahar güneşi dağlardaki karları erittiğinden göle akan çağlayanlar bol su aktarmaya başlamıştı. Bu yüzden gölün beslendiği ırmağın suları da gürleşmişti. Irmağın üzerindeki çağlayan ve ırmak suları çevreye ses ve gümbürtü saçıyordu.

Lok garip duygular içindeydi. Öteden beri doğanın görkemi karşısında kendini cılız hissetmişti, ama ancak çürük bal suyu içtiği zaman bu duygusunun üstesinden gelebilmişti. Şimdi ise yeniden aynı cılızlık duygusuna kapılmaktaydı. Neyseki, kısa bir süre kayıplara karışan Fa kadın, onu çok bekletmeden geri gelmişti.

Yeni kişilerin suların gürütüsünden sıyrılan sesleri kulaklarını tırmaladı. Lok, gizlendiği çalılıklar arasından ne olduğunu anlamak için baktı. Şimdi, her iki içi oyuk kütük kaya terasa erişmişti. Deri liflerinden yapılmış olan organları çeken öteki kişiler adamakıllı yorulmuştu. Tuami telaş içinde birşeyler söyleyerek, oyuk kütüklerin çevresinde döneniyordu, ama kimse-nin ona aldıracağı yoktu.

Kırsaçlı ise elinde tuttuğu yılanı bazen havaya kaldırarak, öteki kişilerden birinin titreyen sırtına indiriyordu. O böyle yaptıkça, oyuk kütükler biraz daha ileriye gidiyordu.

Lok öteki kişileri de gözden geçirdi. Etine dolgun kadın, oyuk kütüğün yakınında kucağında yeni çocuk olduğu halde, it-me işine hiç karışmadan yürüyordu.

Onun da yüzü korkudan solgunlaşmıştı. Fa kadın yeni kişilerin korkusundan söz etmişti. Lok şimdi bu korkunun nedenini anlıyordu. Kırsaçlı'nın havada salladığı ve bazen sırtlarına indirdiği yılan yeni kişileri çok ürkütüyordu.

Lok herkesin oturmuş dinlenmeye koyulduğu bir sırada kaya terasta ansızın bir panik patladığını görünce şaşırdı. Herkes nereye gideceğini bilmez halde ortalıkta oraya buraya koşuşturuyordu. Çamkafa görünmez bir elin savurduğu darbe ile yere uzanmıştı. Çürümüş bal suyu içmiş gibi sersemlemiş ayağa kalkmaya çalışıyordu. Tuami ortalıkta şaşkın koşuştururken Kırsaçlı da elindeki yılanı havaya kaldırmış kükrüyordu.

Lok onların hava ile ilgili birşeyden korkmakta olduklarını anlamıştı. O sırada iri bir kaya içi oyuk kütüklerden birinin üzerine düşerek müthiş bir gümbürtü çıkardı.

İçi oyuk kütük ırmak kıyısına doğru devrildi. Tuami birşeyler bağırarak kolunu yukarıdaki kayalıklara yönelttikten sonra, koşup kütüğün burun tarafındaki organı yerdeki bir kayaya bağladı. Kırsaçlı dahil şimdi hepsi bakışlarını kaldırmışlar, korku içinde titreyerek yüksek kayaları seyrediyorlardı.

Lok da yüksek kayalıkları keskin gözleri ile araştırdı. Fa'nın güneşin altında parıldıyan ufak, yanık bedenini gördü. Yüksek kayalıkların üzerinde danseder gibiydi. Onun bir kayayı havaya doğru kaldırıp savurduğunu seçebildi.

Kaya boşlukta yuvarlanarak aşağıdaki kaya çıkıntısına korunç bir gümbürtü ile çarpıp ve ileriye ırmak sularına doğru fırlayıp gözden kayboldu. Lok şimdi, Fa kadının yerinde yüce Oa'nın simgesi olan buz-kadını görüyordu sanki.

Yeni kişiler arasındaki erkekler, ellerindeki çomakları havaya kaldırdılar ve öteki ellerindeki kıvrık sııklara sürerek Fa kadına doğru fırlattılar. Havada uçuşan çomaklar, Fa'nın bulunduğu yükseğe erişmeden solukları kesilerek, aşağıdaki kayalara düştüler.

Fa yukarıdan iri bir kaya savurdu. Etine dolgun kadın panik içinde kaçarak Lok'un saklandığı kıyı çalılıkalarının kenarına sığındı. Tanakil de onu izleyerek daha yakına gelmiş çığlıklar atıyordu. Lok onu kólundan yakalayarak, etine dolgun kadın görmeden yeşil çalılıkların ardına çekti.

Sesini kısmaya çalışarak:

"Liku nerede, çabuk söyle Liku nerede?" diye haykırdı.

Liku'nun adını duyunca Tanakil, ımağın derin sularına düşmüşçesine feryat etmeye başladı. Onu duyan etine dolgun kadın da, yeni çocuğu omuzuna atarak bağırmaya koyuldu. Kırsaçlı ve yerden kalkan Çamkafa şimdi onlara doğru geliyordu. Her ikisi de ağızlarını açmış keskin dişlerini göstererek haykıyorlardı.

Lok bir anlık duraksamadan sonra, çalıların içinden Tanakil'i üzerine doğru gelen Çamkafa'nın ayaklarına olanca gücü ile itti. Tanakil çığlık çığlığa ayaklarının arasına düşünce Çamkafa tökezledi. Hızını kesemeyerek çalılıkların üzerine doğru havalandı ve ımağın azgın sularına gömüldü. Bir daha da suyun yüzüne çıkamadı.

Onun bu halini gören Kırsaçlı, olduğu yerde çakılıp kalmıştı. Ortalıkta kimseyi göremediği için korkudan daha ileriye gidemiyordu. Ucuna sivri bir taş bağlanmış olan çomağı, belinden alarak çalılıklara doğru savurdu. Yanına kadar gelen Tanakil ile etine dolgun kadının kollarından sürükleyerek, oyuk kütüklerin oraya doğru kaçtı.

Fa kadının yukarıdaki kayalıklarda yaptıklarını izleyenler şimdi dönmüş onları seyrediyordu. Kırsaçlı'nın korktuğunu ilk defa görüyorlardı ve bu durum onlara ilginç geliyordu.

Lok öteki kişilerin geçirdiği şaşkınlıktan yararlanarak, yeşil çalılıkların arasından fırladı. Arkadaki içi oyuk kütüğün kuyruğuna koştu. Oraya bağlı uzun urganı kaparak bayıra doğru koşuşunu sürdürdü. Öteki kişilerin bayır yukarı yaptıkları şeyi, o şimdi bayır aşağı taklit ediyordu.

Urgan gerilince içi oyuk kütüğün kış tarafı oynamaya başladı. Lok bayır aşağı koşan gücü ile biraz daha çekiştirince, oyuk kütük altındaki yuvarlak tomruklar ile beraber harekete geçti. Bayırdan aşağı doğru inmeye başladı. Lok bayırın iç tarafından urganı çektiği için, oyuk kütük kayaların üzerine yöneldi ve biraz sürüklendikten sonra yerdeki taşlara çarparak durdu.

Öteki kişiler şaşkınlık içinde yerlerine çivilenmiş, oyalı hiç kıınılmadan seyrediyorlardı. Yükseklerden kaya savuran Fa kadını bile unutmuş gibiydiler.

Başlangıçta üzerine doğru gelen kütüğe şaşkın bakan Lok, yerdeki taşların kütüğün altında iki delik açmış olduğunu gördü. Bayırın kenarındaki ağaçların arasından ormanın kuytuluklarına doğru koşmaya başladı. Ardından vınlıyarak gelen çomakların kendine yetişemeyerek, cansız yere düştüklerini işitiyordu.

Lok ormana girdikten sonra, Fa kadının koşarak kendine doğru geldiğini gördü. Hareketlerinden onun adamakıllı kızmış olduğunu anlıyordu.

Fa ağzını gerip dişlerini göstererek:

"Yeni çocuğu neden o kadının kucağından kapmadın?" diye bağırdı. Kızgınlık içinde elinde tuttuğu keskin taşı bir tarafa fırlattı. Öcünü taştan alıyor gibiydi.

"Tanakil'i çalılıklara çekip, Liku kızın nerede olduğu sordum. "diye safça cevap verdi Lok. "Sonra baktığımda o kadın Kırsaçlı'nın yanındaydı."

Fa kadın çaresizlik içinde kollarını açtı. Hırsı yatışmış gibiydi. Lok'u elinden tutarak:

"Haydi gidelim buradan." dedi.

Beraber ormanın içlerine doğru hızlanarak yürüdüler.

Fa kadın yüksek kayalıklardan aşağıya bakınca telaşlandı. Güneş artık batıma yöneldiği için, aşağılardaki göl parlak sarıların ve kırmızılının karıştığı görkemli devasa bir çanağa benziyordu. Fa ve Lok, terasın üzerindeki yükseklikten aşağıda olanları seyreliyorlardı.

Yeni kişiler geriye kalan içi oyuk kütüğü suya indirmişlerdi. Burası yüzen odunları kayalara takılarak biriktiği yerdi. Fa ve Lok, daha önce bunların üzerinden hopyaya zıplaya adaya geçmişlerdi. Odunlar şimdi içi oyuk kütüğün akıntı ile çağlayana doğru sürüklenmesini önlüyordu.

Fa sabırsızlanarak, olduğu yerde zıplamaya başladı:

"Yeni çocuğu götürecekler!" dedi.

Batan güneşin al ışınlarının yansıması sonucunda, bu kadının barınağını oluşturan yalçın kayalar kırmızı renge bürünmüştü. Öteki kişileri daha yakından görmek için, barınağın eteklerinden geçen patikaya yürüdüler. Yeni kişilerin bu yalçın kesime aşağıdan tırmanmalarına olanak yoktu. Kendilerini yeterince güvencede hissetmekteydiler.

Lok önden yürüyen Fa kadına seslenerek, öteki kişilerin aşağıda toplanmış oldukları yeri işaret etti. Devasa bir ağaç gövdesi akıntıya kapılmış, odunların ve içi oyuk kütüğün bulunduğu birikime doğru geliyordu.

Devasa ağaç ilerlerdeki ormanlık yarlardan yağmurların ve eriyen karların etkisi ile göle yuvarlanmış olmalıydı. Suyun üzerinde ve içinde kalan gövdenin iri dalları görünüyordu. Kök saran geniş toprak kütlesi, yüzen bir ada gibiydi.

Kırsaçlı yüzen ağacı görünce yerinde zıplayarak ve birşeyler bağırarak sevinç dansı yapmaya başlamıştı. İçi oyuk kütüğe denkler yükleyen kadınlar durmuş onu seyrediyorlardı.

Ağaç suda yavaş yavaş ilerleyerek, öteki odun birikintilerine kök tarafından çarparak durdu. Kök dallarından çıkardığı gürültüyü işittiler ve çarpmanın şiddetinden havada uçuşan toprakları seyrettiler. Şimdi ada ile üzerinde bulundukları toprak arasında sağlam bir uzantı olmuştu.

Kırsaçlı bağırmasını ve zıplamalarını keserek denklerden birinin başına koştu. Dengin bağlarını çözerken Tanakil'in clin-den tutmuş onu seyreden Tuami'yi yanına çağırdı.

Fa kadın hafiften sevinç çığlığı attı. Lo, onun kafasının içinde yeni bir resim doğduğunu anlamıştı:

"Tanakil'i alacağız, o zaman yeni çocuğu bize verirler!" dedi. Patikadan geri dönerek, kaya terasın girişine doğru beraber koşmaya başladılar. Terasın girişindeki kayalıkların arasında saklandılar.

Aşağılarda çağılayan al ve altın sular püskürterek, bir dev gibi gümbürtüler saçarak akıyordu. Karşılarında gölü çevreleyen yalçın dağlar, parıldayan lacivert renge bürünmüştü. İleride sudaki odun birikiminin orada, geyik postuna sarmalanmış adam yeniden ortaya çıkmış olduğu yerde tepiniyordu. Öteki kişiler çevresine toplanmış sesler yapıyorlardı. Tuami de terasın yukarı ucunda birşeyler yapmanın çabası içindeydi.

Tanakil yeni kişilerin terasta yaktığı ateşin başında ısınarak olup bitenleri seyrediyordu. Liku kızın artık onlar ile beraber olmadığını Lok ve Fa kadın şimdi daha iyi anlamıştı. Bu yokluğun verdiği kederin etkisi altında, gizlendikleri yerde büzülerek beklemeye başladılar.

Terasın bayır tarafında iki adam, Lok'un daha önce yolundan çıkardığı içi oyuk kütüğün başında uğraşıyorlardı. Aşağıda kaldıkları için görünmüyorlardı ama Lok ve Fa onların gürültüsünü gayet iyi duyuyorlardı.

Erkek geyik postu ile sarmalanmış adam, müthiş bir kişneme yaptı. Öteki kişiler de haykırarak tepinmeye başladılar. Tuami işini bırakarak onlara doğru koştu. Tanakil de oturduğu yerde coşkulu çığlıklar savuruyordu.

Batmak üzere olan güneşin önüne bulutlar gelmiş ve ortalığı alaca karanlık kaplamıştı. Yeni kişiler karmaşalarını sürdürüyorlardı. Lok kayaların ardına saklanarak Tanakil'in en yakınına kadar geldi, kıza uzandı ve kızın üzerine doğru eğildi. Ötekilerin çıkardığı sesler arasında Tanakil'in bağırtısı kaybolup gitmişti.

Fa onları biraz uzaktan seyrediyordu.

"Liku kız nerede?" diye sordu Lok. "Ona ne oldu?"

Kız, Liku'nun adının geçmesinden onun ne demek istediğini anlamıştı.

Tanakil'in bedeni gerildi. Gözlerini açarak iri damlalar ile kısıp kısıp ağlamaya başladı:

"Liku yok!" dedi.

Üzüntüsünden sırt üstü yere uzanarak hıçkırmaya başladı. Soluk almak için ağzını açtığında dişlerinin arasında kan kalıntıları görünüyordu. Beline bağlı deri bir ip vardı. Lok ile Fa ke-derlenerek kayanın ardında birbirlerine sokulup büzüldüler.

Fa ne yapacağını kestirmek istercesine, kafasının içinde resim araştırarak terasa bakıyordu. Yeni kişiler dokundukları herşey gibi, orayı da değiştirmişti.

Kıyıya yakın bir yerde Tuami, daha önce ölü ağacın altında erkek geyik yaptığı gibi, Kırsaçlı'nın acayip bir benzerini yapıyordu. Tuami'nin elleri ve kolları o kadar hızlı çalışıyordu ki, Fa ve Lok onu izlemekte zorlanıyorlardı.

Kırsaçlı'nın acayip benzeri ayakta ve bir adımını öne atmış duruyordu. Benzerinin uzun kıllardan yapılmış saçları yele gibi kabarmıştı. Tuami'nin onun göz oyuklarına birer çakıltaşı yerleştirişini şaşkınlık içinde seyrettiler.

Tuami ellerindeki kil balçığını temizlerken, Kırsaçlı gelip acayip benzerine baktı. Keyiflenerek boynunda ve kulaklarında takı olarak kullandığı vahşi kedinin azı dişlerini Tuami'ye verdi. O da bunları acaip benzerinin açık ağzına yerleştirdi. Kırsaçlı şimdi sevinerek, olduğu yerde zıplayıp kahkahalar atıyordu.

Tuami bu acaip benzerin göğsündeki yanğa bir çomak saplamış ve Tanakil'in belindeki deri ipi oraya bağlanmıştı.

Fa, durduğu yerde kızgınlık sesleri yapmaya başlamıştı. Çıkardığı gürültü ne sözcüklere ne de bağırıtıya benziyordu.

"Tanakil'i alıp buradan kaçalım." diye söylendi Fa kadın. Gizlendikleri yerden bir hamlede Tanakil'in yanına atlayarak ipi yerden alıp çekti. Bütün gücü ile abanmasına rağmen ip bağlandığı yerden gelmiyordu.

Fa kadın, bu defa ipi daha güçlü olan Lok'un eline tutuşturdu. O da olanca kuvveti ile çekmeye başladı. Kırsaçlı'nın acayip benzeri müthiş gümbürtü yaparak yere yıkıldı. İpin bağlandığı çomak göğsündeki çatlaktan kurtularak, boşta kaldı. Lok hızını alamayıp sırt üstü düştü. Fa kadın heyecan içinde:

"Hadi buradan gidelim." diye bağırdı.

Lok yerden kalktı ve Tanakil'i kucakladı. Terasın kıyısında iki çalılıklara yöneldiler. Niyetleri orada gizlenmek ve daha sonra terası bayıra bağlayan yarıktan kaçmaktı.

O sırada içi oyuk kütüğün ve odun birikimlerinin olduğu kı-

yıda korkunç bir karmaşa patlak verdi. Kırsaçlı'nın acayip benzerinin yere yıkılışı öteki kişiler arasında korku ve panik yaratmıştı. Öteki kişiler korkudan odunların ve içi oyuk kütüğün üzerine üşüşünce müthiş bir karambol olmuştu.

Kuş seslerine benzeyen konuşmalar, bağırtilar, kadın çık-lıkları birbirine karışiyordu. Akıntının ve üzerinde kaynaşan kişilerin etkisi ile odun birikimine gelip dayanmış olan kökü topraklı devasa ağaç depreşmeye başladı.

Artık herşey yolundan çıkmış ve çağlayanın azgın suları gibi karmaşaya dönüşmüştü.

Kırsaçlı sudaki odunların üzerinden kıyıya çıkmış, yuvarlanarak üzerlerine geliyordu. Lok onun elinde tuttuğu birşeyi Fa'ya doğru fırlattığını gördü. Tanakil beline bağlı ipi sürükleyerek kaçmış ve içi oyuk kütüğün içinde yatan etine dolgun kadının yanına sığınmıştı. Buruşuk yüzlü kadın Tanakil'in yanına gitmek için Tuami ile didişiyordu. Herkesi korku ve çılgınlık sarmıştı.

Fa kadın, kıyıda bir kayanın üzerine oturmuş başını tutuyordu. Biraz ilerisinde ise Kırsaçlı yemiş olduğu taş darbesinden dolayı yerde kıvranıyordu. Kendini toparlayıp ayağa kalkmak istiyor, ama bunu bir türlü beceremiyordu.

Önündeki odun dayanaklarını akıntının etkisi ile çökerten devasa ağaç durduğu yerde hareketlendi. Şimdi bütün ağırlığı ile önlenemez şekilde akıntıya kapılmıştı. Öteye beriye uzayan henüz kurumamış dalları ve yaprakları kıyıyı süpürüyordu.

Yeri süpüren dalların çarpması sonucunda ezilmiş bir kanlı et kütlesine dönüşen Kırsaçlı, biraz önce ayağa kalkmak için debelendiği yerde cansız yatıyordu. Fa kadın kendine çarpmak üzere olan dala zon anda tutunarak, çevik bir hamle ile ağacın gövdesine atlamış, kıyıyı seyrediyordu. Ağacın gövdesi çağlayanaya yöneldiği sırada, üzerinde aşağı yukarı dolaşarak, tekrar kıyıya çıkmanın yolunu araştırmaya başlamıştı.

Lok bu olguyu çaresizlik içinde seyrederken, kıyıdan koşarak ve keder sesleri çıkararak Fa kadını izledi. Çağlayanın daraldığı kesimde azgın sular, devasa ağacın kökündeki toprakları dağıttı. Koca gövde Fa ile birlikte çağlayanın üzerinde havalanarak aşağılarda gümbürtü ile kaynaşan derin sulara gömüldü. Lok artık bir daha Fa'yı göremeyeceğini algılamıştı. Çünkü çağlayanı aşan derin sular, ilerde denize ulaşarak enginleşiyordu.

Kil renkli yaratık hiç kıpırdamadan kaya terasta dikilmiş duruyordu. İçi oyuk kütük ise gölde güneş batımı sularında bir nokta gibi yüzüyordu.

Mavi gök durgun ve berrak suları kucaklıyordu. Çağlayanı uzaktan yankılanan sesinde başka bir şey işitilmiyordu. Kil renkli yaratık terasın yukarı kenarına doğru ağır adımlar ile yürüdü. Dağların yalçın yamaçlarından süzülen kar ve buz suları köpürerek gölü besliyordu. Irmak adamakıllı yükselmiş ve terasın kayalık kıyısından taşacakmış gibi akıyordu.

Kil renkli yaratık terastaki kaya çıkıntılı oyuğa geldi. Orada bir zamanlar birilerinin oturduğunu yansıtan izleri gözden geçirdikten sonra teras ile bayırı birleştiren yarığa yöneldi. Terk edilmiş yuvarlak tomruklara, bunların toprakta bıraktığı derin izlere ve kopmuş deri iplere baktı.

Ayakları ve kolları üzerinde tıpkı bir at gibi tırnsa kalkarak, aşağılara çağlayanın gümbürdediği kıyıya koştu. Oradaki yarıdan ırmağa sarkan ve suyun içinde dolaşıktan sonra tekrar yamaça tırmanan eğrelti sarmaşıklarını, denize doğru akan ırmağı, azgın çağlayanı ve biraz ilerisinde sulara çakılmış gibi dikili duran yapraksız ve güdük dallı devasa ağaç gövdesini garipseyerek seyretti.

Güneşin değişen ışınları altında kil renkli yaratık şimdi gri ve mavi karışımı renge bürünmüş gibiydi. Geriye dönerek bu defa ölü ağacın yükseldiği açıklığa doğru koşturmasını sürdürdü.

Sanki daha önceden oralarda yaşamış gibi, güvenli hareket ediyordu. Sarmaşıkları tutarak ölü ağaca tırmandı. Yaprakların arasından tüylü ufak çenesini kaşıyarak çevreyi seyretti.

Güneş, yalçın dağların ardına düşmüştü. Biraz sonra doğayı koyu lacivert renk sarmalayınca göğün erişilmez derinliklerinde yıldızlar parıldamaya başlamıştı.

Göğü ay ışığı aydınlatığında kil renkli yaratık ölü ağaçtan indi. Açıklıkta yığın halinde duran küllerin yanına gitti. Burada yanmış olan ateşin kalıntılarını koklamaya başladı.

Ormanda yaptığı gezintiden sonra ırmağa dönen bir su faresi yolunda kolları ve ayakları üzerine dikilmiş olan kül renkli yaratığı görünce dikenli çalı yığınının altına saklandı.

Kil renkli yaratık olduğu yerde birkaç adım atarak eğildi ve gözlerini yumarak koklamasını sürdürdü. Elleri ile yumuşak ve ezilmiş toprağı kazıyarak ortaya beyaz bir kemik çıkardı. Onu önceden biliyormuş gibi hisli kokladı. Orada başka kemikler de vardı.

Tekrar ayakları üzerine dikildi. Şimdi biraz ilerdeki lacivert uzaklığa bakıyor ve koklamasını sürdürüyordu. Dikenli çalıların altına gizlenen su faresi sonunda onun tehlikesiz bir yaratık olduğunu algılayarak ırmak kıyısına doğru yoluna devam etti.

Kil renkli yaratık sabah yaz güneşinin sıcak etkisi altında, uyuyakaldığı terastaki oyuğun orada uyandı.

Oyuğun üstündeki kaya çıkmada kışkırlarını yere dayamış bekleşen iki sırtlan birden irkilip ürktüler.

Sarı canavarların kuyruklarını kısıp ormana doğru koşmaya başladıkları sırada kil renkli yaratık dağların yalçın derinliklerinden gelen müthiş bir kazıntı sesine kulak kabarttı.

Kazıntı sesi giderek kulakları sağır eden bir vınlama ile yaklaşıyor ve hava titriyordu. Sonuda ses öyle kuvvetlendi ki çağlayanın uzaktan gelen gümbürtüsünü de bastırıp sildi.

Kil renkli yaratık bedenini saran korku titreşimleri içinde ilerdeki yalçın dağın kar yığınları ve buzul parçaları şeklinde göle doğru aktığını gördü. Her buzul parçasının göle kayışında sular köpükler saçarak şahlanıp dalgalanıyordu.

Az sonra dağın kayması durduğu zaman ortalığı müthiş bir sessizlik kapladı. Kil renkli yaratık tekrar dağın yalçın yamaçlarına baktığında güneşin parlak ışınlarını yansıtan devasa meylli beyaz bir düzey gördü.

ON İKİ

Sol eli ile dümen küreğini tutan Tuami, içi oyuk kütüğün arka kesiminde oturuyordu. Ekleme derilerden yapılmış yelken oldukça yıpranmıştı. Tuami, o geceki büyük çılgınlık sırasında geniş dörtgen yelkeni geride bırakmış oldukları için şimdi üzüntü duyuyordu.

Teknede herkes bitkin ve birbirine büzülmüş yatıyordu. Saçlarına garip şekiller veren ve avcılar diye çağırdıkları o kırmızımtırak derili insan azmanları artık aralarında yoktu.

Çok yorgun olmasına karşın dümen küreğinin başından ayrılmak niyetinde değildi. Zaman zaman teknenin yanından dağlardan kopup gelen ve akıntıların yönlendirdiği serseri ağaç gövdeleri geçiyordu. Bunlar her an tekneye çarparak batmalarına sebep olabilirdi.

Böyle bir olgu belirtisine karşın, Tuami'nin asıl korkusu başkaydı. Şimdi yandan esen rüzgarın durması sonucunda akıntıya kapılarak çağlayana sürüklenmekten ürküyordu. Böylesine bir olgu onların sonu demek olurdu.

Yöneldikleri yeni kıyılarda kayasız, yarsız geniş bereketli düzlüklere, av eti ve meyvaları bol aydınlık ormanlara kavuşma

ümidi, Tuami'ye şimdi çok gereksinim duyduğu direnir gücü sağlıyordu. Yorgunluktan sarkan gözkapaklarını açarak, teknenin orta bölümüne baktı.

Teknenin içindeki her yer gibi orası da karışıklı. İki kadın, Vivani'nin içinde uyuduğı deri bir barınak kurmuştu, ama aslında o dal ve yapraklardan oluşanı daha çok isterdi. Üzerinde harika bir mağara ayısı kürkü örtülüydü. İki erkek hayatına mal olan bu kürkü, ona ilk adamı vermişti.

Orada duran iki şişman küpten biri kırılmıştı. Ötekinin içinde ise içecek az bir şey vardı. Su gereksinimlerini tatlı ve lezzetli göl suyu karşılıyordu.

Biraz ilerde, mızrak yığınının üzerindeki deriler içindeki erkek, yüzükoyun yatmış uyuyordu. Tuami'nin gözü daha sonra Marlan'a takılınca düşünmeye başladı.

Vivani rahatına düşkün bir kadındı. Marlan nasıl bir aptaldı da, o yaşında kendini onun büyük yüreğine, gülüşüne, bilgiçliğine, inanılmaz beyaz bedenine kaptırmış ve birlikte kaçmaya kalkmıştı?

Burun tarafındaki yelken direğinin dibinde bağdaş kurmuş oturan Marlan'a nefret ile karışık baktı. Tuami elindeki kamanın sivrisine dokundu. Bunu, bu şeytansal ülkeden kurtulduktan sonra, bir gün ona karşı kullanabileceğini düşündü. Marlan'ı seyrederek, onu öldürmeyi tasarlamamın yılgınlık verici birşey olduğunu hissediyordu.

Tuami bakışlarını kendine çevirmek istercesine gözlerini teknenin burnundan, ayaklarının dibine doğru çevirdi. Biraz ilerisinde Tanakil sırtüstü uzanmış uyuyordu.

Onun yaşam tazeliğı henüz Marlan gibi çekilme dönemine yönelmemişti. Yeni bir yaşam bekleyen bir tomurcuk gibiydi. Yattığı yerde hiç depreşmeden uyuyordu. Hızlı soluyor ve alt dudağında kurmuş kan izi görünüyordu.

Tanakil'in yanında Twal kadın yatıyordu. Bir ayağını korur

gibi kızın üzerine atmıştı. Kendinden daha genç olmasına karşın, Twal'in bedeni yaşlı bir kadın görünümündeydi ve o Tanakil'in anasıydı.

Vivani'nin üzerindeki bol tüylü kürk kıpırdandı. Tuami onun uyanmış olduğunu zannetti, ama kürkün altından yeni çocuğun bir kolu ile ayağı görüldü. Vivani gözlerini açmadan, içgüdüsel bir hareket ile onu yeniden kendine doğru kürkü altına çekti.

Tuami henüz çılgın gecenin etkisi altındaydı:

"Yapılacak başka bir şey yoktu." diye kendine söylendi.

Marlan onu iştmişti. Göğsünün derinliklerinden gelen bir ses ile ona cevap verdi:

"Bizim şeytanlar sudan hiç hoşlanmazlar."

Tuami, bu sözlerin rahatlık veren bir gerçeği yansıttığını düşündü. Şimdi üzerinde yüzdükleri sular göz alabildiğine yavgın ve parlaktı.

"Bu çıkışı yapmasaydık şimdi ölmüş olurduk." diye üstele-di Tuami.

Marlan tutukluğunu gidermek için yerinde depreşirken başını salladı ve ona hak verdiğini gösterdi.

İnce deri yelken şimdi kırmızı-kestane renge bürünmüştü. Tuami arkasına dönerek, çok uzaklarda kalmış olan dağlara baktı. Güneş, ışıklara saçan bir tepsi gibi yalçınların üzerinde duruyordu. Ötekiler de gizli bir işaret almışçasına gerinerek uyandılar ve manzarayı seyire koyuldular.

Şimdi teknenin yol aldığı yönde yeşil doğa ile kaplanmış alçak tepeler seçiliyordu.

Twal yattığı yerde yarı doğrularak birşeyler fısıldadıktan sonra Tanakil'in üzerine eğilip onu öptü. Kız birden ısparmoz geçirerek:

"Liku! Liku!" diye bağırdı. Tanakil'in sesi haşinlik saçıyor ve çılgın gecedeki gibi uzaklardan yankılanırmış gibi geliyordu.

Marlan burunda oturduğu yerden söylenerek:

"Şeytanın ismi, ancak bu kızın ağzından çıkar." dedi.

Vivani de uyanmıştı şimdi. Yerinde esneyerek doğrulurken üzerini örten kürkü fırlattı. Saçlarını havalandırırken önce Marlan'a ve sonra da Tuami'ye baktı.

Tuami kin ve hırsının yeniden kabardığını algılıyordu. Vivani olageldiği gibi olmasaydı, Marlan da olmasaydı ve Vivani tuzlu sulardaki fırtınada ilk çocuğunu kurtarabilmiş olsaydı diye düşündü.

"Göğüslerim bana acı veriyor." diye söylendi Vivani.

Çocuğu oynayacak birşeymiş gibi istemeseydi ve ötekini de bir eğlenceymiş gibi kurtarmasaydı diye Tuami düşünmesini sürdürdü.

Sonunda sesini yükselterek hızlı konuşmaya başladı:

"Şu görünen tepelerin ardında bereketli düz topraklar ve avlanacak hayvan sürüleri olmalı." dedi. Sonra sözlerini değiştirerek devam etti. "Acaba suyumuz olacak mı? Tabii olacak, göl tatlı ve lezzetli su dolu. Twal söylesene yemeği hazırladın mı?"

Twal başını kaldırıp ona baktı. Yüzünü keder ve nefret bulutları kaplamıştı:

"Yemeği ne yapacağım efendi." dedi Marlan'ı işaret ederek devam etti. "O ve sen çocuğumu şeytanlara verdiniz. Onlar da bana konuşamayan ve göremeyen bir yeni yetmeyi verdiler."

Tuami'nin kafasının içindeki birikimler ayaklanıp birbirlerine karışmaya başlamıştı. Panik içinde onun sözlerinin anlamını düşündü. Bir bakıma kendini de akan zaman içinde değişmiş ve bir başka kimse olmuştu. Sadece Marlan kendinin aynısıydı. Her zamanki gibi ufak, zayıf fakat aynısı.

Tuami geriye dönerek gözleri ile uzak suları araştırmaya başladı.

Marlan ağzını açıp, bir kurdunkine benzeyen azı dişlerini göstererek söylendi:

"Bu suları aşamazlar ve bizi izleyemezler." dedi.

Vivani yanına geldi. Şefkatli bir ifade ile artık uyuyup dinlenmesi gerektiğini söyledi. Tuami kürek dümenini ona teslim ederek Tanakil'in yanına uzandı.

Saçlarını düzeltmeyi bitiren Vivani boynundaki bağcığı çözererek göğsünü örten deriyi aşağı indirip memelerini güneşe verdi. Sonra onun da göneşlenmesi için kürkü yeni çocuğun üzerinden aldı.

Tuami onlara doğru bakıyordu, ama gözleri giderek yaklaşmakta oldukları kıyıya odaklanmıştı. Kıyı şeridindeki kumsalın ardında, hafifçe yükselen ağaçlar le örtünmüş toprak tepeler ona yeni bir yaşamın habercileri gibi görünüyordu.

Teknenin içinde herkesi bir hoşnutluk duygusu sarmıştı. Yeni çocuk da bu duygudan etkilenerek Vivani'nin kucağından göğsüne tırmanarak ve şen sesler yaparak süt emmeye koyuldu.

Marlan kolunu kaldırıp uzak suların ardında yükselen ve göğe düşmüş lacivert lekeler gibi görünen yalçınları göstererek:

"Onlar o dağları ve karanlık ormanları ve biz de bu yumuşak kıyıyı ve bereketli toprakları tutacağız." dedi.

Tanakil yeniden söylenmeye başladı:

"Liku! Liku!"

Twal onun kaçmasını önlemek istemiş gibi üzerine kapandı. Tuami'nin kafasının içi yeniden karışmaya başladı. Tam o sırada dağların yalçınlarından kulakları sağır edici müthiş bir gümbürtü patladı. Hava ve su titreşimler yansıtarak sarsıldı. Teknenin içinde herkes bulunduğu yere büzülürken, yeni çocuk da korkudan kürkün altına saklandı.

Müthiş gümbürtünün kulak tımalayan sesi, giderek azalıp söndü ve ortalığı rahatlatıcı bir sessizlik kapladı. Yeni çocuk kürkün altından çıkarak Vivani'nin omuzlarına tırmandı. Saçları ile oynamaya başladı. Teknenin içi yeniden şenlenmişti.

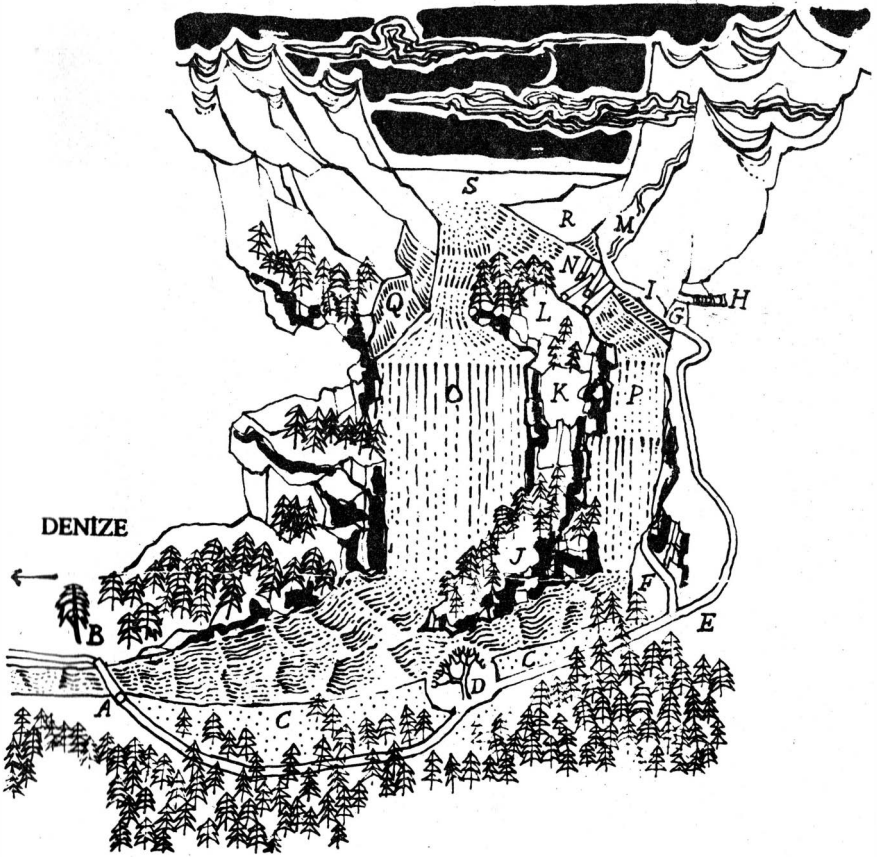
"Onlar ormanların içinde karanlıkta yaşayacaklar." diye söylendi Marlan.

Tuami Şimdi çok uzakarda kalmış olan ve kara bir Őerit gibi görünen kıyıları seyrettikten sonra kürek dmenin başına geçti.

Artık yeni kıyılara adamakıllı yakındılar. İlerde yeŐilliklerin içinde grdğ kumsal koya doğru teknenin rotasını düzeltti.

Onları orada bereketli ve taze yeni bir yaşamın beklediğine bütün yüreği ile inanıyordu.

BİTTİ

- A) İrmak üzerindeki tomruk köprü.
 B) Büyük kayın ağacı.
 C) Kıyı bataklığı.
 D) Ölü ağaç ve açıklık.
 E) Kayalık bayır ve patika.
 F) Yar patikası.
 G) Bayır ile terası birleştiren kaya yarığı
 I) Kaya teras.
 H) Kaya terasın yamaç oyugu.
 J) Yeni veya öteki kişilerin adada bulunduğu yer.

- K) Adanın çağlayanlar kesimi.
 L) Adanın kayalıkları.
 M) Buz-kadının katedraline giden yar patikası.
 N) Ada ile kıyı arasındaki kayalar ve odun birikimi.
 O) Büyük çağlayan.
 P) Küçük çağlan.
 Q) Sarp kara kayalar.
 R) Yalçın dağların kıyı şeridi.
 S) Büyük gölün ırmağa açılan ağzı.